

Erich von Daniken

Sećanja na budućnost

Nerešene zagonetke prošlosti

Predgovor

Postoje li sećanja na budućnost? Sećanja na nešto što se ponavlja? Postoji li večno kruženje u prirodi, večno stapanje vremena?

Sluti li larva da će se u proleće probuditi kao leptir? Oseća li molekul gasa zakon po kome će pre ili posle opet postati sunce? Zna li um da je povezan sa večnošću?

Čovek je danas drugačiji nego što je bio juče ili prek-juče. Čovek je neprestano nov i neprekidno se obnavlja na beskonačnoj liniji što je nazivamo VREME. Čovek će morati da shvati vreme i — da ovlada njime! Jer, VREME je seme svemira. Postoji jedno beskonačno vreme u koje se slivaju sva vremena.

Postoje sećanja na budućnost. Ono što danas još ne znamo, skriva svemir. Možda ćemo razjasniti neke tajne. Danas, suira, bilo kada. Sveinir ne poznaje vreme ni pojam vremena.

Ova knjiga ne bi nastala da nije bilo ohrabrujuće po-moći mnogih ljudi. Zahvaljujem na razumevanju mojoj supruzi koja me je poslednjih godina retko viđala kod kuće. Zahvaljujem svom prijatelju Hansu Nojneru koji me je pratio na sto hiljada kilometara putovanja i uvek mi pružao dragocenu pomoć. Zahvaljujem doktoru Šelinu i Luisu Emrihu na njihovoj stalnoj podršci. Zahvaljujem svim ljudima iz NASA u Hjustonu, Kejp Kenediju i Hant-svilu koji su me proveli kroz svoje ogromne nučno-teh-ničke istraživačke centre. Zahvaljujem doktoru Verneru fon Braunu, profesoru doktoru Viliju Leju i Bertu Slateriju. Zahvaljujem svima onima nebrojenim muškarcima i ženama širom sveta koji su svojim razgovorima, pod-sticajima i neposrednom pomoći omogućili nastanak ove knjige.

Erik fon Daniken

Uvod

Pisanje ove knjige zahteva hrabrost — ali i čitanje isio tako.

Naučnici će je, zato što njene pretpostavke i dokazi ne pristaju u mučno sastavljen mozaikveć ustaljenih teorija. kao utopiju svrstati među one knjige o kojima je najbolje ne govoriti. A nestručnjaci, koje i u snu uznemiravaju neizvestnosti budućnosti, povući će se pred mogućnošću. zapravo verovatnošću, da je naša prošlost još tajanstve-nija, još zamršenija, još zagonetnija nego budućnost, u puževu kućicu sebi poznatog sveta.

Jer, pouzdano je da sa našom prošlošću, dugom hiljade i milione godina, nešto nije u redu! Ona je prepuna ne-poznatih bogova koji su u svemirskim brodovima po-secivali dobru staru Zemlju. U njoj ima tajnih oružja, superoružja i nezamislivih tehničkih saznanja kojima nu ni do danas nismo ponovo sasvim ovladali.

S našom arheologijom nešto nije u redu! Pronđene su električne baterije stare mnogo hiljada godina. Otkrivena su čudna bića u savršenim svemirskim odelima što su zatvorena pojasom s kopčom od platine. Otkriveni su petnaestocifreni brojevi nizovi — a da ih nije

napisao nikakav kompjuter. U drevnoj prošlosti susrećemo ceo arsenal nezamislivih stvari. Ali odakle praljudima spo-sobnost da stvore te nezamislive stvari?

A ni s našim religijama nešto nije u redu! Svim rc-ligijamajezajedničko to da ljudima obećavaju srećuispas. I drevni bogovi su to obećavali. Zašto se nisu toga držali?

Zašto su upotrebljavali supermoderna oružja protiv pri-mitivnih ljudi. zašto su snivali njihovo unigtenje?

Treba da budemo načisto s tim da će se srušiti svet predstava što se stvarao milenijumima. Nekoliko godina pomnijih istraživanja već je uzdrmalo zgradu shvatanja u kojoj smo se udobno smestili. Saznanja što su bila skrivena u knjižicama tajnih društava nanovo su otkrivena. Doba svemirskih putovanja razotkriva tajne. Kosmonautika, koja teži ka suncima i zvezdama, otkriva nam i bezdane naše prožlosti. Iz mračnih grobnica izlaze bogovi i sve-Stenici, kraljevi i heroj'i. Treba da im oduzmemo tajne, j'er imamo potrebna sredstva da svoju proSlost temeljno i — ako to samo budemo hteli — potpuno ispitamo.

Starine se moraju istraživati u savremenim laborato-rijama.

Arheolozi treba da se, opremljeni preciznim mernim spravama, upute na opustošena mesta prošlosti.

Poklonici istine moraju ponovo početi da sumnjaju u sve ustaljeno.

Bogovi iz praistorije ostavili su za sobom obilje tragova koje tek danas možemo pročitati i odgonetnuti, jer pro-blem svemirskih letova, koji nas danas tako zaokuplja, nije privlačio pažnju čovečanstva već milenijumima. Mi, za-pravo, tvrdimo: u pradavno doba naši preci doživeli su posetu iz svemira! lako danas još ne znamo ko su bila ta vanzemaljska inteligentna bića i s koje daleke zvezde su stigla, ipak izjavljujemo da su ti "stranci" uništili jedan deo tadašnjeg čovečanstva i stvorili novog čoveka, možda pr-vog homo sapiensa.

Ta tvrdnja deluje kao potres. Ona ruši temelj na kome je sagrađena naoko savršena zgrada ustaljenih shvatanja. Zadatak ove knjige je da pokuša dokazati tu tvrdnju.

1

Postoje li u svemiru živa bića slična ljudima? — Da lije moguć razvitak bez kiseonika? — Ima li života u smrto-nosnoj okolini?

Može li se zamisliti da mi, kosmopoliti dvadesetog veka, nismo jedina čovekolika živa bića u svemiru? Budući da se još ni u jednom antropološkom muzeju ne može videti neki prepariran homunkulus s neke druge zvezde, odgovori Jedino na našoj Zemlji postoje ljudska bića — čini se uverljiv i ispravan. Naravno, šuma upitnika sve više raste čim uzmemo u obzir najnovije nalaze i istra-živanja.

Za vedrih noći se golim okom - kažu astronomi - vidi na nebu oko 4500 z\ ezda. Teleskopom neke male opser-vatorije mogu se zapaziti gotovo dva miliona zvezda, dok se savremenim teleskopom sa ogledalom hvaiia svetlost milijarda zvezda... svetlih tačkica Mlečnog puta. No, naS zvezdani sistem u ogromnom svemirskom prostoru samo je sitan deo neuporedivo većeg zvezdanog sistema — mog-lo bi se kazati: skupine Mlečnih puteva koja sadrži dvade-setak galaksija u poluprečniku od milion i po svetlosnih godina (1 svetlosna godina = 9,5 bilona kilometara). A i to mnoštvo zvezda opet je nezatno u poređenju sa mno-gobrojnim hiljadama spiralnih maglina što su ih otkrili elektronski teleskopi. Do sada. A istraživanja su tek po-čela.

Astronom Harlov Šapli drži da je samo u domašaju naših teleskopa oko 10^{20} zvezda. Njegova pretpostavka da samo svaka hiljadita zvezda ima planetarni sistem vrlo je opezna procena. Nastavimo li razrađivati tu procenu i pretpostavimo li da samo na svakoj hiljaditoj od tih zvezda postoje uslovi za život, onda po tom računu, još ostaje broj: 10^{14} . šapli pita: Koliko zvezda iz tog uistinu "as-tronomskog" broja ima atmosferu pogodnu za život? Sva-ka hiljadita? Onda još ostaje nezamisliv broj od 10^{11} zvezda na kojima postoje preduslovi za život. Čak ako pretpostavimo da se od tog broja samo na svakoj hiljaditoj planeti razvio život, još ostaje stu miliona planeta na kojima bi trebao postojati život. Taj proračun počiva

na današnjim tehničkim mogućnostima teleskopa, koji se, međutim, neprekidno usavršavaju.

Prihvate li se pretpostavke biohemičara S. Milera, onda su se na nekim od tih planeta život i životni uslovi ve-rovatno brže razvijali nego na Zemlji. Prema tom smelom proračunu, na 100.000 planeta mogle su se razviti civili-zacije savršemje od naše.

Profesor doktor Vili Lej, poznati naučni pisac i prijatelj Vernera fon Brauna, rekao mi je u Njujorku:

— Broj zvezda samo u našem Mlečnom putu pro-cenjuje se na 30 milijardi. Današnja astronomija smatra prihvatljivim mišljenje da na 5 Mlečni put obuhvata naj-manje 18 milijardi planetnih sistema. Pokušajmo sada te brojeve koji dolaze u obzir svesti na najmanju moguću meru, pa pretpostavimo da su udaljenosti planetnih sistema takve da samo svaka stota planeta u ekosferi kruži oko svog sunca, onda još ostaje 180 miliona planeta na kojima bi mogao postojati život. Pretpostavimo, zatim, da se život razvio samo na svakoj stotoj od onih planeta na kojima se mogao razviti: još bi ostalo 1,8 miliona planeta sa životom. Po idućoj pretpostavci, na svakoj stotoj od 8 onih planeta na kojima se razvio život postoje bića n stupnjem inteligencije kao u homo sapiensa. No, i nalu» te poslednje pretpostavke, u našem Mlečnom putu osi ajc još more od 18.000 naseljenih planeta.

Budući da najnoviji podaci spominju 100 milijardi zvezda stajačica u našem Mlečnom putu, u obzir dolazi mnogo veći broj od onoga do kojeg je došao profesor Lej u svojoj opreznjoj proceni.

Dakle, ako i ne uzmemo u obzir utopijske brojeve i nepoznate galaksije, možemo računati sa se srazmerno blizu Zemlje nalaze planete na kojima postoje slični životni uslovi kao na našoj planeti. Dabome, možemo dalje razviti tu misao: ako je od tih 18.000 planeta naseljen samo jedan posto, još ih ostaje 180! Nesumljivo je postojanje Zemlji sličnih planeta — sa sličnim sastavom smese plamenitih gasova, sa sličnom gravitacijom, sa sličnom florom, a možda, čak, i faunom. Ali, moraju li, uopšte, na planetama vladati uslovi slični onima na Zemlji da bi se razvio život?

Istraživanja su opovrgla mišljenje da se život može razviti samo u onakvim uslovima kakvi postoje na Zemlji. Pogrešno je stanoviti da život ne može postojati bez vode i kiseonika. Ta i na našoj Zemlji ima živih bića kojima ne treba kiseonik. To su anaerobne bakterije. Određena količina kiseonika deluje na njih kao otrov. Zašto ne bi moglo biti i razvijenijih živih bića kojima nije potreban kiseonik?

Pod pritiskom novih saznanja, do kojih se svaki dan dolazi, moraćemo izmeniti svoje predstave i shvaćanja-Obuzeti istraživačkim zanosom, sve donedavno usred-sređeni na našu Zemlju, veličali smo ovaj naš svet kao idealnu planetu: nije ni prevruća ni prehladna; vode ima u izobilju; kiseonika ima u neograničenim količinama, organski procesi uvek iznova podmlađuju prirodu-

Pretpostavka da samo na onoj planeti koja je slična Zemlji može postojati i razvijati se život zapravo je ne-održiva. Na Zemlji, prema proceni, žive dva miliona raznih živih bića. Od njih je, opet prema proceni, naučno "obuhvaćeno" 1,2 miliona. A među tim naučno obuhvaćenim živim bićima postoji nekoliko hiljada bića, koja, po uobičajenim shvaćanjima, zapravo ne bi mogla živeti! O preduslovima za život treba ponovo razmisliti i ispitati ih.

Na primer, trebalo bi zaključiti da je visokoradioaktivna voda sterilisana! U stvarnosti se, međutim, neke vrste bakterija sasvim dobro snalaze u toj smrtonosnoj vodi što okružuje nuklearne reaktore. Sablasno deluje eksperiment naučnika dr Sigla: Dr Sigl je u laboratoriji stvorio životne uslove poput onih u Jupiterovoj atmosferi i uzgajao u toj atmosferi, koja nema ničeg zajedničkog s pretpostavkama što smo ih do sada povezivali sa životom, bakterije i crve. Amonijak, metan i vodonik nisu ih ubili. Eksperimenti etnomologa Hiltona i Bluma s Bristolskog univerziteta u Engleskoj dali su isto tako zbnunjujuće rezultate. Ta dva naučnika su satima sušili jednu vrstu mušice na temperaturi koja je dostizala do sto stepeni Celzijusovih; zatim su mušice odmah uronili u tečni helijum koji je, kako je poznato, hladan poput svemira. Podvrgavši ih jošjakom zračenju, pružili su mušicama opet normalne životne uslove. Dogodilo se ono nemoguće: larve su nastavile svoj biološki

životni proces a iz njih su se razvile potpuno "zdrave" mušice. Poznato nam je, isto tako, da postoje bakterije koje žive u vulkanima, ili koje žderu kamenje, ili koje stvaraju gvožđe. Šuma upitnika raste.

U mnogim laboratorijama se obavljaju eksperimenti. Neprestano se gomilaju dokazi da život nipošto nije vezan za uslove kakvi vladaju na našoj planeti. Zemljine životne zakone i životne uslove stolicima su svi držali osnovom sveta. To uverenje kvarilo je i zamagljivalo vidik; ono je

istraživačima stavljalo naočnjake zbog kojih su svenur posmatrali u skladu sa našim merilima i shvatanjima. Poznati mislilac Telhard de Šardin tvrdio je: u svemiru samo fantastično može biti realno!

Obrt našeg načina mišljenja — koliko fantastičan, to-liko i realan — značio bi da razumna bića na nekoj drugoj planeti smatraju merilom svoje životne uslove. Prema tome, ako žive na temperaturi od minus 150 — 200 stepeni Celzijusovih, ona bi takvu temperaturu, pogibeljnu za nas, smatrala preduslovom za život na drugim planetama. To odgovara logici kojom mi pokušavamo rasvetliti tamu svoje prošlosti.

Mi moramo radi samopoštovanja — gto je prelazilo s pokoljenja na pokoljenje — biti razboriti i objektivni;

ukratko, moramo biti hrabri i s nogama čvrsto stajati na zemlji. Svaka smela postavka uvek se čini kao utopija. A koliko je utopija već odavno postalo svakidašnja zbilja! U ovoj knjizi primeri treba da razumljivo i očito nagoveste lica i mogućnosti. Otkrivajući ono neverovatno, što je danas još nezamislivo, srušićemo prepreke koje nas sprečavaju da saznamo sve one mogućnosti koje još krije svemir. Buduća pokoljenja u svemiru će susresti obilje neslućenog života. Mi to, po svoj prilici, nećemo doživeti, ali će naši potomci morati da se pomire s tim da nisu jedina, ni, zacemento, najstarija razumna bića u svemiru.

Starost svemira se procenjuje na osam do dvanaest milijardi godina. Meteoriti donose pod naše mikroskope tragove organskih materija. Bakterije stare milione godina, ponovo oživljavaju. Trunke što se vide kako lebde na snimcima sunca ispunjavaju svemir i kad-tad privuče ih sila teže neke planete. Već milionima godina razvija se nov život u beskonafinom krugu stvaranja. Mnogobrojna i brižljiva istraživanja raznog stenja širom sveta dokazuju da se Zemljina kora stvorila otprilike pre četiri milijarde godina. A tek pre milion godina, kaže nauka, počeo se razvijati čovek! Iz te ogromne svemirske reke uspeli su ljudi velikom marljivošću, mnogim pustolovinama i istraživačkom znatiželjom izdvojiti potočić od 7000 godina svoje istorije. Štaje, međutim, 7000 godina Ijudske istorije prema milijardama godina istorije svemira?

Nama — najsavršenijim tvorevinama razvoja? — bilo je potrebno 400.000 godina da bismo postali ovakvi kakvi smo danas. Ko može dokazati da na nekoj drugoj planeti nisu postojali pogodniji uslovi za razvoj drugačijih ili slčnih razumnih bića? Zašto ne bismo na drugim planetama mogli imati "konkurenciju" koja je jednaka nama ili nadmoćnija od nas? Sme li se ta mogućnost odbaciti? Dosad smo to činili.

Koliko su se puta već srušili stubovi našeg znanja! Stotine i stotine pokoljenja verovaloj da je Zemlja ploča. Hiljadama godina je vredelo nepovredivo pravilo: Sunce se okreće oko Zemlje. Još smo i danas uvereni da je naša Zemlja središte svemira — iako je dokazano da je Zemlja sasvim obična, veličinom beznačajna zvezda, udaljena 30.000 svetlosnih godina od središta Mlečnog puta ...

Vremeje da, otkrivajući beskrajn, neistraženi svemir, saznamo svoju sićušnost. Tek će nam tada biti jasno da smo mravi u svemirskoj zajednici. Međutim, svemirje na Sa prilika: to nam, naime, i bogovi obećaše.

Tek pošto pogledamo u budućnost, smoći ćemo do-voljno snage i odvažnosti da pošteno i bez predrasuda istražimo svoju prošlost.

II

Fantastičan put jednog svemirskog broda u svemir — "Bogovi" dolaze u posetu — Tragovi koji se ne brisu

Žil Vern, praotac svih utopijskih romana, potvrdio se kao ozbiljan pisac: njegovo posezanje za zvezdama više nije utopija, a astronauti naše decenije ne putuju oko sveta za 80 dana nego 86 minuta. Zamisljajući ovde mogućnosti i postojanje jednog fantastičnog putovanja, znamo da će ono postati osrtvarljivo za nekoliko decenija - kao štoje moralo proći određeno vreme da bi se bezumna predstava Žila Verna o putovanju oko sveta sa 80 dana svela na munjevito putovanje od 86 minuta. Ali, ne uzimajmo u obzir previše kratke rokove! Pretpostavimo da će naš svemirski brod za 150 godina krenuti sa Zemlje ka nekom nepoznatom, dalekom suncu ...

Svemirski brod će biti velik poput današnjih preko-okeanskih brodova — prema tome, na polasku će njegova masa iznositi oko 100.000 tona, od čega će na pogonsko gorivo otpadati 99.800 tona, a efektivan, koristan teret iznosiće manje od 200 tona.

Nemoguće?

Već danas bismo mogli svemirski brod, komad po ko-mad, sastaviti u putanji oko neke planete. No, i ta će montaža za manje od dve decenije postati suvišna, jer će se ogromni svemirski brod moći na Mesecu pripremati za polazak. Osim toga, u punom su zamahu temeljna ispitivanja raketnih pogonskih uređaja sutrašnjice. Pogonski sistemi u budućnosti zasnivaće se, pre svega, na mlaznim motorima s nuklearnim spajanjem vodonika i helijuma ili zračenjem materije, pri čemu će brzina mlaza dostizati brzinu svetlosti. Nov, značajan korak — čija je mogućnost već dokazana u fizikalnim eksperimentima — biće fotonske rakete. Pogonsko gorivo fotonskih raketa omogućavaće brzinu leta koja će se tako približiti brzini svetlosti da će delovanje relativnosti, posebno razlika u vremenu između mesta polaska i svemirskog broda, potpuno moći da dođe do izražaja. Pogonsko gorivo pretvraće se u elektromagnetsko zračenje i stvarati snop pogonskih zrakova brzine svetlosti. Teorijski, svemirski brod bi, opremljen fotonskim pogonskim sistemom, mogao postići 99 posto brzine svetlosti. Takvom brzinom bi se probile granice našeg sunčevog sistema!

Ta predstava, zaista, izaziva vrtoglavicu. No, na pragu jednog novog doba moramo se priseliti, da je ogroman napredak tehnike što ga u svoje doba doživeli naši dedovi izazivao u ono vreme istu takvu vrtoglavicu: željeznica — električna struja — telegraf — prvi auto — prvi avion ... Mi smo prvi put čuli "muziku iz vazduha" — vidimo u boji šta se zbiva u daljini — doživeli smo prve odlaske u svemir i dobijamo vesti i slike sa satelita što kruže oko Zemlje. Naši unuci će sudelovati u međuplanetarnim putovanjima i na tehničkim fakultetima proučavati svemir.

Pratimo sada putovanje zamišljenog svemirskog broda koji se uputio ka nekoj dalekoj zvezdi stajaćici. Dakako, zabavno bi bilo zamišljati kako posada broda na putu prekraćuje vreme. Koliko god ogromne bile udaljenosti i kako god sporo prolazilo vreme onima koji čekaju na Zemlji, nesporno vredi Ajnštajnova teorija relativnosti! Iako se ta čini nesfatljivo, vreme u svemirskom brodu koji leti neznatno manjom brzinom od brzine svetlosti prolazi sporije nego na Zemlji.

Ako bi brzina svemirskog broda bila 99% brzine svetlosti, onda bi našoj posadi na tom letu u svemiru prošlo 14,1 godina, dok bi onima koji su ostali na Zemlji prošlo sto godina. Ta razlika u vremenu između astronauta i Zemljinih stanovnika može se izračunati po ovoj jednačini koja proizilazi iz Lorencovih transformacija:

(t = vreme astronauta, T = vreme na Zemlji, v = brzina leta, c = brzina svetlosti)

Brzina leta svemirskog broda može se izračunati prema osnovnoj jednačini za rakete što ju je izveo profesor Ej-kart:

(v = brzina leta, w = brzina mlaza, c = brzina svetlosti, t = vreme goriva u težini na polasku)

U trenutku kada se naš svemirski brod približi zvezdi koJoj se uputio, posada će, bez sumnje, obratiti pažnju na planete, orijentisati se, napraviti spektralne analize, izmeriti gravitacije i izračunati putanje. Napokon će odati za spuštanje onu planetu koja po svojstvima bude najbližnja našoj Zemlji. Ako bi se naš svemirski brod nakon putovanja, uzmimo kao primer, od 80 svetlosnih godina sastojao još samo od korisnog tereta, jer bi se cela pogonska energija već potrošila, posada bi na cilju morala popuniti rezervoare vozila fisionim materijalom.

Pretpostavimo, dakle, da je planeta što su je izabrali za spuštanje slična Zemlji. Kazali smo već da ta pretpostavka nije uopšte nemoguća. Pretpostavimo onda i to da je civilizacija na odabranoj planeti otprilike na onom stepenu na kojem se nalazila Zemlja pre 8000 godina. Naš brodski posada bi sve to ustanovila instrumentima Binoeo pre nego što bi se spustila. Naši astronauti bi, razume se, za spuštanje odredili mesto koje bi se nalazilo

- neposrednoj blizini nekog nalazišta fisionog materijala
- instrumenti bi brzo i pouzdano pokazali u kom planinskom lancu se može naći uran.

Spuštanje je uspelo prema planu.

Naši astronauti vide bića koja bruse kameno oruđe;

vide kao kopljima ubijaju divljač; stada ovaca i koza pasu u stepi; Primitivno grnčarstvo stvara jednostavno posuđe. Zaista, to je neobičan prizor za naše astronaute!

Šta, međutim, misle priprosta bića s te planete o grdosiji što se upravo spustila i o prilikama koje su izašle iz nje? Mi smo pre 8000 godina bili, ne zaboravimo to, još poludivljaci. Sasvim je razumljivo što su poludivljaci koji pri-sustvuju tom događaju pali ničice i ne usuduju se dići pogled. Do sada su obožavali Sunce i Mesec. A sada se dogodilo nešto čudesno: s neba su sišli bogovi!

Iz sigurnog zaklona starosedeoeci te planete posmatraju naše astronaute, koji na glavi nose neka čudna pokrivala s prutovima (šlemovi sa antenama); čude se što je noć osvetljena jasno kao dan (reflektori); plaše se kad se nepoznata bića bez po muke dižu u vazduh (raketni pojas);

opet priljubljuju lice uz tlo kad, dimeći, tutnjeći i zujeći polete strašne i nepoznate "životinje" (univerzalna vozila na vazdušnom jastuku), i na kraju beže u siguran zaklon svojih pećina kad u brdima odjekne stravična tutnjava i grmljavina (razbijanje stenja eksplozijom). Uistinu, tim primitivcima moraju naši astronauti izgledati poput sve-moćnih bogova!

Dok svemirski putnici budu obavljali svoj teški posao, verovatno će se nakon nekog vremena približiti izaslanstvu, sastavljeno od sveštenika ili vračeva, onom astronautu u kojem svojim pranašnikom naslutevođu, želeći da stupe u vezu s bogovima. Doneće darove kako bi odo-brovoljili došljake. Verovatno će naši ljudi, uz pomoć elektronskog mozga, brzo naučiti jezik starosedelaca i umeti da zahvale na susretljivosti. Ali, uzalud će im objašnjavati na njihovom jeziku da se nisu spustili nikakvi bogovi, da ih nisu posetila nikakva viša, božanska stvorjenja. Naši primitivni prijatelji neće im to poverovati. Svemirski putnici su stigli sa drugih zvezda, imaju, očito, ogromnu moć i mogu stvarati čudesa. Prema tome, oni moraju biti bogovi! Ne bi imalo smisla da se pokuša objasniti bilo kakvo pružanje pomoći. Sve to premašuje moć rasuđivanja tih zaprepašćenih bića.

Mada je nepredvidivo sve ono obilje događaja što bi se zbilježilo od dana spuštanja, ipak bi u unapred sastavljenom planu mogle stati i ovakve tačke:

Jedan deo stanovništva će se privoleti i uvežbati za to da u loaiere, oastalom od eksplozije, sudeluje u traganju a fisionom materijalom potrebnim za povratak na Zemlju.

Najpametniji starosedelac će se izabrati za "kralja". Kao vidljiv znak moći dobiće radio-odašiljač kojim će moći u svako doba uspostaviti vezu sa "bogovima" i razgovarati s njima.

Naši astronauti će pokušati da ih upoznaju sa najjednostavnijim oblicima civilizovanog života i nekim moralnim pojmovima kako omogućiti razvoj društvenog poretka.

Našu grupu će napasti neki drugi "narod". Budući da još nije skupljena dovoljna količina fisionog materijala, napadači će nakon mnogih upozorenja biti odbijeni modernim oružjem.

Svemirski putnici će oploditi nekoliko odabranih žena. Tako će nastati nova rasa koja će preskočiti jedan deo prirodne evolucije.

Na osnovu vlastitog razvoja znamo koliko će vremena proći dok ta nova rasa ne bude sposobna leteti u svemir. Zato ćemo pre povratka na Zemlju ostaviti vidljive i jasne tragove, koje će, međutim, društvo moći da shvati tek posle, mnogo posle — kad u njemu tehnika i matematika dostignu određen stupanj.

Naši pokušaji da upozorimo svoje štićenike na opasnosti koje ih čekaju, verovatno neće uroditi plodom. Čak i kad bismo im prikazali najstrašnije filmove o ratovima na Zemlji i o atomskim eksplozijama, to ne bi bića sa te planete sprečilo da počine iste ludosti, kao što to ne sprečava ni čovečanstvo, koje je već doživelo sve osim potpunog uništenja, da se uvek iznova poigrava žarkim plamenom rata.

Pošto se naš svemirski brod opet izgubi u svemirskom prostranstvu, naši prijatelji će početi pripovedati o čudu - o dolasku bogova; izraziće to svojim jednostavnim jezikom, stvoriti od toga legendu koju će prenositi na sinove i kćeri, a darovi, oruđe i sve što su ostavili svemirski putnici postaće svete relikvije.

Kad naši prijatelji ovladaju pismom, moći će zabeležiti ono što se dogodilo: ono strašno, neobično, čudnovato. Tada će se moći pročitati — a crteži će to prikazati — da su došli bogovi u zlatnoj odeći u letećoj lađi što se spustila uz silnu tutnjavu. Pisaće se o kolima kojima-su se bogovi vozili preko mora i stepe i o strašnim oružjima nalik na munje, i pričaće se o tome kako su obećali da se vratiti. Uklesivaće i urezivati u stenje prizore što su ih nekad videli:

Nezgrapne divove koji na glavi nose šlemove i prutove, a ispijed grudi sanduke.

Kugle ta čudna stvorenja sede i jaiu vazduh.

Prutove koji bacaju zrake kao sunce.

Sprave koje su neka vrsta vozila a nalik su na ogromne insekte.

Maštanju o tome kakva bi sve slikovita prikazanja po-sete našeg svemirskog broda nastale, nema granica. Posle ćemo videti kakve su tragove urezali u ploču prošlosu "bogovi" koji su u pradavno doba posetili Zemlju.

Razvoj na planeti koju je posetio naš svemirski brod može se prilično lako zamisliti: starosedeoci su štošia videli i naučili; mesto na kome je stajao svemirski brod proglašeno je svetlim tлом, svetilistem u kome će se po-duhvati bogova slaviti u pesmama. Tu će se graditi pi-ramide i hramovi — razume se, prema astronomskim zakonima. Narod će se povećavati, biće ratova koji će zatrpiti to sveto mesto i doći će pokoljenja koja će ponovo otkriti svetište, otkopati ga i pokušati da odgonetnu znakove.

Kako će se stvari dalje odvijati, to možemo pročitati u svojim istorijskim knjigama...

Ipak, da bi se stiglo do istorijske "istine", mora se kroz šumu upitnika krenuti stazom što vodi u našu prošlost

III

Geografske karte stare 11.000 godina? — Praistorijska uzletista? — Pisteza "bogove"? — Najstariji grad na Zemlji — Kad se topi kamenje? — Dolazak poplave — Sumerska mitologija — Kostii koje nepotiču od majmuna — Zar su svi stari slikari imali isto nadahnuće?

Da li je naše pretke posetio neko iz svemira? Počivaju li pojedini delovi arheologije na pogrešnim pretpostavkama?

Da li je naša prošlost utopijska? Važi li i za razvoj razumnih bića večno kruženje?

Pre nego što se na takva pitanja da proveren odgovor, treba biti načisto s tim u čemu je i na čemu se zasniva naša istorijska prošlost. Nju čine posredna saznanja. Iskopine, stari zapisi, pećinski crteži, legende i ostalo, sve je to ugrađeno u jedan šablon, u teoriju. Iz te zavrzlane stvoren je impozantan, zanimljiv mozaik — no onje nastao prema unapred postavljenoj toriji u koju su umetnuti delovi, katkad i tako da se suviše jasno vidi lepilo. Misli se da je prošlost bila takva i takva. Baš takva. 1 gle! — kad se želi poverovati u nešto, onda se i čini

da je upravo tako. Ali, u svako shvatanje je dopušteno sumnjati, čak je i potrebno, jer ako se ne dovodi u pitanje ono što postoji, onda je istraživanju kraj. Dakle, naša historijska prošlost je samo relativno tačna! Kad se otvore novi vidici, mora se staro shvatanje — koliko god čeno bilo ustaljeno — zameniti novim. Vreme je da se u središte našeg istraživanja prošlosti dovedu nova shvatanja. Novi vidici opravdavaju taj zahtev. Stare stvari više ne smemo posmatrati starim očima. Počeci naše civilizacije i postanak mnogih religija bili su, možda, drugačiji nego što smo ih do sada zamišljali.

Saznanja o sunčevim sistemima i svemiru, o makro-kosmosu i mikrokosmosu, ogroman napredak tehnike i medicine, biologije i geologije, početak svemirskih letova - to i još štošta drugo potpuno je izmenilo za manje od pedeset godina našu predstavu o svetu.

Danas znamo da se mogu proizvesti svemirska odela koja podnose krajnju hladnoću i vrućinu. Danas znamo da svemirska putovanja nisu utopija. Poznajemo već čudo televizije u boji, a isto tako umemo izmeriti brzinu svetlosti i proračunati posledice teorije relativnosti. Znamo li ili slutimo li da, vrlo verovatno, nismo jedina razumnabića u svemiru? Znamo li ili slutimo li da su neka nama nepoznata razumna bića mogla već pre 10.000 godina znati ono što mi danas znamo?

Naša zamrznuta predstava o svetu, koja se već pretvorila u idilu, počinje se topiti. Nova shvatanja zahtevaju nova merila. Na primer, u budućnosti se arheologija više neće smeti ograničiti samo na iskopavanja. Puko sakupljanje i sređivanje nalaza više nije dovoljno. Potrebno je da i druge nauke sarađuju i da pomno istražuju ako želimo dobiti vernu sliku svoje prošlosti.

Stupimo, dakle, bez predrasuda i obuzeti radoznalošću u nepoznat svet neverovatnih zbivanja! Pokušajmo se dokopati nasledstva što nam ostaviše "bogovi"!

Početkom 18. veka pronađene su u palati Topkapi u Carigradu stare geografske karte koje su nekad pripadale nekom uglednom starešini turske mornarice: admiralu Piriju Rajsu. Od tog Pirija Rajsja, koji je svoje karte,

navodno, pronašao na Orijentu, potiču i oba atlasa što se čuvaju u berlinskoj Državnoj biblioteci a koji tačno prikazuju Sredozemlje i područje oko Mrtvog mora.

Ceo taj svežanj karata predat je na ispitivanje američkom kartografu Erlintonu H. Merleju. On je došao do neobičnog zaključka da, doduše, postoje svi podaci, ali da nisu ucrtani na pravom mestu. Tražeći pomoć, obratio se kartografu Valtersu iz Hidrografske službe američke mornarice. Merlej i Valters napravili su pomoćnu mrežu i preneli stare karte na moderan globus. Došli su zaista do senzacionalnog otkrića: karte bejahu savršeno tačne, i to ne samo s obzirom na Sredozemlje i Mrtvo more, nego su i obale Severne i Južne Amerike, pa čak i obrisi Antartika, bili precizno obeleženi na kartama Pirija Rajsja. Karte su prikazivale ne samo obrise kontinenta - nego i topo-grafiju unutrašnjosti tog kopna! Vrio tačno su ucrtani planinski lanci, vrhunci, ostrva, reke i visoravni.

U geofizičkoj godini, 1957, karte su predate jezuitu Lajnehamu, koji je direktor opservatorije u Vestonu i odgovorni kartograf američke mornarice. Sveštenik Lajneham, nakon preciznih ispitivanja, mogao je samo potvrditi da su karte izvanredno tačne — čak i u onim područjima koja još ni do danas nismo dokraja istražili.

Treba istaći da su planinski lanci na Antartiku, koji su ucrtani već na Rajsovim kartama, otkriveni tek 1952. godine! Najnoviji radovi profesora Čarlsa H. Heguda, kao i matematičara Ričarda V. Šračana, dovode nas upravo do zaprepašćujućih otkrića. Naime, pri upoređivanju sa sa-vremenim snimcima Zemljine kugle, napravljenim iz satelita, ispalo je da je original Rajsovih karata morao na-statj na osnovu snimaka iz vrlo velike visine! Kako bi se to objasnilo?

Visoko iznad Kaira stoji jedan svemirski brod i upravlja objektiv kamere ravno dole. Pošto je razvijen negativ,

pojavljuje se ovakva slika: sve što se nalazilo u krugu od 8000 kilometara ispod objektiva kamere verno je prikazano, jer je ležalo tačno pod sočivom. Što su pojedina kopna i kontinenti dalje od središta slike, to su iskrivljeniji.

Zašto?

Zbog oblog oblika Zemlje, kontinenti koji su udaljeni od središta "tonu dole". Na Primer, Južna Amerika čudno je izdužena, upravo onako kao što je na Rajsovoj karti!

Postoji nekoliko pitanja na koja se može brzo odgovoriti. Bez sumnje, te karte nisu nacrtali naši preci. Isto tako, nesumnjivo je da su te karte izrađene uz pomoć najmodernijih tehničkih pomagala — i to iz vazduha.

Kako bismo to objasnili? Da se zadovoljimo legendom prema kojoj ih je nekom visokom svešteniku poklonio kakav bog? Ili da se, jednostavno, ne obaziremo na njih, da potcenjujemo "čudo", jer se ta zbirka zemljopisnih karata ne slaže sa našim predstavama? Ili da odvažno dirnemo u osinje gnezdo i ustvrdimo: te karte naše Zem-Ijine kugle izrađene su na nekoj letelici koja se nalazila vrlo visoko ili na nekom svemirskom brodu?!

Karte turskog admirala nisu, dabome, original — one su kopije kopija. Međutim, ko god da ih je napravio pre mnogo mlenijuma, svakako je bio sposoban leteti i, osim toga, snimati!

Ta tvrdnja, zaceo, mnogima preseca dah. Prastare kar-te koje su napravljene na velikoj visini - to je misao o kojoj kao da je najbolje ne misliti. Ponekad se stiče utisak kao da se ljudi boje rasterati maglu sa svoje prošlosti. Zašto? Zato što se uz ustaljena shvatanja može dobro i spokojno živeti?!

Nedaleko od mora, u peruanskom podnožju Anda, leži stari grad Naca. Od jedne do druge strane doline Palpe proteže se pojas ravnog terena, dugačak 60 i širok 2 km;

taj pojas je posut kamenčićima koji liče na zardale ko-madiće gvožđa. Stanovništvo naziva taj kraj pampom, iako ne može biti ni govora o bilo kakvom rastinju. Kad se nadleće taj kraj, dolina u kojoj leži Naca, onda se ras-poznaju velike, geometrijski pravilne linije, od kojih su neke paralelne, a neke se ukrštaju ili ih okružuju velike trapezoidne površine.

Arheologija kaže da su to putevi Inka...

Besmilica! Kakve bi koristi imali Inke od puteva koji su paralelni? I koji se ukrštaju? I koji se pružaju kroz dolinu i naglo završavaju?

Naravno, i tu se nailazi na grnčariju i keramiku tipičnu za Nacu. No, stvari se 'previše pojednostavljaju kad se samo na osnovu toga i geometrijske linije u dolini pri-pisuju kulturi Nace.

U tom kraju nije do 1952. godine bilo nikakvih orga-nizovanih iskopavanja. O svemu onome što je pronađeno nema sređene hronologije. Tek sada su izmerene linije i likovi. Rezultati jasno potvrđuju pretpostavku da su linije položene prema astronomskim elementima. Profesor Al-den Mason, stručnjak za peruanske starine, smatra te linije znacima neke vrste religije — a možda i nekog kalendara.

Nas, međutim, ta dolina u kojoj leži Naca, duga 60 km, jasno podseća — kad je gledamo iz vazduha — na uzle-tišće!

Zašto bi ideja bila besmislena?

Naravno, ni jedan akademski obrazovan arheolog neće priznati da su našu Zemlju mogli posetiti neki astronauti. Pametan čovek izbegava opasnost da zbog neke smeće, mada zamislive tvrdnje, ispadne smešan. "Istraživanje" (= znanje) uvek je moguće tek onda kada je stvar koju treba ispitati već pronađena. Kad se stvar pronađe, onda se gladi i brusiti sve dok ne postane kamenčić koji se — kakva li

čuda! — tačno uklapa u postojeći mozaik. Naime, klasična arheologija odbija mogućnost da su predinkaski narodi vladali savršenom tehnikom merenja. Pretpostavka da je u davnini moglo biti letelica, biće njoj obična ludost.

Ali, kakvoj su svrsi služile linije kod Nace?

Prema našem mišljenju, one su se mogle izraditi tako što su se pomoću nekog modela prenele preko koor-dinatnog sistema u ogromnoj srazmeri ili tako da su se gradile prema uputstvima iz neke letelice. Da li je dolina u kojoj leži Naca ikada bila uzletišće, lo se danas još ne može pouzdano kazati. Gvozdeni podupirači se, dabome, neće naći. Jer, većina metala korodira već za nekoliko godina, a kamenje ne korodira nikada. Zar je nastrana pretpostavka da su linije izrađene kako bi se "bogovi" upozorili da se tomo spuste, kako bi se obavestili da je sve pripremljeno kao što su naredili? Možda graditelji geo-metrijskih

likova nisu ni slutili šta rade. A možda su znali **Sta je "bogovima"** potrebno da bi se spustili.

Na mnogim mestima u Peruu mogu se videti ogromni crteži na stenama, koji su, bez sumnje, stvoreni da služe kao znakovi bićima što su lebdela u vazduhu. Čemu bi, inače, mogli služiti?

U zalivu u kojem leži Pisko uklesan je u crvenu, visoku liticu na strmoj obali jedan od najneobičnijih likova. Kad se dolazi s mora, već se s dvadeset kilometara udaljenosti raspoznaje neka figura, visoka gotovo 250 metara. Po-kušamo li odgonetnuti šta predstavlja to vajarsko delo, morali bismo kazati da se čini poput nekih ogromnih ostvi ili poput nekog velikog trokrakog svećnjaka. A u srednjem stubu tog kamenog kipa pronađeno je dugo uže! Da li je ono nekad služilo kao Ijuljaška?

Da budemo iskreni, valja priznati da, s obzirom na značenje, tapkamo u potpunom mraku. Ništa se od toga, prema zdravom razumu, ne može uklopiti u sadašnje te-

orije — Sto ne znači da ne postoji način da se i taj fenomen iskrivi i strpa u veliki mozaik dosadašnjih istraživačkih metoda. Međutim, **Sta je navelo predinkaske narode da u kraju oko Nace sagrađe fantastične linije, piste? Kakva ih je ludost mogla podstaći na to da na strmoj crvenoj obali južno od Lime iskleSu u kamenu znak visok 250 metara?**

Kako nije bilo savremenih mašina i sprava, ti radovi su zacelo trajali decenijama. Bio bi to potpuno besmislen posao ako plodom svojih napora nisu hteli dati znak bićima koja im dolaze iz visine. Ostaje da se odgovori na šakljivo pitanje: zašto su činili sve to ako nisu imali pojma o tome da postoje stvorenja koja lete?

Utvrđivanje istine više ne može biti samo u delokrugu arheologa. Savetovanje naučnika s raznih iztraživačkih područja već bi nas znatno približilo rešenju zagonetke;

razmena misli i razgovor, bez sumnje, bi doveli do za-ključaka koji bi malo rasvetleli situaciju. Postoji, doduše, opasnost da istraživanje ne bi dalo znatnij'e rezultate, i to zato što se postavljanje takvih pitanja ne shvata ozbiljno i ismejava se. Astronauti u pradavno doba? To je nepojmljivo pitanje za univerzitetske naučnike. Najbolje bi bilo onog koji postavlja takva pitanja poslati psihijatru.

Međutim, pitanja su tu, a ona imaju, na sreću, to ne-ugodno svojstvo da dosađuju dokle god se na njih ne odogovori. A mnogo ima takvih nepojmljivih pitanja. Šta da se, na primer, kaže ako iz pradavnog doba postoji kalendar u kojem se mogu pročitati ekvinociji, astronom-ska godišnja doba, položaj Meseca svakog sata i, takode, kretanje Meseca — i to s obzirom na rotaciju Zemlje!

To nije fiktivno pitanje, izmišljeno radi izazivanja! Taj kalendar postoji. Pronađen je u suvom blatu Tiavanaka. On je vrlo nezgodan nalaz: pruža neoborive činjenice i dokazuje — može li naša samouverenost podneti takav

dokaz? - da su bića koja su ga stvorila, izmislila i primen-jivala imala razvijeniju kulturu nego mi.

Grad Tiavanako pun je tajni. On leži na visini od 4000 metara, i to na kraju sveta. Može li se upravo na takvom mestu očekivati vrlo stara, razvijena kultura? Dolazeći iz Kuska (u Peruu) stiže se do grada i arheoloških nalazišta nakon jednodnevnog putovanja vozom i brodom. Viso-ravan se čini poput pejzaža na nekoj drugoj planeti. Sva-kom došljaku je fizički rad mučan: vazdušni pritisak je upola niži nego na nivou mora, a i količina kiseonika je srazmerno manja. Pa ipak, na toj visoravni nastao je veliki grad.

0 Tiavanaku nema verodostojnih predanja. Možda tre-ba da budemo srećni zbog toga što se, na taj način, ovde ne može na štakama nasleđenih školskih teorija doći do čvrstih rešenja. Nad ruševinama, nezamislive, do sada ne-utvrđene starosti leže magle prošlosti, neznanja i zago-netnosti.

Na blokovima od pećčanika, teškim 100 tona počivaju kamene kocke od 60 tona. Glatke ploče s vrlo oštrim brazdama nadovezuju se na velike tesane komade, koji su povezani bakarnim spojnicama — to je kuriozitet koji do sada još nigde nismo sreli u praistoriji. Osim toga, svo kamenje je obrađeno izvanredno uredno. U blokovima, teškim 10 tona, nalaze se rupe, duge 2,5 metra, čija svrha je do sada nerazjašnjena. Ni kamene ploče, isklesane od jednog komada, duge 5 metara i izlizane, nimalo ne do-prinose rešavanju

zagonetke koju krije Tiavanako. Pošto ih je izmešala kao igračke, zacelo, neka prirodna nepogo-da neverovatnih razmera, u zemlji se vide kamene vodo-vodne cevi — dva metra duge, pola metra široke i, otpri-like, isto toliko visoke. Ti nalazi zapanjuju svojom preciznom izradom. Zar naši preci iz Tiavanaka nisu imali nikakvog pametnijeg posla nego da - bez alata — go-

dinama izgrađuju tako precizno vodovodne cevi, u po-ređenju s kojima su naši savremeni betonski odvodi obična petljarija?

U nekom dvorištu kojeje danas obnovljeno postoji ceo niz kamenih glava koje — kad se pomno posmatraju — predstavljaju skup različitih rasa: tu su lica tankih ili de-belih usana, dugih ili kuka'stih noseva, sitnih ili glomaznih ušiju, mekih ili tvrdih crta. Osim toga, na nekim glavama su čudni šlemovi. Žele li nam, možda, svi ti neobični i čudnovati likovi preneti neku poruku koju mi — zbog svoje krutosti i svojih predrasuda — ne možemo ili ne-ćemo da razumemo?

Jednu od velikih arheoloških čuda Južne Amerike jesu monolitna Sunčeva vrata iz Tiavanaka: od jednogjedinog komada isklesan golem kip, visok tri metra i širok četiri metra. Težina tog klesarskog dela procenjuje se na više od deset tona. U tri reda sa strane okružuje četrdeset osam četvrtastih likova neko biće što predstavlja nekog boga koji leti.

Šta kaže legenda o taj'anstvenom gradu Tiavanaku?

Ona priča o nekom zlatnom svemirskom brodu što je stigao sa zvezda; njime je došla neka žena - zvala se Orjana - kako bi ispunila nalog da postane pramajka Zemlje. Orjana je imala samo četiri prsta, koji bejahu spojeni opnom. Pramajka Orjana rodila je sedamdesetoro zemaljske dece i vratila se na zvezde. Šta više, u Tiavanaku se mogu videti crteži na stenama i kipovi koji prikazuju bića sa četiri prsta. Njihova starost jeneodrediva. Ni jedan čovek iz bilo kog nama poznatog razdoblja nije video Tiavanako drugačije nego u ruševinama.

Kakvu tajnu krije taj grad? Kakva poruka iz drugih svetova čeka na bolivijskoj visoravni da je odgonetnemo? Ni o postanku, ni o prestanku te kulture ne postoji neko uverljivo objašnjenje. To, dabome, ne sprečava neke ar-

heologe da odvažno i samouvereno tvrde kako su te ruševine stare 3000 godina. Oni tu starost određuju na osno-vu nekoliko beznačajnih glinenih figurica, koje ne moraju imati ništa zajedničko s razdobljem monolita. Stvari se vrlo zgodno udese: slepi se nekoliko starih krhotina, oda-bere neka od najbližih kultura, zalepi etiketa na obnovljenju starinu i — abrakadabra! — još jednom se sve divno slaže s ustaljenim shvatanjima. Ta metoda je, dabome, neupordivo Jednostavnija nego uzimanje u obzir mogućnosti da je u davnini postojala složena tehnika ili da su,

čak, postojali astronauti. To bi nepotrebno komplikovalo stvari.

Ne zaboravimo Sakvaman! Ovoga puta ne zanima nas fantastično utvrđenje Inka Sto leži nekoliko metara iznad današnjeg Kuska — ni monolitni blokovi teški više od stotinu tona — ni stepenaste zidine, duge više od petsto metara i visoke osamnaest metara, pred kojima danas stoje turisti i snimaju ih za uspomenu. Ovoga puta zanima nas nepoznati Sakvaman, koji je udaljen nepun kilometar od poznatog utvrđenja Inka.

Naša mašta nije dosta bujna da odgovori na pitanje:

kakvim su tehničkim sredstvima naša preci iz kamenoloma monolitne blokove, teške više od stotinu tona, prevozili na drugo, udaljeno mesto i tamo obrađivali? Mada je već znatno zasićena tehničkim dostignućima današnjice, naša mašta doživljava pravi šok kad se nađemo pred je-dnom gromadom Sto je teška, prema proceni, 20.000 tona. Na povratku iz utvrđenja u Sakvamanu nailazi se, samo nekoliko stotina metara dalje, u nekom krateru na obronku na ovu grdosiju: jedan jedini kameni blok velik kao četvorospratnica. Besprekorno je obrađen, ima stepenice i platforme između poJedinih delova stepenica, a ukrafen je spiralama i rupama. Nije li očito da obrađivanje te nevidene kamene gromade nije moglo predstavljati puko 30

traćenje slobodnog vremena Inka, već je ono trebalo da služi nekoj - danas još neobjašnjivoj - svrsi? Kako nam rešavanje zagonetke ne bi bilo prejednostavno, taj velik kameni blok stoji naopačke: dakle, stepenice vode odozgo dole; rupe, koje se čine kao da

su nastale od eksplozije granate, uperene su u raznim smerovima, a čudna udub-Ijenja, što donekle liče na stolice, nalaze se nasred gro-made. Može li se zamisliti da su Ijudske ruke i Ijudska snaga otkinuli tu gromadu, prevezlije i obradili? Kakvaju je snaga okrenula?

Kakve su to divovske snage bile na delu?

I zašto?

Ispunjeni još čuđenjem nad tom kamenom grdosijom, nailazimo nepunih 300 metara dalje na ocakljene stene, na caklinu kojaje, ustvari, mogla nastati samo od topljenja stenja pod vrlo visokom temperaturom. Začuđeni putnik će smesta dobiti kratko objašnjenje da su stene izglacali lednici kad su se otkinuli i počeli kliziti. Besmislena li objašnjenja! Lednik bi, kao svaka tekuća masa, klizio na , jednu određenu stranu. To svojstvo materije nije moglo biti drukčije ni u ono doba kad je nastala caklina. Teško je, međutim, pretpostaviti da je lednik na površini, ot-prilike, od 15.000 kvadratnih metara klizio u šest različitih smerova!

Sakvaman i Tiavanko sakrivaju obilje praistorijskih tajni za koje se nude površna, a ne uverljiva objašnjenja. Inače, i u pustinji Gobi i u blizini starih iračkih nalazišta ima ocakljenog peska. Ko zna odgovor na pitanje: zašto taj ocakljeni pesak liči na caklinu koja nastaje u pustinji Nevadi pri atomskim eksplozijama?

Ulažu li se ozbiljni naponi da se praistorijskim za-gonetkama nađe uverljivo rešenje? U Tiavanku se mogu videti neprirodno obrasli brežuljci čiji su "krovovi", po-vršine od 4000 kvadratnih metara, potpuno goli. Po svoj

prilici ispod njih se skrivaju građevine. Dosad još nije iskopana ni jedna jama u tom lancu brežuljaka, ni jedna se lopata nije zarila u zemlju u ime rešavanja zagonetke. Naravno, nedostaje novac. Pa ipak, na putovanju se mogu prilično često videti vojnici i oficiri koji, očito, ne znaju kako bi utrošili vreme. Zar ne bi bilo pametno da se neka četa pod stručnim vođstvom prihvati iskopavanja?

Na kakve se sve stvari troši novac na svetu! A ovakva istraživanja hitno su potrebna radi budućnosti. Dokle god je naša prošlost neotkrivena, u proračunima o budućnosti ostaje jedna stavka otvorena: može li nam prošlost pomoći da se dokopamo nekih tehničkih rešenja koja ne bi trebalo najprije izumeti, jer su se primenjivala već u praistoriji?

Ako već težnja da se otkrije naša prošlost nije dovoljan podsticaj za moderna, intenzivna istraživanja, onda bi tu mogla pomoći zdrava računica. U svakom slučaju, do sada ni jedan naučnik nije pozvan da najmodernijim instrumenima ispita zračenja u Tiavankuu ili Sakvamanu, u pustinji Gobi ili u legendarnoj Sodom i Gomori. Tekstovi napisani klinastim pismom i pločice iz Ura, najstarije knjige na svetu, bez izuzetka izveštavaju o "bogovima" koji su se ladama vozili nebom, o "bogovima" koji su došli sa zvezda, imali strašna oružja i vratili se nazad na zvezde. Zašto ne potražimo te stare "bogove"? Naša radio-astro-nomija šalje signale u svemir i pokušava da uhvati signale nepoznatih razumnih bića. Ali, zašto pre toga ili u isto vreme nepotražimo tragovenepoznatih inteligentnihbića na našoj Zemlji, koja nam je, ipak, mnogo bliže? Ta, mi ne tapkamo u mraku — tragovi su jasni.

Sumerci su, otprilike, 2300 godina pre naše ere počeli beležiti slavnu prošlost svog naroda. Danas još ne znamo odakle je došao taj nar 1. Međutim, znamo da su Sumerci doneli sa sobom supeioru ".i, izgrađenu kulturu koju su nametnuli još delimično «trvaskim Semitima. Znamo,

takođe, da su svoje bogove stalno tražili na vrhuncima brda i da su - ako u kraju u koji su se naselili nije blo vrhunaca — u nizini pravili veštačka "brda". Njihova a&-tronomie je bila neverovatno razvijena: njihove su op-servatorije uspele izraditi proračun Mesečevog kruženja koji se samo za 0,4 sekunde razlikuje od današnjih pro-računa. Osim mitološkog epa "Gilgameš", o kojem ćemo još kasnije govoriti, ostavili su nam jednu pravu malu senzaciju: na brdu Kujundžik (bivšoj Ninivi) nalazi se račun čiji rezultat iznosi u našim vrednostima:

195,955.200.000.000. Petnestocifreni broj! Preci naše za-padne kulture na koje se mnogo pozivamo i koje opsežno proučavamo, stari mudri Grci, nisu u doba procvata svoje nauke prešli brojku: 10.000. Ono što je prelazilo tu brojku označavalo se, jednostavno, kao "beskonačno".

Stari zapisi, napisani klinastim pismom, pridaju \$u-mercima upravo fantastičan životni vek. Tako je prvih deset kraljeva vladalo ukupno 456.000 godina a dvadeset tri kralja koji su se nakon potopa mnogo nagnjavili ob-novom, ipak su uspjeli vladati još 24.510 godina, 3 meseca i 3 1/2 dana.

To su potpuno nepojmljivi brojevi godina za naša shva-tanja, iako su imena tih brojnih vladara uredno oveko-večena na ciglama i kovanom novcu.

Kako bi se sve to činilo ako bismo se i ovde usudili da skinemo naočnjake i stare stvari pogledamo novim, da-naSnjim očima?

Pretpostavimo da su neki nepoznati astronauti pre mnogo milenijuma posetili postojbinu Sumeraca. Uzmi-mo da su oni udarili temelje sumerskoj civilizaciji i kulturi i da su se, nakon što su potpomogli sumerski razvoj, vratili na svoju planetu. Pretpostavimo da ih je znatiželja terala da se svake stote zemaljska godine vrte na mesto svoga pionirskog poduhvata i provere kako se razvija ono što su

posejali. Uzimajući u obzir danaSnje prosečno trajanje života, astronauti su lako mogli preživeti 500 zemaljskih godina. Zar nisu mogli? Teorija relativiteta dokazuje da bi astronauti, leteći amo-tamo u svemirskom brodu koji bi se kretao gotovo brzinom svetlosti, ostareli samo oko 40 godina! Sumerci su vekovima gradili tornjeve, piramide i kuće sa svim udobnostima, prinosili su žrtve svojim "bo-govima" i čekali njihov povratak. I, nakon stotinu ze-maljskih godina oni su im se, uistinu, vraćali. "I, tada je nastao potop a nakon potopa ponovo je sišlo s neba kraljevstvo..." govori jedan sumerski zapis, napisan klinastim pismom.

Kako su zamišljali i prikazivali Sumerci svoje "bo-gove"? O tome nas izveštavaju sumerska mitologija i neke akadске ploče i slike. Sumerski "bogovi" nisu imali ljudski lik a simbol svakog boga bio je ujedno povezan sa nekom zvezdom. Na akademskim slikama na pločama su zvezde prikazane tako kako bismo ih i danas nacrtali. Neobično je, pak, to što te zvezde okružuju planete različite veličine. Odakle su Sumerci, koji nisu imali na raspolaganju takva tehnička sredstva za posmatranje neba kakva mi danas imamo, znali da zvezde stajalice imaju planete? Postoje crteži na kojima likovi nose na glavi zvezde, dok na nekim drugim jašu na kuglama s krilima. Postoji jedna slika koja odmah na prvi pogled podseća na model atoma: vidi se krug sastavljen od kugli koje su nanizane jedna do druge i koje naizmenično sijaju. Ni jedan bezdan nije tako strašan, ni jedno nebo tako ne obiluje čudima kao što je ostavština Sumeraca puna pitanja, zagonetki i neprijatno-sti kada se posmatra "svemirskim očima".

Evo samo nekoliko zanimljivosti iz tog geografskog područja.

U Geoj Topeu postoje crteži spirale, prava retkost pre 6000 godina!

U Gar Kobehu je industrija kремена, fija starost se procenjuje na 40.000 godina.

U Baradostanu se isti takav nalaz procenjuje na 30.000 godina.

U Tepe Azijabu je starost kipova, grobova i kamenih oruđa procenjena na 13.000 godina.

Na tom istom mestu pronađeni su okamenjeni izmeti koji, verovatno, nisu ljudskog porekla.

U Karim Šahiru pronađeno je oruđe i rezač kamenja.

U Barda Balki nađena su dleta i ostalo oruđe.

U šanđarskoj pećini otkriveni su kosturi odraslih ljudi i jednog deteta. Ustanovljeno je (pomoću metode C-14) da potiču, otprilike, iz 45.000. godine pre naše ere.

Tom popisu bi se moglo još štošta dodati i svaka bi činjenica potvrdila zaključak da su u geografskom području Sumera pre 40.000 godina živeli primitivni ljudi. Na jednom su se, iz dosad nedokučivih razloga stvorili tu Sumerci sa svojom astronomijom, kulturom i tehnikom.

Još uvek su čisto teoretski zaključci o prethodnom podučavanju od strane nepoznatih posetilaca iz svemira. Ipak, može se zamisliti da su se pojavili "bogovi" koji su okupili oko sebe poludivljake iz Sumera i preneli im jedan deo svog znanja. Na figuricama i kipovima što danas pilje u nas iz vitrina u muzejima, zapaža se mešavina rasa:

izgubljene oči, izbočena čela, tanke usnice i, većinom, pravilni i dugi nosevi. To se loge, vrio loše slaže sa še-matskim shvatanjima i predstavama o primitivcima.

Zar su u praistoriji bili tu, zaista, posetioci iz svemira?

U Libanu postoje staklasti komadići stena, takozvani tektiti, u kojima je doktor Štejr, Amerikanac, otkrio ra-dioaktivne izotope aluminijuma.

U Iraku i Egiptu pronadena su brušena kristalna sočiva, kakva se danas mogu proizvesti samo primenom cezijevo

oksida, dakle: oksida koji se dobija jedino elektro-he-mijskim putem.

U Heluanu postoji komad sukna što je izrađen tako vešto i tino da bi se danas mogao istkati samo u nekoj prvorazrednoj fabrici koja raspolaže velikim iskustvom i stručnim znanjem.

U bagdaskom muzeju se nalaze električne suve ba-terije koje rade prema gaivanskom principu. U tom istom muzeju izazivaju divljenje i električni elementi s bakarnim elektrodama i nekim nepoznatim elektrolitom.

Londonski univerzitet poseduje u svom egipatskom odeljenju neku prastaru kost koja je deset santimetara iznad desnog zgloba stručno i uredno amputirana pod pravim uglom.

U bliskoistočnim planinama Kohistan jedan pećinski crtež prikazuje tačan položaj zvezda, koje su one zauzimala pre 10.000 godina. Venera i Zemlja međusobno su povezane linijama.

Na Peruanskoj visoravni pronađeni su ornameriti od piatine.

U grobu u Ču-Čuu (Kina) nađeni su delovi nekog opasaća koji su izrađeni od aluminijuma.

U Delhiju postoji neki stari gvozdeni stub kojem ne mogu nauditi ni fosfor, ni sumpor, ni uticaj vremena.

Čvaj niz "nemogućnosti" mora, ipak, izazvati u nama znatiželju i nemir. Pomoću kakvih sredstava, pomoću ka-kve intuicije su primitivna stvorenja, koja su još živela po pećinama, uspela nacrtati zvezde na njihovim tačnim položajima? Iz kakve precizne radionice potiču brušena kri-stalna sočiva? Kako se platina mogla kovati i oblikovati kad se taj plemeniti metal počinje topiti tek pri tem-peraturi od 1800 jtepeni? I, kako je nastao aluminijum, metal koji se uz vrlo velike hemo-tehničke poteškoće dobija iz boksita?

Priznajemo, to su grozna pitanja, ali zar ih ne moramo postaviti? Budući da nismo spremni na to da razmotrimo ili priznamo mogućnost kako je bila neka kultura raz-vijenija od naše i, isto tako, neka tehnika savršenija od naše, poseta iz svemira ostaje samo pretpostavka! Dokle god arheologija bude onakva kakva je bila do sada, po-stojaće vrlo mali izgledi da saznamo da li je drevna prošlost bila tmurna ili, možda, sasvim vedra...

Zamislimo neku utopijsko-arheološku godinu! U toj godini bi se arheolozi, fizičari, hemičari, geolozi, metalurzi i sve odgovarajuće grane tih nauka pozabavile jednim jednim pitanjem: da li je naše pretke posetio neko iz svemira?

Na primer, metalurg bi jasno i brzo mogao objasniti nekom arheologu kako je komplikovano dobijanje alu-minijuma. Nije li sasvim zamislivo da bi fizičar na nekom pećinskom crtežu odmah prepoznao neku formulu? He-mičar bi pomoću svojih vrlo razvijenih instrumenata, mož-da, potvrdio pretpostavku da su obelisci izdvojeni iz stenja mokrim drevnim klinovima ili nepoznatim kiselinama. Geolozi nam duguju ceo niz odgovora na pitanja o tome šta je sa određenim nanosima iz ledenog doba. U tim utopijsko-arheološke godine spadala bi, razume se, i ekipa ronilaca, koji bi u Mrtvom moru tragali za radioaktivnim tragovima moguće atomske eksplozije nad Sodomom i Gomorom.

Zašto su najstarije biblioteke na svetu tajne? Pred či-me, u stvari, postoji strah? Ne radi li se o bojazni da bi milenijumima Cuvana i sakrivanja istina napokon izašla na videlo?

Istraživanja i napredak ne mogu se zaustaviti. Egipćani su 4000 godina držali svoje "bogove" za stvarna bića. Mi smo još u srednjem veku u fanatičkom uverenju da smo u pravu pogublivali "veštice". Verovanja mudrih Grka da

se iz gušćijeg želuca može čitati budućnost, danas je sru-Seno isto tako kao i uverenje konzervativaca koji smatraju da nacionalizam još ima neku važnost.

Moramo da ispravimo hiljadu i jednu zabludu iz prošlosti. Samouverenost koja se pokazuje, otrcana je i pred-stavlja još samo očit oblik akutne krutosti. Još uvek za zelenim

stolom vlada zabluda da nešto mora biti dokazano pre nego što se neki "ozbiljan" čovek sme — ili može — time pozabaviti.

Pri tom treba uzeti u obzir daje danas situacija mnogo lakša i jednostavnija nego nekad. Nekad je onaj koji je izrazio neku novu, još nepoznatu misao valjao računati s tim da će ga prezreti i progoniti kurija i kolege. Danas bi, drži se, moralo biti lakše. Nema više bula o izopćenju iz crkve a ni lomače se više ne pale. Samo, današnje metode, iako više nisu onako spektakularne, gotovo isto tako uspešno ometaju napredak. Sve se obavlja tiše i mnogo uglađenije. Pretpostavke i nepodnošljivo smeće misli po-krivaju se i zaleđuju pomoću "killer-phrases" (rečenice koje ubijaju, prim.prev.), kao što kažu Amerikanci. Brojne su mogućnosti:

To se protivi propisima! (Uvek dobro!) To nije dovoljno klasično! (Obavezno ostavlja jak uti-sak!)

To je preradikalno! (Deluje neuporedivo zastrašujuće!)

U tome neće učestvovati univerziteti! (Uverljivo!) To su već i drugi pokušaji! (Bež sumnje! Ali, da li s uspehom?)

Ne vidimo u tome nikakvog smisla! (O tome se i radi!) To zabranjuje religija! (Šta bi se na to reklo?) To još nije dokazano! (Quod erat demonstrandum!) — Zdrav razum govori svakom čoveku — vikao je pre petsto godina neki naučnik u sudskoj dvorani — da Zemlja ne može biti kugla, jer bi se Ijudi koji se naiaze na donjoj polovini sunovratili u bezdan. — Nigde u Bibliji ne piše — govorio je neki drugi naučnik — da se Zemlja vrti oko Sunca. Prema tome, svaka takva tvrdnja đavolje je delo!

Čini se da rađanje svakog novog idejnog sveta prati ograničenost duha. Ipak, na pragu 21. veka istraživački um bi morao biti dorastao fantastičnoj zbilji. Morao bi želeći da preispita zakone i saznanja koja su vekovima važila kao tabu a koja su, međutim, nova saznanja dovela u pitanje.

Koliko god garda nobelovaca pokušavala da zaustavi taj novi idejni tias, treba u ime istine, u ime stvarnosti, upoznati nov svet što ga ne priznaju oni koji imaju pred-rasude. Ko je još pre dvadeset godina govorio u naučnim krugovima o satelitima, izvršavao je neku vrstu akadem-skog samoubistva. Danas veštačka nebeska tela, odnosno sateliti, kruže oko Sunca, snimili su Mars i u međuvre-menu se meko spustili na Mesec i Veneru kako bi svojim turističkim kamerama snimali i slali na Zemlju izvrsne fotografije nepoznatog pejzaža. Kad su u proleće 1965. poslali s Marsa na Zemlju prvi takvi snimci, izvršeno je to pomoću 0,000 000 000 000 000 01 vata, gotovo ne-zamislivo malom snagom.

NIŠTA, pak, nije više nezamislivo. Reč "nemoguće" za savremene istraživače morala bi postati doslovno nemo-guća. Onoga ko danas ne ide u korak s vremenom, sutra će pregaziti stvarnost.

Istrajmo, dakle, pri svojoj pretpostavci da su pre ko zna koliko hiljada godina Zemlju posetili astronauti s neke druge planete. Znamo da naši nevesti, pripusti preci nisu mogli shvatiti razvijenu tehniku astronauta. Obožavali su - astronaute kao "bogove" koji su stigli sa zvezda, a as-tronautima nije preostalo ništa drugo nego da se pomire stim obožavanjem — uostalom, i naši astronauti moraju

biti načisto s tim da će, možda, doživeti takvo poštovanje na nepoznatim planetama.

Na nekim delovima na Se Zemlje žive još i danas pritivni Ijudi za koje je mitraljez đavolje oružje. Nije li za njih, možda, mlaznjak vozilo u kojem se voze anđeli? Ne čuju li oni iz radio-aparata glas božiji? I ti poslednji primitivci prostodušno i iskreno prenose u svojim pričama s po-koljenja na pokoljenje utiske o tehničkim dostignućima koja se nama žine već sasvim normalna. Još uvek urezuju u stene i zidove pećina likove svojih bogova i njihove Cudnovate brodove što su stigli s neba. U stvari, divljaci su nam na taj način očuvali ono što danas tražimo.

Pećinski crteži u Kohistanu, u Francuskoj, u Severnoj Americi i Južnoj Rodeziji, u Sahari i u Peruu, čak i u Čileu, odgovaraju našoj pretpostavci. Francuski istraživač Henri Lot otkrio je u Tasiliji (Sahara) nekoliko stotina (!) osli-kanih stena s hiljadama životinjskih i Ijudskih likova — među njima su i likovi u kratkim, elegantnim kaputima;

oni nose palice a na njima neke zagonetne četvrtaste kutije. Pored crteža životinja začuđuju nas bića u nekoj vrsti ronilačkog odela. "Veliki bog Mars" — tako je Lot krstio jednu

veliku sliku — bio je prvobitno visok šest metara; međutim, "divljak" koji ju je izradio nije, ipak, mogao biti tako primitivan kao što bismo mi to želeli brinući se o tom da sve uredno pristaje u stara shvatanja. Jer, "divljaku" su, očito bile potrebne skele kako bi mogao tako perspektivno crtati, s obzirom na to da se u tim pećinama nije poslednjih milenijuma menjao nivo tla. Čini nam se, bez posebnog naprezanja mašte, da je veliki bog Mars prikazan u svemirskom ili ronilačkom odelu. Na njegovim snažnim, glomaznim ramenima počiva šlem, ko-ji je nekom vrstam zgloba spojen s trupom. Tamo gde bi trebala da se nalaze usta i nos, vide se na šlemu razni prorezi. Lako bi se moglo poverovati da se radi o slučaju

ili o mašti praistorijskog "umetnika" kad bi to bio crtež. No, u Tasiliji se nalazi nekoliko glomaznih, jednako opremljenih likova, a i u Sjedinjenim Američkim Državama (u okrugu Tulare, Kalifornija) pro-nađene su na stenama vrlo slične slike.

S obriom na naš popustljiv pristup takvim pojavama, spremni smo da pretpostavimo još i to da su primitivci bili nespretni, pa su zato crtali likove na taj prilično izvi-toperen način. Ali, zašto su, onda, ti isti primilivni pe-ćinski stanovnici uspevali savršeno da prikažu goveda i obične ljude? Zbog toga nam se čini uverljiva pretpo-stavka da su "umetnici" bili potpuno u stanju da prikažu ono Sto u stvarnosti vide. U okrugu Inio (Kalifornija) jedan pećinski crtež prikazuje geometrijski lik koji — bez bilo kakvog preterivanja — izgleda kao pravo pravcato mehaničko računalo u dvostrukom okviru. Arheologija, međutim, drži da su to likovi bogova.

Na jednoj keramičkoj posudi, pronađenoj u Iranu (Si-jalk), šepuri se neka nepoznata životinja, velikih, sasvim ravnih rogova na glavi. Pa, šta je u tome tako čudno? To što se na oba roga vide s leve i desne strane pet spirala. Taj crtež u velikoj meri podseća na dve šipke s velikim por-culanskim izolatorima. Šta kaže na to arheologija? Njen je odgovor sasvim jednostavan: radi se o simbolu nekog boga. Bogovi su zlata vredni, jer štošta se tumači — u svakom slučaju, sve ono što je nerazjagnjeno — ukazi-vanjem na njihovu nezamislivu natprirodnost. Nedoka-zive pojave omogućuju spokojan života. Svaka figurica koja se pronađe, sve ono što se otkrije, svaki lik koji se sastavi iz krhotina — odmah se pripise nekoj staroj religiji. Međutim, ako takva stvar, čak ni na silu, ne pristaje u neku od sadašnjih religija, tada se - kao zec iz šešira - brzo stvori neki nov, besmislen drevni kult. I opet je sve u redu!

Šta onda, međutim, ako zidne slikarije u Tasiliju, ili u Sjedinjenim Američkim Državama, ili u Francuskoj uistinu prikazuju ono što je primitivac video? Šta da se odgovori ako spirale sa šipkama prikazuju, zapravo, antene kakve je primitivacvideo na nepoznatim "bogovima"? "Divljak" koji uspeva da nacрта slike na steni ne može više, ipak, biti pravi divljak. Zidni crtež bele žene iz Brandenberga (Ju-žna Afrika) liči na neku sliku iz 20. veka: žena ima na sebi pulover kratkih rukava tesne pantalone, rukavice, pod-vezice i papuče. Žena nije sama; iza nje stoji nekakav mršavi čovek koji u ruci drži neku čudnu bodljikavu šipku a na glavi ima vrlo komplikovan šlem s nekom vrstom vizira. Kao savrmen crtež to bi se moglo bez pogovora prihvatiti! Nezgodaje, pak, u tomešto se radi o pećinskom crtežu.

Svi bogovi koji su prikazani na pećinskim crtežima u Švedskoj i Norveškoj imaju gotovo jednake, čudne glave. To su životinjske glave, kažu arheolozi. Međutim, prava bi besmislica bila obožavati "boga" koji se istovremeno kolje i jede. Osim toga, često se mogu videti brodovi s krilima, a vrlo često i sasvim tipične antene.

I u Val Kamoniki (Breščija, Italija) postoje likovi u nezgrapnim odelima a, da stvar bude još nezgodnija, i oni imaju rogove na glavi. Mi se ne usuđujemo ići tako daleko i tvrditi da su italijanski pećinski ljudi putovali do Severne Amerike ili Švedske, Sahare ili Španije (Siudad Real), kako bi razmenjivali misli o svojim slikarskim sklonostima i uspesima. Preostaje, dakle, neugodno pitanje: zašto su primitivni ljudi, nezavisno jedni od drugih, stvorili likove u nezgrapnim odelima i s antenama na glavi?...

Ni jednu reč ne bismo trošili o tim nerazjašnjenim neobičnostima da one postoje samo na jednom mestu na svetu. No, njih ima gotovo svugde.

Čim pogledamo prošlost današnjim očima i damo maha mašti našeg tehničkog doba, počinju se dizati koprene Sio leže nađ tminom. Proučavanje prastarih svetih knjiga po-

maže nam da svoju pretpostavku pretvorimo u tako za-mislivu stvarnost da se istraživanje prošlosti, pod pritiskom revolucionarnih pitanja, neće više moći dugo od-lagati.

IV

Biblija je, zaista, u pravu — Da li je Bog zavisio od vremena? — Mojsijev Zavetni kovčeg bio je nabijen elek-tricitetom — Univerzalna vozila "bogova" u pustinjском pesku - OpSti potop bio je unapred predviđen - Zasto su "bogovi" tražili određene rnetale ?

Biblija je puna tajni i protivrečnosti.

Njena Rnjiga postanka počinje stvaranjem Zemlje, ko-je se geološki tačno prikazuje. Ali, odakle je hroničar znao da su se minerali pojavili pre biljki a biljke pre životinja?

"Načinimo čoveka na svoju sliku..." piše u Prvoj knjizi Mojsijevoj.

Zašto Bog govori u množini? Trebalo bi pretpostaviti da će se Bog, s obzirom na to da je jedini, obratili Ijudima u jednini a ne u množini.

"Kad su se Ijudi počeli širiti po zemlji kćeri im se narodile, opaze sinovi Božji da su kćeri Ijudske pristale, pa ih uzimahu sebi za žene koje su god hteli." (Prva knjiga, Mojsijeva, 6:1 i 2).

Ko može odgovoriti na pitanje: koji su Božji sinovi uzimali sebi za žene kćeri Ijudske? Ta, stari je Izrael imao samo jednog jedinog Boga, i to nedodirljivoga. Odakle, onda, "sinovi Božji"?

"Uonasuvremena — aikasnije ~ nazemljibilidivovi, kad su Božji sinovi opgtili s Ijudskim kćerima pa im one

rađale decu. To su oni od starine po snazi glasoviti Ijudi". (Prva knjiga Mojsijeva, 6: 4).

Evo, ponovno se pojavljuju Božji sinovi koji se mešaju s Ijudima. Tu se prvi put spominju i dvovi! "Divovi" se javljaju uvek iznova i svuda u mitologiji Istoka i Zapada. u legendama iz Tiavanka i eskimskim epovima. "Divodi" se provlače kroz gotovo sve stare knjige. Dakle, svakako su postojali. Kakva su bila stvorenja ti "divovi"? Jesu li to bili naši preci koji su podizali goleme građevine i, kao od šale, premeštali monolite — ili su to bili tehnički ob-razovani astronauti s neke druge zvezde? Jedno je sigurno:

Biblija govori o "divovima" i označava ih kao "Božje sinove", a ti "Božji sinovi" opšte s Ijudskim kćerima i razmnožavaju se.

Mojsije nam u prvoj knjizi (19) vrlo opširno i sa za-nimljivim pojedinostima opisuje katastrofu Sodome i Go-more. Povežemo li svoje znanje s tim opisom, tada se javljaju nimalo iskrivljene pomisli.

Dakle, kad je otac Lot sedeo na vratima Sodome, stigla su u Sodomu dva anćela. Lot je, očito, očekivao te "an-đele", koji su se ubrzo pretvorili u Ijude, jer ih je odmah prepoznao i gostoljubivo pozvao da prenoće u njegovoj kući. Gradski pohotljivci, priča Biblija, htedoše došljake "milovati". Medutim, dvojica došljaka su uspela jednim jednim pokretom odagnati pohotne želje domašim plej-bojima i rešiti se nasrtljivaca.

"Anđeli" su - prema Prvoj knjizi Mojsijevoj, 19:12 do 14 — pozvali Lota da svoju ženu, svoje sinove i kćeri, zetove i snahe, hitno izvede iz grada, upozorivši ga da će grad u bliskoj budućnosti biti uništen. Nč, porodica nije poverovala u to neobično upozorenje i držalaje sve to kao neku lošu šalu oca Lota. Navedimo Mojsija: "Kako zora puče, anđeli navale na Lota govoreći: — Na noge! Uzmi svoju ženu i svoje dve kćeri koje su ovde, da ne budeš zatrt

kaznom grada! — Ali on oklevaše. Zato ga oni uzefc 22 ruku, a tako i njegovu ženu i njegove dve kćeri, i — po samilosti Božjoj nad njim — opvedoše ih i ostaviše van grada. Kad ih izvedoše u polje, jedan progovori: Beži, da život spaseš! Ne obaziri se niti se igde u ravnici zaustavljaj' Beži u brdo, da ne budeš zatrt!... Brzo! Beži onamoJer ne mogu ništa činiti dok ti onamo ne stigneš."

Bez sumnje, prema tom izveštaju dvojica došljaka, "anđeli", raspolagali su nekom moći koja je bila nepoznata stanovništvu. Očito je i to da su užurbano terali Lotovu porodicu da napusti grad. Budući da je otac Lot oklevao, uhvatili su ga za ruku i odvucli. Zacelo, radilo se o mi-nutima. Narediš Lotu da ode na brdo i da se ne obazire. Međutim, otac Lot nije, očito, osećao bezgranično staho-poštovanje prema "anđelima", jer je stalno prigovarao: "... ja ne mogu pobeći u brdo a da me nesreća ne snađe i ne poginem..." Malo posle izjavljuju anđeli da neće ništa moći učiniti za njega ako ne bude slušao.

Šta se, u stvari, dogodilo u Sodomi? Ne može se za-misliti da je svemogućí Bog bio vezan za neki vremenski rok. Zašto su se, onda, tako žurili njegovi "anđeli"? Ilije, ipak, neka druga sila tačno u minut odredila uništenje grada? Možda se već pripremalo uništenje a "anđeli" su znali za to? U tom slučaju se rok uništenja, dabome, više nije mogao pomaknuti. Je li postojao neki jednostavniji način da se Lotova porodica skloni na sigurno mesto? Zbog čega je morala otići baš u brdo? I zašto se, ni za šta na svetu, nije smela ni jednom osvrnuti?

Priznajemo, takva pitanja zvuče neumesno kad se radi o tako ozbiljnoj stvari. Međutim, otkad su u Japanu bačene dve atomske bombe, znamo kakva se razaranja mogu izazvati i znamo da živa bića, izložena neposrednom zračenju, umiru ili neizlečivo obole. Ako zrelo razmislimo, dolazimo do zaključka da su Sodoma i Gomora uništene

prema planu, dakle: namerno, nuklearnom eksplozijom. Možda su — razradimo tu misao — "anđeli" hteli, jednostavno, uništiti opasan fisioni materijal, ali i istrebiti pri tom jedan soj ljudi koji im se nije sviđao. Vreme uništenja bejaše tačno određeno. Da bi se bilo ko spasao - kao Loiova porodica — trebao je da ode u brdo nekoliko kilometara od središta eksplozije: poznato je da stene apsorbuju probojne, opasne zrake. Međutim, Lotova žena se okrenula i pogledala ravno u atomsko sunce. Dakle, nije nikakvo čudo što se na licu mesta mrtva srušila. "Bog zapljušti s neba Sodomu i Gomoru sumpornim ognjem..."

Opis katastrofe u Prvoj knjizi Mojsijevoj (19: 27 i 28) završava se rečima:

"Sutradan u rano jutro Abraham požuri na mesto gde je stajao pred Bogom, upravi pogled prema Sodomi i Gomori i svoj ravnicu u daljini: i vide kako se diže dim nad zemljom kao dim kakve klačine."

Ako smo i vernici poput svojih predaka, ipak više nismo tako lakoverni. Ni uz najbolju volju ne možemo zamisliti svemoćnog, svugde prisutnog, beskrajno dobrog Boga koji ne poznaje pojam vremena a ujedno ne zna šta će se dogoditi. Bog je stvorio ljude, i bio je zadovoljan svojim delom. Pa ipak, posle kao da se pokajao zbog svog dela, te je odlučio da uništi ljude.

Nama, prosvetenoj deci današnjice, prilično je teško zamisliti beskrajno dobrog Oca koji u bezbrojnom mnoštvu svoje dece ima miljenika, poput Lotove porodice. Stari zavet tačno opisuje kako je Bog lično ili njegovi anđeli uzveliku buku i gust dim sleteo ravno s neba. Jedan od najizvornijih opisa takvih događaja ostavo namje prorok Ezekiel:

"Godine tridesete, Četvrtoga meseca, petoga dana, kad bijah među izgnanicima na reci Kebaru, otvoriše se nebesa... Pogledah, kad ono sa severa udario siian vihor, velik oblak, bukteći oganj obavijen sjajem; usred njega, usred ognja, nešto nalik na sjajni metal. Usred toga nešto kao četiri bića, obličjem slična čoveku; svako od njih sa četiri obraza, u svakoga četiri krila. Noge im ravne, a stopala kao u teleta; sevahu poput glatke bronze."

Ezekiel navodi vrlo tačan datum spuštanja tog vozila. Osim toga, on pomno posmatra vozilo koje stiže sa severa, seva, blista se i podiže golem oblak pustinjskog peska. Zamislimo svemogućeg Boga brojnih religija: zar je tom svemogućem Bogu bilo potrebno da dojuri iz nekog od-ređenog pravca — zar se on ne može bez mnogo galame i tutnjave stvoriti tamo gde želi?

Čujmo šta dalje priča prorok Ezekiel:

"Dok ja posmatrah, gde: na zemlji uz svako od četiri bića po jedan točak. Točkovi bejahu slični krizolitu, sva četiri istoga oblika; oblikom i napravom bejahu kao da je jedan točak u drugome. U kretanju mogli su ići u sva četiri smera a nisu se morali okretati. Naplatnice im bejahu visoke, a kad bolje osmotrih, gle, na sve strane pune očiju. Kad bi bića krenula, krenuli bi s njima i točkovi; kad bi se bića sa tla dogila, i točkovi se podizahu."

Opis je zapanjujuće tačan: Ezekil drži da je jedan točak bio u drugome. To je optička varka! Ako se gleda našim savremenim očima, on je video spiralni valjak kakav Amerikanci upotrebljavaju u pustinjskom pesku i u močvarnim područjima. Ezekil je primetio da su se točkovi istovremeno s krilima podizali sa zemlje. To je potpuno razumljivo. Točkovi nekog univerzalnog vozila, na primer:

nekog amfibijskog helikoptera, ne ostaju na tlu kad se vozilo diže u vazduh.

Čujmo dalje Ezekila:

"Sine čovečji, na noge se digni, da s tobom govorim."

Podajući ničice od straha i strahopoštovanja, naš je izveštač začuo taj glas. Nepoznate prikaze oslovile su na

šeg Ezekila kao "čovekovog sina" i htele su s njim razji varati. U izveštaju dalje piše:

"... i ja za sobom čuh silnu tutnjavu. Slava se Bo;

podigla sa svoga mesta. Čuh lepet krila onih bića — udai hu jedno o drugo — i snažnu škripu točkova što se s njiiii kretahu..."

Osim prilično potankog opisa vozila, Ezekil belež buku što je nastala kad se to neviđeno čudovište počeo dizati sa zemlje. On kaže da su udaranje krila i škri] točkova stvarali silnu tutnjavu. Ne tera li na razmišljan taj opis jednog očevica? "Bogovi" su razgovarali s Ez kilom i naložili mu da se odsad brine o redu i poštenju zemlji. Uzeli su ga u svojevozilo i na taj način mu pokaza da Još nisu napustili taj kraj. Na Ezekila je taj doživlja očito, ostavio jak utisak, jer neumorno opisuje uvek i;

nova to strašno vozilo. Još tri puta piše da je jedan toča bio u drugome i da su četiri točka mogla ići u razni smerovima a da se nisu morali okretati. Posebno snaža utisak ostavilo je na njega to što su celo telo vozila, leđ;

ruke i krila, pa čak i točkovi, bili puni očiju. Konačnu svrh putovanja otkrivaju "bogovi" hroničaru nešto posle gc voreći mu da živi usred odmetničkog roda koji ima oči ne vidi, ima uši a ne čuje. Pošto su mu objasnili zadatal slede — kao i u svim opisima takvih spuštanja na zemlj — saveti i uputstva o redu i poštenju, kao i pretpostavk za sređenu civilizaciju. Ezekil je vrlo ozbiljno shvatio na log i dalje prenosio uputstva "bogova".

Opet se nalazimo pred hrpom pitanja.

Ko je razgovarao s Ezekilom? Kakva su to bila bića Pouzano je da to nisu bili "bogovi" kakve obično za mišljamo, jer njima ne bi bilo potrebno vozilo da odu :

jednog mesta na drugo. Čini nam se da je takav načii kretanja nespojiv s uverenjem o svemoćnom Bogu

U Bibliji postoji još jedan tehnički pronalazak o kojem treba na ovom mestu otvoreno progovoriti.

U drugoj knjizi (25: 10) Mojsije izveštava o tačnim uputstvima što ih je "Bog" dao za izradu Kovčega. Tačno su određene mere, kao i to: kako i gde treba staviti motke i krugove i kakva mora biti smesa metala. Svrha uputstva bejaše da sve bude izvedeno tačno onako kako je to želeo "Bog: on je nekoliko puta upozorio Mojsija da ne pogreši:

"Pazi! Načini sve prema uzorku koji ti je na brdu po-kazan..." (Druga knjiga Mojsijeva, 25:40)

"Bog" je kazao još Mojsiju da će lično govoriti s njim, i to s poklopca. Niko, strogo je naredio Mojsiju, ne sme doći u blizinu Kovčega, i tačno je propisao kakvu odeću i obuću moraju imati na sebi oni koji ga budu nosili. Uprkos svoj brizi došlo je, ipak, do nezgode (Druga knjiga o Samuelu, 6): kad je David prevezio Kovčeg, išao je kraj Kovčega Uza. U jednom trenu volovi umalo ne prevrnuše Kovčeg, te Uza položi ruku na njega: kao da ga je grom ošinuo, sruši se na licu mesta mrtav.

Bez sumnje, Kovčeg je bio pod električnim nabojem. Naime, kad se danas razmotre uputstva što ih je zapisao Mojsije, dobija se napon od nekoliko stotina volti. Kon-denzator je bio načinjen od zlatnih ploča, od kojih je jedna bila pozitivno a druga negativno nabijena. Ako je još jedan od dva kerubina na poklopcu delovao kao magnet, tada je i zvučnik — možda, čak, neka vrsta uređaja za vezu između Mojsija i svemirskog broda —

bio tu. Pojediniosti o gra-đenju Kovčega navedene su lepo i opširno u Bibliji. Jasno je istaknuto da je Kovčeg često okruživala kiša iskri i da se Mojsije — kad god bi mu zatrebao savet i pomoć — služio tim "odašiljačem". Mojsije je čuo glas svoga Gos-poda, ali ga nikad nije video. Kad ga je jednom zamolio da mu se pokaže, njegov mu je "Bog" odgovorio:

"Ti moga lica ne možeš videti, jer ne može čovek mene videti i na živolu ostati. Evo mesta ovde uza me, stani na pećinu! Dok moja glava bude prolazila, staviću te u pu-kotinu pećine i svojom te rukom zakloniti dok ne prođem. Onda ćuja svoju ruku maknuti, pa ćeš me s leđavideti. Ali se lice moje ne može videti." (Druga knj. Mojsije, 33:20)

Ima zapanjujućih podudarnosti. U epu "Gilgameš", koji poliče od Sumeraca i mnogo je stariji od Biblije, nalazi se na petoj ploči, začudo, ista rečenica:

"Ni jedan smrtnik ne sme doći na brdo gde žive bogovi. Ko bogovima pogleda u lice mora umreti."

U raznim starim knjigama koje govore o pojedinim delovima ljudske istorije ima vrlo sličnih opisa. Zašto "bogovi" nisu hte(i) pokazati lice? Zašto nisu skinuli mas-ku? Čega su se bojali? Ili, možda, opis u Drugoj knjizi Mojsijevoj potiče iz epa "Gilgameš"? I to je moguće; na kraju, Mojsije je, navodno, odrastao na egipatskom kra-ljevskom dvoru. Možda je za to vreme imao pristup u biblioteke ili su ga upoznavali sa starim tajnama.

Možda treba da posumnjamo i u svoje datiranje Starog zaveta, jer štošta govori u prilog tome da se David, koji je živeo mnogo kasnije, horio još s divovima koji su imali po šest prstiju na svakoj ruci i nozi (Druga knjiga o Samuelu, 21; 18-22). Mora se pomisliti i na mogućnost da su sve prastare priče, legende i izveštaji bili okupljeni na jednom mestu i da su posle, malo izmešani i prepisani, krenuli na svoj put kroz razne zemlje.

Rukopisi što su proteklih godina pronađeni kraj Mrt-vog mora (tekstovi iz Kumrana) predstavljaju vrednu i čudnovatu dopunu biblijskoj Prvoj knjizi Mojsijevoj. Sav niz dosad nepoznatih zapisa opet priča o nebeskim ko-lima, o sinovima neba, o točkovima i dimu što su ga leteće prikaze širile oko sebe. U Mojsijevoj Apokalipsi (33. po-glavlje) pogledalaje Eva prema nebu i tamo ugledala neka

sjajna kola što su ih vukla četiri blistava oria. Ni joteo zemaljsko biće ne mogaše opisati tu divotu, napisao je Mojsije. Na kraju su se kola odvezla ka Adamu a između točkova se dizao dim. Ta priča, zapisana uzgred, ne govori nam mnogo novoga; ipak, vidimo da se već u vezi s Ada-mom i Evom prvi put spominju sjajna kola, točkovi i dim kao božanske pojave.

U zapisu o Lameku otkrivena je Jedna čudnovata zgo-da. Budući daje zapis samo delimično sačuvan, nedostaju u tekstu pojedine rečenice pa i celi odlomci. No, ono što je ostalo, tako je neobično da to treba spomenuti.

Taj zapis nam priča o tome kako se jednoga lepog dana Lamek, Nojev otac, vratio kući i iznenadio se ugledavši nekog dečaćića koji, po svom izgledu, nije pristajao u porodicu. Lamek je žestoko pngovarao svojoj ženi Bat-Enoš i tvrdio da to dete nije njegovo. Bat-Enoš se zakli-njala na sve moguće načine da je seme njegovo — a ne nekog vojnika, ni nekog stranca, ni nekog od "sinova nebeskih". (U zagradi treba postaviti pitanje: o kakvim je to "sinovima nebeskim" govorila, u stvari, Bat-Eno"? Ko-načno, ta se porodična drama odvijala pre opšteg potopa.) Lamek, pak, nije poverovao uveravanjima svoje žene i uputio se, duboko uznemiren, svom ocu Metuzalemu da ga pita za savet. StigavSi k njemu, obavestio ga je o doga-đaju u svojoj porodici koji gaje tako ozlojedio. Metuzalem ga je saslušao, zamislio se i krenuo k mudrom Henoku da ga priupita za savet. To kukavičje jaje u porodici izazvalo je, dakle, takvo uzbuđenje da se starac izvrgnuo naporima duga puta; valjalo je razjasniti poreklo dečaćića. Metu-zalem je objasnio da se u porodici njegovog sina rodio dečak koji manje izgleda kao čovek a više kao nebeski sin:

oči, kosa, koža i celo telo nisu imali sličnosti s porodicom.

Mudri Henok saslušao je taj izveštaj i poslao starog Metuzalema kući, saopštivši mu izvanredno neugodnu

vest, da će Zemlju i čovečanstvo snaći teška kazna i da će sva "put" biti uništena jer je prljava i pokvarena. Međutim, čudni dečaćić koji je izazvao sumnju porodice određen je da bude praotac potomstva koje će preživeti sudnji dan;

zato neka naredi svom sinu Lameku da dete krsti imenom:

Noje. Metuzalem se vratio nazad i obavestio svog sina Lameka o tome šta sve njih očekuje. Lameku nije ništa drugo ostalo nego da to neobično dete prizna za svoje i da ga nazove Noje!

U toj porodičnoj zgodi začuđuje to što su već Nojevi roditelji bili obavješteni o budućem potpu i što je, čak, i dedu Metuzalema na taj strašni događaj pripremio He-nok, koji se ubrzo nakon toga — prema predanju — zauvek udaljio ognjenim nebeskim kolima.

Ne nameće li se ovde ozbiljno pitanje: nisu li Ijudsku rasu planski "odgojila" neka nepoznata bića iz svemira? Kako se drukčije može protumačiti opštenje divova i ne-beskih sinova s Ijudskim kćerima, koje su uvek iznova spominje, i istrebljivanje neuspelih primeraka? Kad se tako gleda na stvari, onda se opšti potop čini kao unapred određena zamisao nepoznatih posetilaca Zemlje, kojoj je bio cilj da, poštedevši samo malen broj časnih izuzetaka, uništi Ijudski rod. Međutim, ako je opšti potop, koji je istorijski dokazan, bio u jasnoj nameri unapred predviđen i pripremljen — i to nekoliko stotina godina pre nego što je Noje dobio nalog da sagradi lađu — onda se on više ne može smatrati božjom kaznom.

Mogućnost odgoja inteligentne Ijudske rase danas više ne predstavlja besmisleni postavku. Kao što legenda iz Tiavanka i natpis na zabatu Sunčevih vrata izveštavaju o svemirskom brodu koji je dovezao na Zemlju pramajku radi rađanja dece, tako i stare svete knjige neumorno govore o tome da je "Bog" stvorio čoveka na svoju sliku i priliku. Postoje zapisi u kojima je zabeleženo da su bili

potrebni razni eksperimenti dok čovek napokon nije ispao onakav kakvim ga je želeo "Bog". Pretpostavivši da su našu Zemlju posetila neka razumna bića iz svenura, možemo ujedno zaključiti da mi danas ličimo na ta legen-darna vanzemaljska stvorenja.

U tom lancu dokaznih sredstava, zanimljive zagonetke predstavljaju i žrtve koje su "bogovi" zahtevali od naših predaka. Nipošto se nije tražilo samo kađenje i prinošenje životinja na žrtvenik! Na popisu želja često se nalazio kovani novac, izrađen od tačno određene legure. U stvari, u Ezeon-Geberu pronađena je najveća topionica starog Orijenta: prava pravcata moderna topionička peć, sa si-stemom kanala za vazduh, dimnjaka i svrsishodnih otvora. Pred današnje metalurge postavlja se dosad nerazjašnjeno pitanje: kako se u tom prastarom postrojenju mogao do-bijati bakar? Nesumnjivo je da se radilo upravo o tom metalu, jer su se u pećinama i rovovima okolo Ezeon-Gebera našle velike količine bakarnog sulfata. Starost svih tih nalaza procenjuje se na, najmanje, 5000 godina.

Kad naši astronauti jednog dana sretnu na nekoj pla-neti primitivna stvorenja, oni će u njihovim očima izgledati, po svoj prilici, takođe kao "nebeski sinovi" ili "bogovi". Možda će naši Ijudi biti na tom nepoznatom i još ne-slućenom mestu isto tako razvijeniji od tamošnjih sta-rosedelaca kaliko su legendarna bića iz svemira bila raz-vijenija od naših predaka. Kakva li, pak, razočarenja ako nas je na tom još nepoznatom mestu spuštanja razvoj pretekao, pa naši astronauti ne budu pozdravljeni kao "bogovi", nego se na njih bude, uz smešak, gledalo kao na vrlo zaostala stvorenja!

V

"Bogovi" i Ijudi rado su međusobno opštiti – Još jedna izložba novih vozila — Podaci o delovanju ubrzanja — Prvi .zveštaj o pogledu iz svemirskog broda — Pričanje čoveka koji je preiiveo opšti potop — Staje "istina"?

Pred kraj prošlog veka zbilo se na brdu Kujundžik značajno otkriće: pronašli su junački ep velike izražajne snage, urezan na dvanaest glinenih ploča; pripadao je biblioteci asirskog kralja Asurbanipala. Bio je napisan na akademskom; u međuvremenu je pronađen još jedan pri-merak, koji potiče od kralja Hamurabija. Nesumnjivo je da za ep "Gilgamesh" možemo

da zahvalimo Sumercima, tom tajanstvenom narodu čije poreklo ne znamo a koji nam je ostavio čudnovate brojčane nizove i veličanstvenu astronomiju. Očilo je, takođe, da se kroz ep "Gilgameš" provlači crvena nit uporedo s biblijskom Knjigom po-stanka.

Na prvoj od glinenih ploča što su pronadene na Ku-jundžiku govori se o tome kako je nepobedivi junak Gil-gameš sagradio zid oko Uruka. Na njoj piše da je "nebeski bog" živeo u kući na uzvišici, koja je imala hambaru, i da su na gradskim zidinama stajale straže. Navodi se da je Gilgameš bio mešavina "boga" i čoveka; u dve trećine bejaše "bog" a u jednoj Covek. Hodočasnici koji su dolazili u Uruk, zapanjeno su i sa strahopoštovanjem gledali nje-govo telo, jer nikad do tada nisu videli nešto tako lepo i snažno. Dakle, na početku tog izveštaja opet se javlja misao o mešanju "boga" i čoveka.

Druga ploča govori o tome kako je nebeska boginja Aruru stvorila jedan drugi lik: Enkidua. Enkidu je vrlo podrobno opisan: celo telo mu je bilo dlakavo, nije znao ništa o zemlji i ljudima, bio je odeven u krzno, jeo je biljke s polja i pio zajedno sa stokom na pojilištu, čak se rvaao s uskovitlanom vodom u bujicama.

Kad je Gilgameš, kralj grada Uruka, saznao za to ne baš privlačno stvorenje, naredio je da se primitivcu da neka lepa žena kako bi se odbio od stoke. Primitivac Enkidu je naseo na kraljev trik (ne kaže se ništa o tome da li sa zadovoljstvom ili ne) i proveo je šest dana i šest noći sa nekom polubožanskom lepticom. To malo kraljevsko svodjenje tera na razmišljanje: varvarskom društvu nije, ipak, bliska pomisao o ukrštanju poluboga i poluživotinje.

Na trećoj ploči se opet govori o nekom oblaku prašine što je stigao iz daljine: nebo je zagrmelo, zemlja je za-drhtala, te se pojavio "bog Sunca" i zgrabio Enkidua snažnim krilima i kandžama. Zapanjuje podatak da se En-kiduu činilo kao da mu je neko telo prignječio olovom i kao da mu je telo teško poput stene.

Priznamo li starim pripovedačima sposobnost mašta-nja nimalo manju nego što je mi imamo — i oduzmemo li još i dodatke prevodilaca i prepisivača, ipak ostaje ono čudnovato: odakle su stari hroničari mogli znati da telo pri određenom ubrzanju postaje teško kao olovo? Nama su poznate sile gravitacije i ubrzanja. Kad nekog astronauta pri polasku pritisne na sedište sila nekoliko puta veća od sile teže, to je već unapred predviđeno.

No, kako je starim hroničarima mogla pasti na um takva misao?

Peta ploča izveštava o tome kako su se Gilgameš i Enkidu zajedno uputili u posetu prebivalištu "bogova".

Već izdaleka sjajio se toranj u kojem je živela boginja Lminis. Strelice i kamenje kojima su, iz opreza, obasuli stražare, odbijalo se bez bilo kakvog učinka. A kad su stigli do ograđenog prostora u kojem su živeli "bogov-i", dočekao ih je glas:

"Vratite se! Ni jedan smrtnik ne sme doći na sveto brdo sde prebivaju bogovi. Ko bogovima pogleda lice, mora umreti."

"Ti moga lica ne možeš videti, jer ne može čovek mene videti i u životu ostati..." piše u Drugoj knjizi Mojsijevoj.

Na sedmoj ploči zapisan je prvi izveštaj nekog očevica o vožnji svemirom, a potiče od Enkidua. On je četiri sata leteo u bronzanim kandžama orla. Evo kako doslovce glasi aj opis;

"Kazao mi Je: — Pogledaj dole zemlju! Kako izgleda? Pogledaj more! Kako ti se ono čini? — Zemlja bejaše poput brega a more poput bare. Poleteo je još više, četiri se sata penjao i kazao mi: — Pogledaj dole zemlju! Kako izgleda? Pogledaj more! Kako ti se ono čini? - Zemlja beše poput vrta a more poput vrtlarovog kanala za na-vodnjavanje. Opet je četiri sata leteo uvis i kazao: -Pogledaj dole zemlju! Kako izgleda? Pogledaj more! Kako ti se ono čini? — Zemlja se činila poput kaše od brašna a more poput korita."

Ovog puta je, ipak neko biće moralo videti zemaljsku kuglu iz velike visine! Odviše je tačan opis da bi mogao biti puka maštarija! Kako bi se moglo napisati daje zemlja poput brašnaste kaše a more poput korita ako nije po-stojala nikakva predstava o tome, kako izgleda zemaljska kugla "odozgo"? Jer, Zemlja se iz znatne visine uistinu čini poput meSavine brašnaste kaše i korita.

Budući da na istoj ploči piše kako su jedna vrata go-vorila kao živ čovek, možemo tu čudnu pojavu bez raz-mišljanja identifikovati kao zvučnik. Na osmoj ploči taj Enkidu, koji je video Zemlju iz velike visine, umire od neke tajanstvene bolesti, tako tajanstvene da Gilgameš pita da ga, možda, nije pogodio otrovan dah neke nebeske životinje. Odakle je Gilgamešu pala na um pomisao da otrovni dah neke nebeske životinje može izazvati smrtonosnu i neizlečivu bolest?

Deveta ploča opisuje kako je Gilgameš oplakivao svoga mrtvog prijatelja Enkidua i kako je odlučio da pođe na dalek put ka bogovima, jer ga je stalno morila misao da bi mogao umreti od iste bolesti od koje je i Enkidu stradao. Na ploči piše da je Gilgameš stigao do dva brda što su nosila nebo a između kojih su se dizala Sunčeva vrata. Ispred Sunčevih vrata susreo je divove, koji ga nakon poduzetog razgovora propustiše, jer je i on bio u dve trećine bog. Napokon je pronašao park bogova, iza kojeg se prostiralo beskrajno more. Dva puta upozoriše bogovi Gilgameša na njegovom putu:

— Gilgamešu, kuda juriš? Život koji tražiš nećeš naći. Stvarajući čoveka, bogovi su ljudima namenili smrt a za sebe zadržali život.

Gilgameš nije slušao upozorenja; on je, bez obzira na sve opasnosti, hteo da stigne do Utnapištima, oca svih ljudi. Međutim, Utnapištim je živio s druge strane velikog mora; do njega nije vodio nikakav put i, osim boga Sunca, ni jedan brod nije leteo ka njemu. Gilgameš je uz razne pogibelji prešao more, te je na jedanaestoj ploči opisan njegov susret s Utnapištimom.

Gilgamešu se otac svih ljudi nije činio nimalo višim ni krupnijim od njega i zaključio je da su slični jedan drugome kao otac i sin. Utnapištim je ispričao Gilgamešu svoju prošlost, začudo: u prvom licu.

Na naše veliko čuđenje, Utnapištim nam tačno opisuje opšti potop; on priča da su ga "bogovi" upozorili o predstojećoj velikoj poplavi i naložili mu da sagradi barku na koju će ukrati žene i decu, svoju rodbinu i zanatlije svih vrsta. Opis vremena, tame, vode koja je nadolazila i očaja ljudi koje nije mogao povesti sa sobom, odiše još i danas

-elikom pripovedačkom snagom. I tu se — kao i u bibliskom opisu Nojeva doživljaja — priča o gavranu i go-

-ubici koji su pušteni s barke i o tome kako je konačno, kad su se vode povukle, barka pristala uz neko brdo. Podudarnosti u izveštaju o potopu u epu "Gilgameš" i Bibliji su očite, i ni jedan ih naučnik i ne poriče. U tim

-odudarnostima zapanjuje to što susrećemo druga obelžja i druge "bogove".

Dok biblijski izveštaj o potopu potiču iz druge ruke, Utnapištimovo pričanje u prvom licu ukazuje na to da u epu "Gilgameš" govori jedan preživeli, jedan očevidac.

Da je na starom Orijentu pre nekoliko hiljada godina

-ošlo do katastrofalne poplave, to je jasno utvrđeno. Starovavilonski zapisi klinastim pismom vrlo tačno ukazuju da se, zapravo, mogli pronaći ostaci barke; s južne Irane Ararata nađena su tri komada drveta koji, možda,

-ibeležavaju mesto gde je pristala barka. Sve u svemu,

-zglede da se pronađu ostaci neke lađe koja je bila izrađena od drveta i koja je pre više od šest hiljada godina odolela poplavi, izvanredno su mali.

U epu "Gilgameš" ne nalazimo samo najranije izveštaje nego i fantastične opise koje nije mogao izmisliti ni najpametniji čovek u doba nastanka ploča, niti su ih, isto tako, mogli smisliti prevodioci i prepisivači iz idućih vekova. Jer, u tim se opisima sakrivaju činjenice koje su — zaključujemo to na osnovu današnjeg znanja — zacementirane

-oznate autorima epa "Gilgameš".

Može li nov niz pitanja uneti malo svetla u tamu? Da li je moguće da se radnja epa "Gilgameš" uopšte ne odvija na drevnom Orijentu nego u području Tiavana? Može li se zamisliti da su Gilgamešovi potomci stigli iz Južne Amerike i doneli sa sobom ep? Potvrđan odgovor na ta pitanja pružio bi objašnjenje za spominjanje Sunčevih vrata, prelaz preko mora kao i iznenadno pojavljivanje Sumerca. Jer — kao što je poznato — svetvrevine kasnijeg Vavilona pripisuju se Sumercima! Egipatska razvijena kultura u doba faraona, bez sumnje je raspolagala bibliotekama u kojima su se čuvale stare tajne, poučavali se drugi o njima, upoznavale se i prepisivale. Mojsije je — kao što već rekoh — odrastao na

egipaiskom dvoru pa je, zacemento, imao pristup u ugledne biblioteke. On je bio inteligentan i učen, drži se, uostalom, da je h'čno napisao pet svojih knjiga, iako se ni do danas nije razjasnilo na kom ih je jeziku pisao.

Pretpostavimo li da je ep "Gilgameš" od Sumeraca preko Asiraca i Vavilonaca dospelo u Egipat te da ga je mladi Mojsije tamo našao i prilagodio svojim ciljevima, onda nije biblijski opis potopa izvoran, već je to sumerski opis...

Smeju li se postavljati takva pitanja? Nama se čini da se klasična metoda istraživanja praistorije zaglibila i zato ne može doći do pravih, čvrstih i neoborivih rezultata. Odviše je vezana za ustaljena shvatanja, nema prostora za maštanje i teoretisanje, koji jedini mogu dati stvaralačke podsticaje.

Mnoge mogućnosti da se istraži drevni Orijent razbile su se, svakako, o nepovredivost i svetost biblijskih knjiga. Niko se nije usudio glasno izraziti pitanja i sumnje s obzirom na takvu svetinju. I tobože napredni naučnici 19. i 20. veka još uvek su sputani duhovnim sponama mile-nijumima starih zabluda — jer otkrivanje prošlosti mora dovesti u pitanje neke delove biblijskih tekstova. Uostalom i oni hrišćani koji su vrlo pobožni morali bi shvatiti da se pojedine zgone što su opisane u Starom zavetu nikako ne mogu spojiti s pojmom milostivog, velikog i vugde prisutnog Boga. Upravo oni koji žele verske postavke Biblije zadržati nepovredivim, moraju ili bi morali biti zainteresovani za to da se razjasni ko je u prošlosti odgajao ljude, ko ih je upoznao s osnovnim pravilima života u društvenoj zajednici, ko ih je naučio pravilima higijene i ko je uništavao pokvarenjake.

Ako tako mislimo i pitamo, to ne znači da smo bez-božnici. Čvrsto smo uvereni da će, kad i poslednje pitanje o našoj prošlosti dobiće istinit i uverljiv odgovor, u bes-konačnosti ostati NEŠTO što, u nedostatku nekog prikladnijeg imena, nazivamo BOG.

Ipak, postavka da se nezamislivi bog za kretanje služio vozilima s točkovima i krilima, da je opštizo s primitivnim ljudima i da nije smeo skinuti masku, čini se - dokle god nema dokaza za nju — čudnovatom i preteranom. Odgovor teologa da je Bog mudar i da ne možemo da naslutimo na koji će se način pokazati i pokoriti svoj narod, ne podudara se sa smislom naših pitanja pa zato ne za-dovoljava. I pred novim činjenicama mnogi bi hteli da zatvore oči. Ali, budućnost dan za danom gricka našu prošlost. Za dvanaestak godina spustiće se prvi ljudi na Mars. Nađu li tamo bar jednu drevnu, odavno napuštenu građevinu, nađu li bar jedan predmet koji će ukazivati na to da su tamo pre bila neka razumna bića, otkriju li neki pećinski crtež koji će se još moći raspoznati, onda će ti nalazi dovesti u pitanje naše religije i uzdrmati našu prošlost. Jedno jedino takvo otkriće izazvaće najveću revoluciju i reformaciju u istoriji čovečanstva.

Ne bi li bilo pametnije da se, suočeni s neizbežnom budućnošću, obratimo svojoj prošlosti novim, maštovitim mislima? Daleko od toga da moramo biti bezverci, ali ne smemo više biti ni tako lakoverni kao do sada. Svaka religija ima skicu svoga boga; svaki jevernik dužan da misli i veruje u skladu s tom skicom. Međutim, uporedo s do-bom svemirskih letova sve nam se više približava duhovni sudnji dan. Teologiki oblaci će ispariti, poderaće se kao pramenovi magle. Uporedo s odlučnim koracima u sve-mir, moraćemo saznati da ne postoje dva miliona bogova, ni dvadeset hiljada sekta, ni deset velikih religija, nego samo jedna jedina.

No, nastavimo graditi na svojoj pretpostavci o fant-astičnoj profilsti čovečanstva! Do ovog časa stvari stoje ovako:

Davno pre naše ere otkrio je neki nepoznati svemirski brod našu planetu. Posada broda je vrlo brzo ustanovila da na Zemlji postoje svi uslovi za nastanak inteligentnih bića. Naravno, tadašnji "čovek" još nije bio homo sapiens, već nešto drugo. Nepoznati astronauti veštački su oplo-dili nekoliko ženki tih bića, duboko ih uspavali — kako izveštavaju stare legende — i otputovali. Za nekoliko milenijuma su se vratili i zatekli ponegde primerke homo sapiensa. Nekoliko puta su ponovili oplemenjivanje dok napokon nije nastalo razborito biće koje je moglo usvojiti pravila o životu u društvenoj zajednici. U ono doba ljudi su još uvek bili divljaci. Budući da je postojala opasnost da bi oni mogli nazadovati i opet se pariti sa životinjama, astronauti su uništili neuspele primerke ili su ih povelili sa sobom kako bi ih naselili na drugim kontinentima. Nastale su prve zajednice i prva znanja;

oslikavale su se stene i pećinski zidovi, razvila грнčarija i uspešno izvodili prvi koraci u građevinstvu.

Ti prvi ljudi su osećali veliko strahopoštovanje prema nepoznatim svemirskim putnicima. Budući da su se astronauti iznenada pojavljivali i isto tako iznenada ne-stajali, postali su za njih "bogovi". Iz nekog nedokučivog razloga "bogovima" je bilo stalo do toga da se razumna bića dalje razvijaju. Brinuli su se o svojim štíncenicima, želeli su sprečiti da se oni pokvare i zaštititi ih od zla.

Želeli su da osiguraju pozitivan razvoj njihove zajednice. Neuspele primerke su istrebili i pobrinuli se da ostali imaju uslova za uspešan razvoj društva.

Priznajemo, ta teorija je još puna rupa. — Nedostaju dokazi — reći će mnogi. Budućnost će pokazati koliko se tih rupa može zakrpati. Ova knjiga iznosi jednu od brojnih hipoteza, koja nipošto ne mora biti "istinita". Ipak, u poređenju s teorijama koje mnogim religijama omogućuju da bezbrižno žive u zaklonu svojih svetinja, možemo i mi svojoj hipotezi pridati jedan malen procenat vero-vatnoće.

Možda bi bilo dobro da kažemo nekoliko jednostavnih reči o "istini". Svaki besprekoran vernik neke religije uveren je da on poznaje "istinu". To ne važi samo za hrišćane, nego u istoj meri i za pripadnike drugih velikih ili malih verskih grupa. Teozofi, teolozi i filozofi dobro su upoznali svoju nauku, svog učitelja i njegovo poučavanje;

oni su uvereni da su pronašli "istinu". Razume se, svaka religija ima svoju istoriju, odgovarajuća Božja obećanja, ima svoje dogovore s Bogom, njegovim prorocima i mudrim učiteljima koji su kazali to i to... Dokazi "istine" polaze uvek od središta vlastite religije. Posledica je skućen svet ideja koji nam se već u detinjstvu postavlja kao okvir svih razmišljanja i verovanja; pa ipak, pokoljenja su i pokoljenja živela i žive u uverenju da ona znaju "istinu".

Naše skromno mišljenje je da se "istina" ne može znati. U nju se, u najboljem slučaju može verovati. Ko uistinu iraga za istinom, ne možeje i ne sme tražiti samo u okviru svoje vlastite religije. Ne kumuje li pri tako važnoj stvari nepoštenje? šta je, uostalom, svrha i cilj života? Da se veruje u "istinu" ili da se ona traži? Ako se u zemlji dveju reka (Irak, op.prev.) i dokažu arheološki činjenice iz Starog zaveta, te činjenice još uvek ne mogu biti nikakav dokaz o „istini“ određene religije. Iskopaju li se negde drevni gradovi, sela, bunari ili zapisi, ti nalazi dokazuju istoriju određenog naroda. Međutim, oni ne dokazuju i to da je bog tog naroda jedini bog (a ne astronaut).

Iskopine *Sirrom* sveta dokazuju da predanja odgovaraju činjenicama. No, da li bi, na primer, iskopine iz Perua mogle navesti bar jednog jedinog hrišćanina da i boga iz predinkaske kulture prizna kao pravog boga? Mi, sasvim Jednostavno, držimo da je sve mit ili istinita istorija nekog naroda. I ništa više. No, to je, mislimo, vrlo mnogo.

Ko, dakle, uistinu traži istinu, ne može nove, smele i još nedokazane pretpostavke odbaciti samo zato što one ne odgovaraju njegovom shvatanju (ili verovanju). Budući da se pre stotinu godina još nije pomišljalo na svemirske letove, nisu našli očevi i dedovi ni mogli sebi razbijati glavu time da li su naši preci doživeli posetu iz svemira ili nisu. Uzmimo u obzir strašnu ali, nažalost, moguću pretpostavku da našu današnju civilizaciju potpuno uništi nuklearni rat. Za 5000 godina arheolozi bi pronašli komade njujorškog Kipa slobode. Prema današnjem načinu shvaćanja, ti budući arheolozi bi morali utvrditi: radi se o nekom nepoznatom božanstvu — verovatno o božanstvu vatre (zbog baklje) ili o božanstvu Sunca (zbog zraka oko glave kipa). Mogućnost da se radi o nečem sasvim jednostavnom, tj. o nekom kipu slobode, ne bi se smela — ako bi se zadržala današnja shvaćanja — ni spomenuti. Putevi u prošlost više se ne mogu zakrčiti verskim dogmama.

Želimo li se dati u tegobnu potragu za istinom, moramo skupiti svu hrabrost kako bismo napustili ustaljenu kolo-tečinu misli i posumnjali u sve ono što smo dosad držali ispravnim i istinitim. Možemo li sebi još dopustiti da zatvaramo oči i čepimo uši, samo zato jer nove misli zvuče jeretički i besmisleno?

Uostalom, i pomisao o spuštanju na Mesec zvučala je pre pedeset godina potpuno besmisleno.

VI

Zar su svi hroničari imali istu, bñjnu mastu ? - Uvek se iznova javljajii "nebeska kola"! — Nuklearne eksplozije u praistorijsko doba? — Kako su se otkfivale planete bez seleskopa? — Neobičan Širijusov kalendar — Na severu ništa novo — Gde su nestale stare knjige? — Sećanja na nas za 6965. godinu — Šta bi ostalo od nas nakon velikog razaranja?

Sudeći prema našim dosadašnjim beleškama i zapa-žanjima, u drevno doba su postojale neke stvari kojih, prema uobičajenim predstavama, nije smelo biti. Među-tim, nagomilani nalazi nisu još nipošto ugasili našu skup-Ijačku strast.

Evo, čak se i u eskimskoj mitologiji tvrdi da su prva plemena donela na sever "bogovi" bronzanih krila! Naj-starije indijanske legende govore o žar-ptici koja je donela vatru i plodove. Napokon, mitologija naroda Maja, "Po-pol Vuh", priča o tome kako su "bogovi" sve mogli da vide:

svemir, sve četiri strane sveta, pa čak i okruglo lice Zemlje.

Zašto Eskimi buncaju o nekakvim metalnim pticama? Zašto Indijanci pričaju o nekakvoj žar-ptici? Odakle su preci Maja znali da je Zemlja okrugla?

Maje bejahu mudri, imali su visoko razvijenu kulturu. Ostavili su nam ne samo čudesan kalendar nego i ne-verovatne račune.

Oni su Venerinu godinu proračunali na 584 dana a trajanje Zemljine godine procenili su na 365,2420 dana. (Današnji tačan proračun: 365,2422!) Ma-je su nam ostavili proračune za 64 miliona godina. Noviji zapisi bave se, pojedinostima koje važe za 400 miliona godina. Čuvenu Venerinu jedhačinu lako bi mogao iz-računati elektronski mozak. Teško je, međutim, shvaliti da ona potiče od nekog prašumskog naroda! Venerina jednačina naroda Maja izgleda ovako:

Colkin (sveta godina) ima 260, Zemljina godina 365, a Venerina godina 584 dana. U tim se brojkama sakriva čudna mogućnost deljenja: 365 je pet puta deljivo sa 73, a 584 osam puta. Ta neverovatna formula izgleda ovako:

(Mesec)	$20 \times 13 \times 2 \times 73$	$260 \times 2 \times 73 = 37960$;
(Sunce)	$8 \times 13 \times 5 \times 73$	$104 \times 5 \times 73 = 37960$	
(Venera)	$5 \times 13 \times 8 \times 73$	$65 \times 8 \times 73 = 37960$	

Dakle, nakon 37960 dana svi se ciklusi podudaraju. Mitologija tvrdi da će tada "bogovi" doći na produže vreme.

Predinkaski narodi su u svojim legendama o bogovima pričali o tome kako su zvezde naseljene i kako će bogovi sazvežđa Vlašića sići k njima. Uvek iznova sumerski, asir-ski, vavilonski i egipatski tekstovi opisuju klinastim pi-smom tu istu sliku: sa zvezda su sišli "bogovi" i vratili se opet na njih, vozili su se ognjenim brodovima ili barkama po nebu, imali su strašna oružja i obećali su pojedinim Ijudima besmrtnost.

Potpuno je razumljivo da su stari narodi svoje bogove tražili na nebu kao i da su dali maha svojoj mašti kako bi veličali divotu tih nepojmljivih prikaza. Ako i uzmememo sve to u obzir, ipak preostaje suviše mnogo nelogičnosti.

Odakle je, na primer, autor "Mahabharate" znao da može postojati oružje koje je u stanju da zemlju kazni s dvanaest godina suše? Oružje koje može ubiti i nerođenu decu u majčinoj utrobi? Taj staroindijski ep "Mahabharata" opširniji je od Biblije a njegovo osnovno jezgro je, čak prema vrlo opreznoj proceni, siro najmanje 5000 godina. Veoma se isplati čitati taj ep kroz nove naočari.

Više se gotovo i ne čudimo kad iz "Ramajane" sa-znajemo da su vimane, to jest, leteće mašine, pomoću žive i snažnog pogonskog vetra letele na velikim visinama. Vimane su mogie prevaliti beskrajne udaljenosti i leteti odozdo prema gore, odozgo prema dole i otpozadi prema napred! Dakle, bile su to svemirske letelice zavidnih ma-nevarskih mogućnosti!

Naš citat potiče iz prevoda N. Data (Engleska, 1891):

"Po Raminoj zapovesti popeše se divna kola, uz snažnu tutnjavu, do nekoga brda do oblaka..."

Pažnju nam privlači ne samo to što se opet spominje neka letelica, nego i to što hroničar ponovo govori o snažnoj tutnjavi. Evo jednog drugog citata, iz "Mahabharate":

"Bima je leteo sa svojom vimanom na nekom velikom zraku koji se sjajio poput sunca i tutnjao poput grmljavine za oluje." (C. Roj, 1889.)

I mašti je potreban neki oslonac. Kako može letopisac davati opise za koje je nužna predstava o raketi kao i saznanje da takvo vozilo može jahati na zraku i da pro-uzrokuje strašnu tutnjavu?

U "Samsaptkabadi" se naglašavaju razlike između kola koja mogu leteti i onih koja to ne mogu. Prva knjiga "Mahabharate" otkriva intimne doživljaje neudate Kunli, koju je ne samo posećivao bog Sunca nego je na kraju dobila i sina koji se sjajio poput sunca. Budući da se Kunti — već i tada! — bojala da će biti osramočena, stavila je dete u koricu koju je spustila u reku. Koricu je izvadio iz vode Adhirata, neki pošteni čovek iz kaste šudra, i othranio ga.

U stvari, ta priča ne bi gotovo ni bila vredna da se spominje kad u njoj ne bi bilo tako oiite sličnosti s Moj-sijevim životom! I, uvek se iznova uporno pojavljuju priče o tome kako su "bogovi" oplodavali Ijude. Slično kao i Gilgameš, kreće Arjuna, junak "Mahabharate", na daleki put kako bi potražio bogove i zamolio od njih oružje. Pošto je nakon brojnih opasnosti pronašao bogove, po-javljuje se pred njim Indra glavom, gospodar neba, za-jedno sa svojom ženom Sahi. Njih dvoje se pred hrabrim Arjunom ne pojavljuju bilo kako, ni govora, oni se po-javljuju u nebeskim bojnim kolima i pozivaju ga, čak, da se odveze s njima u nebo.

U "Mahabharati" se nalaze tako precizni bročani po-daci da se stiče utisak kako je autor sasvim tačno znao ono što je pisao. On užasnuto opisuje neko oružje što je moglo ubiti sve one ratnike koji su nosili na telu nešto metalno;

ako bi pravovremeno saznali o upotrebi tog oružja, ratnici bi strgnuli s tela sve metalne delove koje su nosili, skočili bi u reku i pažljivo oprali sebe i sve ono što su dotakli. Ne bez razloga, kako kaže autor, jer je to oružje tako delovalo da su ispadali kosa i nokti na rukama i nogama. Sve živo, jadikuje on, postalo bi blede i slabo.

U 8. knjizi susrećemo opet Indru u njegovim nebeskim sjajnim kolima. On je od svih Ijudi odabrao Judistiru da bude jedini smrtnik koji sme stupiti u nebo. Ovde, opet, upada u oči podudarnost s izveštajima o Henoku i Iliji.

U istoj knjizi piše (to je, valjda, prvi izveštaj o bacanju neke H-bombe) da je Gurka s jedne velike vimane ispalio jedan jedini hitac na trostruki grad. Izveštaj sadrži reči kojih se sećamo iz izjava očevidaca nakon eksplozije prve vodonikove bombe na koralnom ostrvu Bikini: digao se užaren dim, deset hiljada puta blještaviji od sunca, i pre-tvorio grad u pepeo. Kadje Gurka ponovo sleteo, njegovo je vozilo ličilo na blistavu gromadu antimona. Filozofi su,

pak, uvereni da "Mahabharata" govori o tome kako je vreme seme svemira...

1 tibetske knjige "Tantjua" i Kantjua" spominju pra-istorijske letelice, koje nazivaju "biserima na nebu". Obe knjige izrazito naglašavaju da je to saznanje tajna i da nije namenjeno javnosti. U "Samarangana Sutradari" postoje cela poglavlja u kojima se opisuju vazdušne lađe što na svom kraju sipaju vatru i živu.

Reč "vatra" u starim zapisima ne mora da znači goruća vatra, jer se može nabrojati, sveukupno, četrdesetak raz-nih vrsta "vatre" koje su u vezi, uglavnom, s električnim i magnetskim pojavama. Teško nam je poverovati u to da su stari narodi znali da se može i kako se može iz teških metala dobiti energija. S druge strane, ne smeju se stvari odviše pojednostaviti i stari tekstovi na sanskrtu shvatiti kao običan mit! Obilje ovde već navedenih mesta iz starih zapisa čini gotovo pouzdanom pretpostavku da su se u drevno doba na Zemlji viđali "bogovi" koji su leteli. Sta-rom, na žalost još uvek efikasnom metodom: "...To ne postoji... to su greške u prevodu... to su plodovi bujne mašte autora ili prepisivača", ne možemo više daleko stići. Prašumu što sakriva našu prošlost moramo krčiti novim načinom mišljenja, koje se zasniva na tehničkim saznanjima našeg doba. Kao što treba objasniti pojavu sve-mirskih brodova u praistoriji, tako treba razjasniti i pojavu stravičnih oružja koja se vrlo često opisuju a koja su uvek bogovi, bar, jednom upotrebili. Tekstovi iz "Mahabharate" teraju na razmišljanje:

"Činilo se kao da je nastupio smak sveta. Sunce se vrtelo u krugu. Opaljen žarom oružja, svet se u groznici rušio. Slonove je osmudila vrućina, pa su mahno jurili amo-tamo tražeći zaklon pred užasnom jarom. Voda postade vruća, životinje ugibahu, neprijatelj bejaše pokošen a razbesnela vatra rušila je stabla jedno za drugim, kao kad

Suma gori. Slonovi su užasno rikali i u širokom krugu rušili se, ugibajući, na zemlju. Konji i bojna kola izgoriše, i sve je izgledalo, kao posle požara. Hiljade kola bejaše uništeno, a onda se nad more spustila duboka tišina. Počeše duvati vetrovi, i na zemlji postade svetlije. Pred očima se ukazao grozan prizor. LeSevi poginulih bejahu strašnom vrućinom unakaženi da više nisu ličili na ljude. Nikad pre toga nismo videli tako stravično oružje niti smo ikad pre toga čuli nešto o takvom oružju." (C. Roj, Drona Parva, 1889.).

Oni koji su, ipak, izneli živu glavu, priča se dalje, oprali su sebe, svoju opremu i oružje jer je sve bilo obloženo smrtonosnim dahom "bogova". Kako ono piše u epu "Gilgameš"? "Je li te, možda, pogodio otrovan dah nebeske životinje?"

Alberto Tuli, nekadašnji upravnik egipatskog odeljenja u Vatikanskom muzeju, pronašao je jedan deo nekog zapisa iz doba Tutmozisa III, koji je živeo oko 1500. godine pre naše ere. U tom zapisu se priča kako su naučnici videli neku ognjenu kuglu što se približila po nebu, a čiji je dah zaudarao; Tutmozis i njegovi vojnici posmatrahu taj prizor dokle god se ognjena kugla nije popela u južnom pravcu i nestala s vidika.

Svi navedeni tekstovi nastali su nekoliko milenijuma pre naše ere. Autori su živeli na različitim kontinentima i pripadali su različitim kulturama i religijama. Telegrafa još nije bilo a ni međukontinentalna putovanja nisu bila na dnevnom redu. Pa ipak, na sve četiri strane sveta i u nebrojenim izvorima pronalazimo gotovo u dlakujednake izveštaje. Zar su svi autori imali jednaku maštu? Zar su svi oni bili na jednak način, gotovo manijakalno, opsednuti istim fenomenima? Nemoguće je i nezamislivo da autori "Mahabharate", Biblije, epa "Gilgameš", zapisa Eskima, Indijanaca, severnih naroda, Tibetanaca i autori mnogih drugih izvora slučajno i bez razloga iznose jednake opise "bogova" koji lete, čudnovatih nebeskih vozila i strašnih katastrofa koje su povezane s tim pojavama. Nemoguće je da bi mašta na celom svetu stvarala jednake plodove. Ti gotovo jenoobrazni izveštaji mogli su nastati samo na temelju činjenica, dakle na temelju praistorijskih događaja — to jest, pisalo se o onome što se videlo. Ako je — a u tome se gotovo ništa nije promenilo ni do danas — izveštač iz pradavnog doba i naduval svoja izveštaje, ipak u središtu svih ekskluzivnih izveštaja — kao i danas — ostaje činjenica, tačno opisan događaj. A on, zacelo, nije mogao biti izmišljen na tolikim mestima i u različito vreme.

Zamislimo jedan primer:

U afričku prašumu spušta se prvi put helikopter. Ni jedan domorodac nije još video takvu mašinu. Uz strašnu tutnjavu spustio se helikopter na neku čistinu te je iskočila napolje posada u ratnoj opremi, sa šlemovima i auto-matima. Urođenik s kecljom oko bokova stoji

ošamućen i zaprepašćen tom stvari što je sišla s neba i njemu ne-poznatim "bogovima". Nakon određenog vremena he-likopter se opet diže i nestaje u vazduhu.

Ostavši ponovo sam, urođenik je pod snažnim utiskom te pojave. On će ostalima, koji nisu bili prisutni, pričati šta je video; o nekoj ptici, o nekom nebeskom vozilu koje grmi i smrdi — o bićima koja imaju belu kožu — i koja nose oružje što sipa vatru... Ta čudnovata poseta će se upamtiti za sva vremena i prenositi s kolena na koleno. Kad otac bude pričao o tome svom sinu, nebeska ptica neće, da-bome, postajati manja a bića koja su izašla iz nje postajaće sve neobičnija, sve veličanstvenija i sve moćnija. To će se i još štošta drugo dodati. Međutim, pretpostavka za tu čudnovatu priču bilo je stvarno spuštanje helikoptera: helikopter je sleteo na čistinu u prašumi i iz njega se izverala posada. Taj događaj će nastaviti da živi u mi-tologiji plemena.

Neke stvari se ne mogu izmisliti. Mi i ne bismo u praistoriji tražili astronaute i nebeske letelice da se o lim pojama govori samo u dve ili tri stare knjige. No, budući da u stvarnosti gotovo svi zapisi drevnih naroda širom sveta pričaju isto, moramo pokušati da razjasnimo ob-jektivnu istinu što se krije u njima.

"Sine čovečji"! Ti boraviš u rodu odmetničkom koji ima oči, a ne vidi, uši ima, a ne čuje..." (Ezekil, 12:1). A

Znamo da su svim sumerskim bogovima odgovarale -određene zvezde. Marduk = Mars, najviši među bogo-vima, imao je, prema predanju, lik od čistog zlata, težak osamsto talenata; to bi odgovaralo, ako se može verovati Herodotu, kipu od 24.000 kg čistog zlata. Ninurta = Sirijus bio je sudija svemira i donosio je odluke o smrt-nicima. Postoje pločice s tekstom ispisanim klinastim pismom koji predstavlja obraćanje Marsu, Sirijusu i Vla-šićima. U sumerskim himnama i molitvama uvek se iznova spominju božja oružja koja su zbog svog oblika i delovanja morala u ono doba biti potpuno neshvatljiva. U hvalo-spevu Martuu opisuje se kako on pušta ognjen dažd i kako svoje neprijatelje uništava sjajnom munjom. Inana se opi-suje kako se penje na nebo, sjaji stiašnim, zaslepljujućim čak, model neke "kuće" koja se čini poput nekog drevnog atomskog skloništa: okrugla je, glomazna i ima samo je-dan, čudno uokviren otvor. Iz togistog razdoblja, oko 3001) eodina pre naše ere, pronašli su artieotozi zapregu s tolima i vozačem i, pored toga, dva rvača - sve izrađeno besprekorno i uredno. Sumerci su, to je dokazano, vladali savršenom zanatskomveštinom. Zašto su modelirali neki nezgrapni "bunker" kad su druga iskopavanja u Vavilonu i Uruku otkrila mnogo istančanije izrađena dela? Tek pre određenog vremena pronađena je u gradu Nipuru — 150 kilometara od Bagdada - jedna cela sumerska biblioteka, s otprilike 60.000 ispisanih glinenih ploča. Sad imamo najstariji opis opšteg potopa, urezan na pločama sa gesl stubaca. Na pločama se spominje pet.)retpotopskih gra-dova, Eridu, Badtibira, Larak, Špilar i Surupak. Dva od tih gradova nisujoš do sada pronađena. Na tim najstarijim do danas dešifrovanim pločama, sumerski Noje se zove Ci-uzudra; on je, navodno, živeo u Šurupaku te je tamo i sagradio svoju lađu. Sada, dakle, raspoložemo još starijim opisom potopa nego Sto je onaj u epu "Gilgameš". Možda će novi nalazi doneti još starije opise.

Ljudi drevnih kultura kao da su bili opsednuti idejom besmrtnosti i ponovnog rađanja. Sluge i robovi su, očito, dobrovoljno legali sa svojim gospodarima u grob; u grob-nici Šub-Ata nađeno je sedamdesetak kostura u savr-šenom redu jedan do drugoga. Bez bilo kakvih znakova nasilja, dočekali su sedeći ili ležeći, u odeći divnih boja, smrt koja je — možda pomoću otrova — zacelo brzo i bezbolno nastupila. Verovatno su bili uvereni da će sa svojim gospodarima započeti nov život na drugom svetu. Ko lije samo tim paganskim narodima utuvio u glavu ideju o ponovnom rođenju?

NiSta manje ne zbunjuje ni svet egipatskih bogova. I drevni tekstovi naroda s Nila izveštavaju o moćnim bićima koja su se u lađama kretala po nebeskom svodu. Jedan zapis klinastim pismom, koji se obraća bogu Sunca Rau, glasi:

"Ti se držiš sa zvezdama i Mesecom, vučeš Atonov brod po nebu i zemlji, kao i zvezde što se neumorno okreću i zvezde na severnom polu što ne zalaze." Evo natpisa s jedne piramide:

"Ti si taj koji stoji na čelu Sunčevog brod starog milione godina."

Iako su stari Egipćani bili vrsni matematičari, ipak je čudno što su u vezi sa zvezdama i nekim nebeskim brodom govorili o milionima godina. Šta ono kaže "Mahabha-rata"? "Vreme je seme svemira."

U Memfisu je drevni bog Pta predao kralju dva kipa za proslavu godišnjice njegove vladavine i pozvao ga da slavi te godišnjice Sest puta po sto hiljada godina. Treba li, uopšte, spomenuti da se bog Pta, pre nego što je kralju predao kipove, pojavio u sjajnim Elektronovim i Ato-novim nebeskim kolima i da je, zatim, opet nestao u njima na horizontu? U Edfuu sejoš i danas mogu naći na vratima i hramovima crteži Sunca s krilima ili sokola koji lebdi u vazduhu i koji ima na sebi natpis o večnosti i večnom životu. Ni na jednom dosad poznatom mestu na zemlji ne postoji tako velik broj crteža božanskih simbola s krilima kao u Egiptu.

Svaki turista zna za ostrvo Elefantinu sa čuvenim vo-domerom u Asuanu. Već u najstarijim zapisima to ostrvo se zove Elefantina, zato što liči na slona. To je tačno:

ostrvo liči na slona. Ali, odakle su to znali stari Egipćani kad se taj oblik može zapaziti samo iz velike visine ili neke letelice. Naime, nema ni jednog brda odakle bi se moglo videti ostrvo i naslutiti njegov oblik!

Natpis na jednoj građevini u Edfuu, takode pronađen tek nedavno, izveštava da je ta građevina nadzemaljskog porekla: nacrt je izradio Imhotep, koji je posle proglašen bođanstvom. Dakle, taj Imhotep je vrlo zagonetna i mudra ličnost — Ajnštajn svoga vremena. On je bio sveštenik, pisac, lekar, arhitekta i mudrac. U to drevno doba, doba Imhotepa, ljudi su, smatraju arheolozi, kao or'ide za obrađivanje kamena upotebljavali samo drvene klinove i bakar — a ni jedno ni drugo nije pogodno za testiranje granitnih blokova. Međutim, mudri Imhotep sagradio je svom kralju Đozeru stepenastu piramidu u Sahari' Ta građevina, visoka 60 m, izgrađena je tako stručno da su sva kasnija zdanja mogla biti samo neuspele kopije. Tu piramidu, okruženu zidom visokim 10 metara i dugim 1600 metara, nazvao je Imhotep "kućom večnosti"; on je dao i sebe sahraniti unutra, kako bi ga bogovi, kada se vrate, mogli probuditi.

Poznato je da su sve piramide podignute u skladu sa astronomskim pojavama. Ne deluje li to saznanje malo nezgodno s obzirom na okolnost da je otkriveno vrlo malo podataka o staroegipatskoj astronomiji? Jedna od mno-gobrojnih zvezda za koje su hajali Egipšćani bejaše Sirijus. No, upravo ta zainteresovanost za Sirijus čini se čudnom, jer iz Memfisa se Sirijus mogao videti samo početkom poplave Nila, i to malo iznad horizonta u praskozorje. Da bi zbunjenost bila potpuna, u Egiptu je pronađen jedan tačan kalendar — iz 4221. godine pre naše ere! Taj kalendar se određuje prema Sirijusovom izlasku (početni datum = 19. jul) i daje podatke o godišnjim dklusima za više od 32.000 godina.

Priznajemo, stari astronomi su imali dovoljno vremena da godinu za godinom posmatraju Sunce, Mesec i zvezde, tako da su mogli na kraju zapaziti da se nakon, otprilike, 365 dana sva nebeska tela nađu opet na istom mestu. Ne čini li se pak, potpuno besmislenim to što su prvi kalendar stvorili baš na temelju Sirijusa, iako bi, da su se poslužili Suncem i Mesecom, imali lak posao a došli bi i do lačnijih rezultata?

Po svoj prilici Sirijusov kalendar je, zapravo, fiktivna rvorenima, račun verovatnoće, jer on, ipak, nije mogao proreći izlazak zvezde: poplava Nila i istovremeno pojavljivanje Sirijusa na jutarnjem horizontu bejahu puki slučaj. Nije svake godine bilo poplave Nila, niti je Nil plavio uvek istog dana. Zašto je, dakle, nastao Sirijusov kalendar? Postoje li i tu neka drevna predanja? Da li je postojao, možda, neki zapis ili neko obećanje koje je brižljivo čuvalo sveštenstvo.

U jednom grobu - misli se da je to grob kralja Udimusa — pronađena je zlatna ogrlica i na njoj kostur neke potpuno nepoznate životinje. Odakle potiče ta životinja? — Kako da se objasni činjenica da su Egipćani već u početku prve dinastije poznavali decimalni sistem? — Kako je već tako rano nastala tako razvijena civilizacija? Odakle potiču već u početku egipatske kulture predmeti od bronzne i bakra? — Odakle Egipćanima neverovatno poznavanje matematika i kompletno pismo?

Pre nego što se pozabavimo nekim veličanstvenim građevinama, koje postavljaju bezbrojna pitanja, bacimo još jedan kratak pogled na stare zapise:

Odakle autorima priča iz "Hiljadu i jedne noći" onakvo zapanjujuće bogatstvo ideja? Kako ima je pala na um pomisao o svetiljci iz koje po želji govori čarobnjak?

Kakva je to bujna mašta smislila "Sezame otvori se!", u kojem se sakrivao Ali Baba sa svojim razbojnicima?

Danas nas, naravno, takve ideje više ne zbunjuju, jer nam televizor čim pritisnemo dugme, pokazuje sliku koja govori. Isto tako, otkad se u svakoj povećoj robnoj kući vrata otvaraju pomoću fotočelija, "Sezame otvori se!" više ne predstavlja neku posebnu zagonetku. Ipak, ispada da je moć zamišljanja starih pripovedača bila tako nezamisliva da naši savremeni pisci utopijskih romana stvaraju, u po-ređenju sa njima, vrlo bedna dela. Osim ako se stari pri-povedači za razbuktavanje svoje mašte nisu služili nečim što im je bilo delimično poznato, nešto su videli i doživeli!

U svetu bajki i legendi nedokučivih kultura, koje nam još ne pružaju nikakva čvrsta uporišta, tlo pod nogama postaje sasvim nesigurno a zbunjenost još veća.

Islandska i staronorveška predanja spominju, naravno, "bogove" koji su se vozili po nebu. Boginja Frig je imala neku služavku Gna. Ona ju je na nekom konju, koji se Jizao u vazduh iznad kopna i mora, slala u razne krajeve. Konj se zvao "Bacač Kopita", a jednom je Gna, tako priča legenda, srela visoko u vazduhu nekoliko čudnih kaca. — U "Alvisledu" su Zemlja, Sunce, Mesec i svemir dobili različita imena, tj, različito se zovu prema tome da li se o njima govori s gledišta čoveka, "bogova", divova ili aza (u kandinavskoj mitologiji bogovi nebesnici). Kako su, za-koga, u praistorijsko doba mogli nastati različiti pogledi s Jbzirom na jedan isti pojam kad je vidik bio još vrlo

-kučen?

Iako je naučnik Starlson nordijske i staronemačke sve himne, legende i pesme zapisao tek oko 1200. godine

naše ere, ipak su one stare nekoliko hiljada godina. U tim ~e zapisima vrlo često svet simbolički opisuje kao ploča ili kugla — što je prilično neobično - a Thor, vrhovni bog, prikazuje se uvek sa čekićem, batom. Profesor Kon je zastupao gledište da reč čekić znači "kamen", da potiče iz kamenog doba i da se tek posle prenela na bronzane i železne čekiće. Prema tome Thor i njegov simbolični bat morali bi biti vrlo stari i verovatno poticati iz kamenog doba. Inače, reč Thor u indijskim Vedama (na sanskrtu) ;lasi "Tanajitnu"; prema smislu bi se mogla prevesti, ot-prilike, kao "gromovnik". Severnjački Thor, vrhovni bog, gospodar je germanskih kaca koje ugrožavaju sigurnost u vazduhu.

U diskusiji o potpuno novim gledištima što ih unosimo traživanje prošlosti, moglo bi se prigovoriti: ne može ipak, sve što u predanjima ukazuje na nebeske pojave izuzetka trpati među dokaze o praistorijskim sve velikim letovima! Mi to i ne činimo, mi samo ukazujemo odlomke u drevnim zapisima koji se ne mogu smestiti

kablonska shvatanja što su se do sada primenjivala. Mi im pitanjima čačkamo po onim, naravno, neugodnim mestima, na kojima ni pisci, ni prevodioci, ni prepisivači nisu mogli imati pojma o naukama i onome što će one stvoriti. Mi smo potpuno spremni da prevode smatramo pogrešnim a prepise nedovoljno tačnim ~ kad se u isto vreme ta lažna, maštom iskićena predanja ne bi oberučke prihvatila čim se mogu uklopiti u okvir neke religije. Nije dosiojno jednog naučnika da poriče ono, što ne odgovara njegovom načinu mišljenja a priznaje ono što podupire njegove postavke. Kako bi se uverljivo i izražajno tek predstavile naše postavke kad bismo raspolagali npvim prevodima u kojima bi se na tekst gledalo "svemirskim očima"!

Pored Mrtvog mora pronadani su nedavno, da uporno nastavimo lanac svojih postavki, odlomci apokaliptičnih i liturgijskih tekstova. U Abrahamovom kao i u Mojsijevom apokrifu opet se govori o nebeskim kolima s točkovima koja bljuju vatru, dok takvih napomena nema u etiopskoj i slovenskoj Henokovoj knjizi.

"Iza bića ugledah neka kola koja imadahu ognjene točkove; svaki točak bejaše pun očiju, a na točkovima je bio neki presto koji je zaklanjala vatra što je plamtela svuda oko njega." (Abrahamov apokrif 18: 11/12).

Prema tumačenju profesora Šolema, presto i kola jevrejskih mislika podudaraju se, otprilike, s pričanjima onih helenističkih i ranohrišćanskih mistika koji opisuju ple-romu (== ponoća svetla). To je poštovanja vredno tu-mačenje, no može li se smatrati naučno

dokazanim? Sme-mo li skromno upitati: šta onda ako su neki ljudi zaista videli ta ognjena kola što se uvek iznova opisuju? U rukopisima iz Kumrana vrlo često se koristilo šifrovano pismo; među zapisima iz četvrte pećine smenjuju se u jednom astrološkom delu, čak, razne vrste pisma. Jedan astronomski spis nosi naslov; "Reči razboritog koje je uputio svim sinovima zore".

Šta, zapravo, govori tako odlučno i uverljivo protiv toga da se u starim rukopisima opisuju i podrazumevaju stvar-na ognjena kola. Valjda ne površna i maglovita tvrdja da u praistoriji nije moglo biti ognjenih kola! Takav od-ogovor bi bio nedostojan onih koje svojim pitanjima že-limo naterati da spoznaju nove alternative. Uostalom, još ne tako davno tvrdili su merodavni da s neba ne može padati kamenje (= meteori), jer na nebu kamenja nema... Još u 19. veku matematičari su dolazili do — u njihovo doba uverljivog — proračuna da se željeznički voz nikada neće moći kretati većom brzinom od 34 km na sat, jer bi se inače iz njega istisnuo vazduh pa bi se putnici ugušili... Pre manje od sto godina bilo je "utvrđeno" da ni jedan predmet koji je teži od vazduha nikad neće moći leteti...

U kritici jednog uglednog lista knjiga Valtera Salivena "Signali iz svemira" svrstana je u naučno-fantastičnu literaturu i zaključeno je da se, bez sumnje, ni u vrlo dalekoj budućnosti neće moći stići do, na primer, Epsilon-Eri-danija ili Tau-Cetija; čak ni delovanje vremenskog po-maka ili zimski san duboko zamrznutih astronauta neće nikada biti dovoljni da se savladaju prepreke nezamislivih udaljenosti.

Prava je sreća što je u prošlosti uvek bilo dovoljno smelih zanesenjaka, gluvih na savremene kritike! Bez njih ne bismo danas imali širom sveta razgranatu mrežu željezničkih pruga, po kojima voze vozovi brzinom od 200 i više kilometara na sat (Napomena: pri brzini većoj od 34 kilometra na sat umiru putnici!)... bez njih ne bi danas bilo mlaznih aviona, jer bi se morali srušiti (Napomena: sve što je teže od vazduha ne može leteti!)...i, napokon, ne bi bilo ni raketa za Mesec. (Napomena: jer čovek ne može na-pustiti svoju planetu!). O, brezbroj stvari ne bi bilo bez slavni zanesenjaka!

Jedan deo naučnika želi se zadržati pri takozvanoj zbiljici. Pri tom odviše lako i odviše rado zaboravljaju da je ono što je danas stvarnost možda još juče bila sanjarija nekog zanesenjaka. Znatno deo svih epohalnih otkrića, na koja se danas gleda kao na zbilju, zahvaljujemo srećnom slu-čaju a ne sistemskim istraživanjima. Neka od ovih pri-padaju "ozbiljnim fantastikama", koji su svojim smelim mi-slima savladali predrasude. Jedno je, ipak, pouzdano: gra-nice budućih mogućnosti svaki dan se sužavaju. Hajnrih Šliman nije shvatao Homerove knjige samo kao priče iz bajke i zato je otkrio Troju!

Još premalo znamo o svojoj prošlosti, da bismo o njoj mogli donositi konačne sudove! Novi nalazi mogu od-gonetnuti nevidene tajne, drevni rukopisi mogu celu stvarnost okrenuti naglavačke. Pri tome imamo na umu da je starih knjiga više uništeno nego sačuvano. U Južnoj Americi je, navodno, postojao spis koji je sadržavao sve znanje drevnog doba; misli se da ga je uništio 63. vladar Inka Pačakuti IV. U aleksandrijskoj biblioteci se nalazilo 500.000 svezaka učenog Ptolomeja Sotera u kojima be-jahu zabeležena sva predanja čovečanstva; biblioteku su delimično uništili Rimljani a preostali deo — nekoliko vekova posle — spalio je kalif Omar. Neshvatljivo je da su nenadoknadivi, posebno dragoceni rukopisi služili za grejanje javnih kupatila u Aleksandriji!

Šta je sa bibliotekom hrama u Jerusalimu? Šta je sa bibliotekom Pergamona, u kojoj se nalazilo 200.000 dela? — Kakva su bogatstva i tajne sa istorijskim, astronomskim i filozofskim knjigama, po naređenju kineskog cara Či-Huanga, iz političkih razloga uništene 214. godine pre naše ere? — Koliko je tekstova neporočni Pavao dao uništiti u Efezu? — Ni zamisliti se ne može kakvo smo golemo bogatstvo zapisa sa raznih područja znanja izgubili zbog verskog fanatizma! Koliko su hiljada nenadokna divnih rukopisa masoni i misionari, u svom slepom, ver-skom zanosu spalili u Južnoj i Srednjoj Americi?

To se događalo pre nekoliko stotina i hiljada godina. Da li se čovečanstvo od tada opametilo? Pre samo nekoliko decenija Hitler je naređivao da se spaljuju knjige na javnim mestima, a nedavno, 1966. godine, dogodilo se to isto u Kini za vreme Maove revolucije dečjih vrtića. Na sreću, danas knjige više ne postoje kao u praistoriji, samo u jednom primerku.

Tekstovi i odlomci koji su ostali, prenose nam mnoga saznanja iz praistorije. Mudraci svakog naroda su u svako doba znali da će budućnost neizbežno doneti ratove i pobune, krv i oganj. Je s' u li ti mudraci, svesni toga, sa-krivali pred narodom tajne i predanja u goleme gradevine svoga doba ili su ih hteli na sigurnom mestu sačuvali od mogućeg uništenja? Jesu li saopštenja ili vesti "sakrivali" u piramidama, hramovima i kipovima i ostavljali ih u Šifrovanom obliku da ne bi propali u vihorima raznih razdoblja? Tu misao treba svakako ispitati, jer su neki naši dalekovidni savremenici postupili upravo tako — radi budućnosti.

Godine 1965. Amerikancisu ukopali u tlo Njujorkadve vremenske kapsule, koje su tako izrađene da mogu do 6965. godine izdržati sve nedaće što se uopšte mogu zamisliti na Zemlji. Te vremenske kapsule sadrže vesli što ih želimo saopštiti potomstvu, kako bi jednom oni koji se budu potrudili da rasvetle tamu nad prošlošću svojih pre-daka saznali kako smo živeli. Kapsule su izliveno od me-tala koji je čvršći od čelika; one mogu bez oštećenja pod-neti, čak, i nuklearnu eksploziju. Osim "dnevnih vesti" u kapsulama se nalaze i snimci gradova, brodova, automobila, aviona i raketa; zatim, one sadrže uzorke metala i plastika, sukna, vlakna i tkanja; upoznaju potomstvo sa predme-tima za svakodnevnu upotrebu kao što su kovani novac, oruđe i odeća; na mikrofilmovima su zabeležene knjige o matematici, medicini, fizici, biologiji i astronautici. Kako bi usluga dalekoj, nepoznatoj budućnosti bila potpuna, u kapsulama se nalazi izvrstan ključ za prevođenje zapisa i crteža na buduće jezike.

Ideja da se te bogato opremljene kapsule poklone potomstvu pala je na um grupi inženjera iz "Vestinghaus-Elektrika". Džon Harington je izmislio oštrouman sistem dešifrovanja za još nepoznata pokoljenja. Jedan ludak? Sanjari? Nas ostvarenje te zamisli ispunjava srećom i spo-kojnošću; dakle: ipak ima ljudi koji misle 5000 godina unapred' Arheolozima u dalekoj budućnosti ne bi bilo nimalo lakše nego što je nama. Naime, nakon atomskog požara ne bi bilo nikakve koristi od svih biblioteka na svetu a sve tekovine kojima se tako ponosimo ne bi vredele više ni pišljiva boba — jer sve bi nestalo, sve bi bilo razoreno, atomizirano. Da bi se opravdao čin i zamisao ljudi Njujorka, nije ni potrebno da se pomišlja samo na haranje atomskog požara na Zemlji; pomak Zemljine ose samo za nekoliko stepeni izazvao bi neviđene i nezadržive poplave koje bi, u svakom slučaju, progutale svaku pisanu reč. Postoji li neko tako nadut da može tvrditi kako se mišlju koja je pala na um dalekovidim ljudima iz Njujorka, nisu mogli baviti i stari mudraci?

Stratezi u nuklearnom ratu, zacelo, ne bi svoja oružja upotreabili protiv Zulukafera i bezazlenih Eskima. Oni bi ga uperili protiv središta civilizacije. Dakle, radioaktivna katastrofa bi se sručila na napredne visokorazvijene narode. Ostali bi, daleko udaljeni od središta civilizacije — zaostali narodi, divljaci, primitivci. Oni ne bi mogli da nastave našu kulturu niti bi mogli hila šta zabeležiti o njoj, jer nemaju veze s njom. Čak ni nastojanje mudrih ljudi i zanesenjaka da spasu neku podzemnu biblioteku ne bi u budućnosti moglo doneti nikakvog ploda. "Normalne" biblioteke bi, ionako, bile uništene a preživeli primitivci ie bi ništa znali o skrivenim, tajnim bibliotekama. Celi delovi Zemljine kugle bi se pretvorili u užarene pustinje, jer bi radio-aktivno zračenje vekovima ubijalo svaku biljku. Oni koji bi ostali u životu, verovatno bi se promenili, a od srušenih gradova ne bi za dve hiljade godina više ništa ostalo. Priroda bi svojom neukroćenom snagom nagrizala razvaline, gvožđe i čelik bi zarđali i pretvorili bi se u pesak.

I sve bi počelo iznova!

Čovek bi, možda, drugi put i treći put započinjao svoju pustolovinu. I, po svoj prilici, opet ne bi pravilno lumačio lajnu starih zapisa i predanja. Pet hiljada godina nakon katastrofe, možda bi arheolozi tvrdili da čovek 20. veka još nije poznavao gvožđe, jer ga, što je sasvim razumljivo, ni uz najpompnije traženje ne bi nigde mogli naći. Duž ruske granice našli bi kilometrima druge protivtenkovske brane od betona, te bi, možda, objašnjavali kako ti nalazi pred-stavljaju neosporne astronomske linije. Ako bi našli kutije s magnetofonskim trakama, ne bi znali šta će s njima;

napokon, ne bi ni mogli razlikovati trake na kojima je nešto snimljeno od onih koje su prazne. A možda bi te trake sadržavale rešenje mnogih zagonetki! — Tekstovi u kojim bi se govorilo o golemim gradovima u kojima po-stoje kuće visoke nekolikp stotina metara, proglašavali bi se neistinitim, jer takvih gradova ne može biti. Tuneli londonske podzemne

željeznice smatrali bi se geome-mjskim kuriozitetom ili, možda, iznenadujuće dobro zamišljenim kanalizacionim sistemom. Zatim bi se možda neprestano oktrivali izveštaji u kojima bi se opisivalo letenje ljudi na ogromnim pticama s kontinenta na kontinent, kao i čudni brodovi što bljuju vatru i nestaju na nebu. To bi se tada opet uvrstilo u mitologiju, jer ne može biti tako velikih ptica ni nebeskih nemani što bljuju vatru.

Prevodioci bi 7000. godine imali već vrlo težak posao;

ono što bi odgonetavali iz odlomaka o svetskom ratu iz 20. veka, zvučalo bi potpuno neverovatno. Kada bi im, međutim, dospeli u ruke Marksovi ili Lenjinovi govori, tada bi -- kakve li sreće! — napokon mogli oko dva visoka sveštenika tog neshvatljivog doba stvoriti jednu religiju.

Kada bi ostalo dovoljno uporišta, štošta bi se moglo objasniti. No, pet hiljada godina je vrlo dugo razdoblje. Puki je hir prirode šlo se tesane kamene gromade mogu održati 5000 godina, dok i najdeblje željezničke šine brzo propadaju.

U dvorištu jednog hrama u Delhiju nalazi se, kao sio već napomenusmo, neki stub sastavljen od zavarenih gvozdernih delova, koji je već više od 4000 godina izložen delovanju vremena a da se na njemu ne vidi trag rđe; ni sumpor ni fosfor ne mogu da inu naude. Dakle, pred nama se nalazi neka nepoznata gvozdена legura iz praistorije. Možda je taj stub izradila neka grupa dalekovidih inženjera koji nisu imali sredstava za kakvu golemu građevinu, ali su, ipak, hteli da ostave potomstvu vidljiv spomenik svoje kulture, koji će doleteti vremenu?

Situacija je nezgodna: u minulim visokorazvijanim kulturama pronalazimo građevine koje danas ni uz pomoć najmodernijih tehničkih sredstava ne možemo kopirati. Tu su kamene gromade pred nama i ne mogu se izbrisati razglabanjima. Buduć da ono što ne sme postojati, ne može postojati, grozničavo se traga za "razumnim" objašnjenjima. Skinimo naočare i pridružimo se tom traganju...

VII

Plesna površina za divove — Od čega su živeli stari Egipćani? — Da li je Khufi bio varalica! - Zasto piramide stoje upravo onde gde sioje? — Živi lesevi uz ponzočudnog hlađenja? — Praistorijski tvorci mode — Da li je metoda pomoću C-14 sasvim pouzdana?

Severno od Damaska leži balbečka zaravan: terasa sa-građena od kamenih blokova, od kojih su neki dugi više od 20 metara i teški gotovo 2000 tona. Do sada arheologija nije uspela pružiti neko uverljivo objašnjenje o tome zašto je, kako je i ko je sagradio balbečku zaravan. Doduše, ruski profesor Agrest drži mogućim da terasa predstavlja ostatke nekog ogromnog uzletišta.

Primimo li smerno na znanje one podatke koji nam se, brižljivo prerađeni, nude, onda ispada da se stari Egipat iznenada i bez prelaza našao usred fantastično razvijene civilizacije. Veliki gradovi i ogromni hramovi, golemi ki-povi velike izražajne snage, izvrsni putevi obrubljeni ve-ličanstvenim figurama, savršeni kanalizacioni uređaji, u stene uklesani raskošni gr.obovi, piramide svih dimenzija... te i mnoge druge čudnovate stvari kao da su nikle iz zemlje. Uistinu je čudno da je jedna zemlja bez poznate pred-istorije odjednom bila u stanju da stvori takva dela!

Samo u delti Nila i na uskim pojasevima s leve i s desne strane bilo je plodne zemlje. Međutim, stručnjaci procenjuju broj stanovnika u doba gradnje velikih piramida na 50 miliona ljudi! (Ta brojka je, uostalom, u očitoj suprotnosti sa onih 20 miliona ljudi što se pripisuju ukupnom stanovništvu sveta 3000. godine pre naše ere!).

Pri takvim fantastičnim procenama nije bitno da li je bilo nekoliko miliona više ili manje; bitno je to da su se svi ti ljudi morali prehraniti. Postojala je ne samo sva sila građevinskih radnika, klesara, inženjera i mornara, po-stojale su ne samo stotine hiljada robova — nego je po-stojala i dobro opremljena vojska, brojan sveštениčki sta-lež koji je raskošno živeo,

be/brojni trgovci, seljaci i či-novniei te, na kraju rasipnički dvor. Zar su svi oni mogli živeti od malenih prinosa iz delte Nila?

Govori se da su kameni blokovi za gradnju piramida dopremljeni na valjcima. Znači, na drvenim valjcima! Me-dutim, nije baš verovatno da su ona malobrojna stabla, uglavnom palme, koje su tada (kao i danas) rasle u Egiptu, posećena i upotrebljena kao valjci za prevoz, jer su datule palmi bile nužno potrebne kao hrana a stabla i lišće palmi pružahu jedinu senku na isušenoj zemlji. No, drvenivaljci su morali da postoje, jer se, inače, za gradnju piramida ne može naći ni najklimavije tehničko objašnjenje. Da li se drvo uvezilo? Za uvoz drveta iz stranih zemalja zacelo bi postojala prilično velika mornarica a — nakon istovara u Aleksandriji - drvo bi valjalo prevoziti uz Nil do Kaira, Budući Sa Egipćani u doba gradnje velikih piramida nisu još raspolagali konjima i kolima, nije postojala niakakva druga mogućnost. Tek za vreme 17. dinastije, oko 1600. godine pre nage ere, pojavili su se konji i kola. Kraljevstvo dajemo za neko uvrljivo objašnjenje prevoza kamenih blokova! Bili su dakle, potrebni drveni valjci...

Tehnika graditelja piramida postavlja mnuge zagonet-ke za koje ne postoje prava rešenja. Kako su uklesivali grobove u stene? Kakvim su sred-stvima raspolagali pri gradnji lavirinta hodnika i pro storiya? Zidovi su glatki i većinom ukrašeni reljefnim slikarijama. Prolazi koso vode u stene; u duboko smeštene grobnice dolazi se po urednim, vrlo vešto izgrađenim stepenicama. Gomile turista, zapanjeno stoje pred tim, ali ne dobijaju objašnjenje zagonetnog načina na koji je sve to napravljeno. Pri tome je nesumnjivo da su Egipćani tom svojom veštinom građenja prokopa ovladali već vrlo rano, jer stari grobovi u stenama jednako su izrađeni kao i noviji. Između groba Tetija iz 6. dinastije i groba Ramzesa i iz Nove države ne postoji nikakva razlika, iako ta dva groba deli najmanje hiljadu godina!.. Očilo da se stara, jednom naučena tehnika nije više usavršavala; štaviše, novije gra-đevine su sve više postajale blede kopije svojih starih uzora. -

Turista koji na nekoj kamili po imenu: "Bismark" ili "Napoleon" — zavisi od toga iz koje zemlje on potiče — jaše zapadno od Kaira prema Keopsovoj piramidi, oseća u želucu čudno golicanje što ga uvek izazivaju ostaci ne-shvatljive prošlosti. On je čuo da su faraoni tu i tamo dali sagraditi grobnice. Potpuno osveživši to školsko znanje, on se, pošto je snimio nekoliko upečatljivih slika, vraća kući. Posebno je o Keopsovoj piramidi postavljeno ne-koliko stotina neodrživih budalastih teorija. U knjizi Čari-sa Pjacija Smita: "Our inheritance in the Great Pyramid", koja je izašla 1864. godine i ima šesto stranica, nalazimo mnogo povezanosti između dimenzija piramida i naše Zemljine kugle od kojih nam se diže kosa na glavi.

Ipak i nakon najkritičnijeg pristupa ostaju neke či-njenice koje nas teraju na razmišljanje. Poznato je da su stari Egipćani gajili pravi pravcati kult Sunca: njihov bog Sunca vozio se lađama po nebu. Natpisi na piramidama iz Stare države opisuju, čak, kraljeve vož-nje nebom, što ih je, naravno, izvodio uz pomoć bogova i njihovih lada. Dakle, egipatski bogovi i kraljevi su leteli...

Da li je zaista slučajnost to što visina Keopsove pira-mide — pomnožena s milijardom — odgovara, otprilike udaljenosti Zemlje od Sunca? To jest, dužini od 149,504.000 kilometara! Da li je slučajnost to što me-ridijan koji se proteže kroz piramidu deli kontinente i okeane na dve potpuno jednake polovine? Da li je slučajnost to što osnovica piramide — podeljena dvostrukom visinom — daje poznati Ludolfov broj $\pi = 3,1416$? Da li je slučajnost to što su se našli proračuni Zemljine težine i da li je, takode, slučajnost to što je kameno tlo na kojem stoji građevina brižljivo i tačno nivelisano?

Nigde se ne spominje razlog zbog kojeg je graditelj Keopsove piramide, faraon Khufu, za mesto gradnje oda-brao upravo onu stenu u pustinji. Može se pretpostaviti da je tu postojala neka prirodna stenovita provalija koju je koristio za ogromnu građevinu, kao i to, mada je to jadno objašnjenje, da je iz svog letnjeg dvorca hteo da gleda kako napreduju radovi. Oba razloga se protive zdra-vom razumu: prvi, zato što bi bilo znatno uputnije da se gradilište nalazilo bliže istočnim kamenolomima te bi se tako skratio prevoz, a drugi, što je teško zamisliti da je faraon želeo da ga godinama uznemiruje buka što je dan i noć ispunjavala gradilište. Budući da štošta govori protiv naivnih objašnjenja o izboru mesta gradnje, neka nam bude dopušteno da postavimo pitanje: nisu li, možda, i tu "bogovi" imali svoje prste

makar samo na taj način što su se njihovi zahtevi predanjem sučuvali među sveštenicima? Ako se, pak, prihvati takvo tumačenje, onda dobijamo još jedan značajan dokaz u prilog naše teorije o fantastičnoj prošlosti čovečanstva. Piramida, naime, ne deli samo kontinente i okeane na dve jednake polovine — nego i leži u težištu kontinenta! Ako ove pomenute činjenice nisu slučajnost — a neobično je teško poverovati dajesu — onda su mesto gradnje odredila neka bića koja su tačno znala da je Zemlja okrugla i koja su znala razmeštaj kontinenata i mora. Setimo se geografskih karata Pirija Rajsja! Ne može se sve proglašiti slučajem i bajkom.

Kakvom snagom, kakvim "mašinama", kakvim je tehničkim sredstvima, uopšte, poravnani kameniti lereni? Na koji su način graditelji kopali rovove? Čime su ih osvetljavali? Ni ovde ni u kamenim grobnicama u Dolini kraljeva nisu se upotrebljavale baklje ni bilo šta slično:

tavanice i zidovi nisu začađeni, niti ima bilo kakvih znakova da su tragovi čađi uklonjeni. — Kako su i čime ogromni blokovi isečeni iz kamenoloma? Blokovi oštih ivica i glatkih stranica? Kako su prevezeni i u milimetar tačno složeni jedan na drugi? Opet postoji hrpa objašnjenja po slobodnom izboru: strmine, peščane staze po kojima se guralo kamenje, skele, navozi, nanosi... I, naravno, rad mnogih stotina hiljada egipatskih mravi: felaha, seljaka, zanatlija. Ni jedno od tih objašnjenja ne može izdržati kritičko razmatranje. Velika piramida jeste (i os-taje?) vidljiv dokaz jedne nepojmljive tehnike. Danas, u 20. veku, ni jedan arhitekta ne bi mogao — makar mu stajala na raspolaganju tehnička pomagala sa svih kontinenata — ponovo sagraditi Keopsovu piramidu!

Iz kamenoloma je izrezano 2,600.000 ogromnih blokova, izbrušeno i prevezeno te na gradilištu u milimetar tačno spojeno. A duboko unutra u hodnicima su zidovi šareno oslikani.

Mesto na kome stoji piramida predstavlja faraonov hir...

Nedostižne "klasične" dimenzije piramide graditelj su slučajno pale na pamet...

Nekoliko stotina hiljada radnika uz navoze je guralo i vuklo na valjcima (kojih nije bilo) pomoću užadi (kojih nije bilo) blokove teške dvanaest tona...

Ta nepregledna gomila radnika živjela je od žita (kojeg nije bilo)...

Spavalo se u kolibama (kojih nije bilo) koje je faraon dao sagraditi pred svojim letnjim dvorcem...

Preko zvučnika (kojeg nije bilo) - radnici su slušali ohrabrujući o-ruk! i na taj način složeno gurati prema nebu kamene blokove teške dvanaest tona...

Ako su marljivi radnici dnevno obavljali golem posao i uspevali podići deset blokova, tada su — prihvatili li se to objašnjenje koje liči anegdoti — za, otprilike, 250.000 dana, odnosno 664 godine, od 2,5 miliona kamenih gradiva sastavili divnu piramidu! Da, i ne treba zaboraviti ovo: sve je nastalo zbog hira jednog ekcentričnog kralja, koji nije doživio dovršenje građevine što ju je dao podići. Dakle, to je užasno lepo i beskrajno tužno.

Zacelo, ne treba trošiti reči o tome da je ta teorija, koja se ozbiljno zastupa, smešna. Ko je tako ograničen da veruje kako je piramida trebala biti samo kraljev grob? Ko će i dalje ono što nam govore matematički i astronomski podaci držati za slučajnost?

Danas se jednoglasno smatra da je tu veliku piramidu zamislio i dao sagraditi faraon Khufu. Zašto? Zato što svi natpisi i pločice ukazuju na Khufua. Nama se čini uverljivim da ta piramida nije mogla nastati za vreme jednog ljudskog života. Šta onda, međutim, ako je Khufu falsifikovao natpise i pločice što veličaju njegovu slavu? To je u drevno doba bila prilično omiljena metoda, kako to dokazuju mnoge građevine. Kad god je neki diktator hteo svu slavu prigrabiti za sebe, služio se tim postupkom. Ako je to tako, onda je piramida postojala mnogo pre nego što je Khufu naredio da se stavi na nju njegova podsetnica.

U Oksfordskoj biblioteci postoji rukopis u kojem kop-tski pisac Masudi tvrdi da je veliku piramidu dao sagraditi egipatski kralj Surid. Čudno, taj Surid je vladao giptom pre potopa! Zanimljivo je i to što je taj mudri kralj Surid naredio svojim sveštenicima da zabeleže sve svoje znanje i da te zapise sakriju u unutrašnjost piramide. Prema koptskim izvorima, dakle, piramida je sagrađena pre potopa.

Takvu pretpostavku potvrđuje Herodot'u 2. knjizi svo-jih "Istorija": sveštenici iz Tebe pokazali su mu 341 veliki kip, od kojih je svaki prikazivao jedno pokoljenje visokih sveštenika za proteklih 11.340 godina. Zna se da je svaki visoki sveštenik još za svoga života izrađivao svoj kip; tako i Herodot izveštava sa svog puta u Tebu da su mu sveštenici, jedan za drugim, pokazivali svoj kip kao dokaz za to da uvek sin nasleduje oca. Osim toga, sveštenici su uveravali Herodota da su njihovi podaci vrlo tačni jer su već pre mnogo pokoljenja sve zapisali, te su objasnili da svaka od te 341 figure predstavlja jedan ljudski naraštaj i da su pre te 341 generacije živeli među ljudima bogovi a da ih nakon toga nije više posetio ni jedan bog u ljudskom liku.

Istorijska starost Egipta obično se procenjuje na, ot-prilike, 6.500 godina. Zašto su, onda, sveštenici tako be-sramno lagali putniku Herodotu govoreći mu o svojih 11.340 izbrojanih godina? I, zašto su tako izrazito naglasili da je već prošlo 341 pokoljenje otkad bogovi više ne borave među njima? Ti precizni podaci o vremenu, do-kazani kipovima, bili bi potpuno beskorisni ako nisu u davnini, ipak, živeli "bogovi" među ljudima!

O načinu na koji je sagrađena piramida, kao i razlozima i datumu te gradnje ne znamo gotovo ništa. Pred nama stoji veštačko brdo, visoko oko 150 metara i teško 31,000,000 tona, kao dokaz jednog neshvatljivo delotvor-nog rada, i taj spomenikje, navodno, samo grobnica nekog nastranog kralja!. Neka veruje ko hoće...

Isto tako nerazumljivo i do sada bez uverljivog objašnjenja, zure u nas kao neka čarobna tajna mumije iz praistorije. Razni narodi su vladali tehnikom balzamo-vanja leševa, a nalazi govore u prilog pretpostavci da su praistorijski ljudi verovali u ponovno oživljavanje, u te-lesno oživljavanje. Takvo tumačenje bi se moglo prihvatiti kad bi se verovanje u telesno oživljavanje, bar, nekako uklapalo u idejni svet praistorije! Da su naši prapreci pomišljali samo na duhovno oživljavanje, tada se, verovatno, ne bi tako brinuli o pokojnicima. Nalazi u egi-patskim grobovima pružaju primer za primerom o pri-premanju balzamovanih leševa za telesno oživljavanje.

Ono što je očito, ono što govore vidljivi dokazi nije baš besmisleno! Ustvari, zapisi i legende ukazuju na to da su "bogovi" obećali da će se vratiti sa zvezda kako bi dobro očuvana tela ponovo oživeli. Zbog toga su, zacelo, bal-zamovani leševi u grobnicama tako svrsishodno snabde-veni i pripremljeni za ovozemaljski život. Šta će im, inače, novac, nakit i omiljeni predmeti? Budući da je ijedan deo njihove posluge, bez sumnje, živ, smešten s njima u grob, očito je da se imalo na umu nastavljanje starog života novim životom. Grobovi, navodno sigurni od atomskih bombi, bejahu neverovatno čvrsto i masivno sagrađeni;

mogli su izdržati vihore svih razdoblja. Dragocenosti ?to su stavljene unutra, to jest zlato i dragulji, mogle su bez bilo kakvih posledica odoleti vremenu. Ovde ne želimo razmatrati kasnije iskrivljene običaje mumificiranja. Ovde nas zanima samo pitanje: ko je tim paganima utuvio u glavu misao o telesnom oživljavanju? I, odakle potiče smela pomisao da se telesne ćelije moraju sačuvati kako " bi se leš, sačuvan na stostruko osiguranom mestu, nakon hiljadu godina mogao ponovo oživeti?Do sada se to zagonetno pitanje ponovnog buđenja razmatralo samo sa religioznog gledišta. Zar faraon, koji je, sasvim pouzdano, više znao o prirodi i namerama "bo-gova" nego njegovi podanici, nije mogao ovako možda sasvim pogrešno, umovati: moram se smestiti u neku grob-nicu koja hiljadu godina ne može biti razorena i koja se daleko vidi? Bogovi su obećali da će se vratiti i probuditi me... (ili će lekari u dalekoj budućnosti pronaći moguć-nosti da me ponovo ožive...).

Šta se u vreme svemirskih letova može o tome reći?

Fizičar i astrofizičar Robert C. V. Itindžer u svojoj knjizi "The Prospect of Immortality", što je izašla 1965, ukazuje na način kako se mi, ljudi 20. veka možemo zamrznuti tako da s medicinskog i biološkog gledišta naše ćelije nastave živeti bilion puta sporije. Mada ta misao za sada još zvuči utopijski, ustvari već i danas svaka velika klinika raspolaže "bankom kostiju", u kojoj se godinama čuvaju ljudske kosti u duboko zamrznutom stanju, pogodne za upotrebu kad god zatreba. Sveža krv - i to se već svugde primenjuje — može se

pri minus 196 stepeni čuvati neograničeno dugo; isto tako, gotovo beskonačno dugo mogu se čuvati žive ćelije pri temperaturi tečnog kiseonika — Da li se faraon bavio utopijskom mišlju koja će uskoro biti os-tvarljiva?

Ovo treba dva puta pročitati kako bi se shvatila ču-desnost ovog rezultata naučnih istraživanja: biolozi sa univerziteta iz Oklahome marta 1963. godine ustanovili su da su kožne ćelije egipatske princeze Mene sposobne za život! A princeza Mene je već nekoliko hiljada godina mrtva!

Na mnogim mestima su pronađene mumije koje su se očuvale tako potpune i neoštećene da se stiče utisak kao da su žive. Zaleđene mumije Inka održale su se do danas i teorijski su sposobne za život. Utopija? U leto 1965. godine prikazala je ruska televizija dva psa koji su nedelju dana bili duboko zamrznuti. Sedmog dana su otopljeni, i gle! - bili su živahni kao i pre!

- Amerikanci se, ni to nije nikakva tajna, u okviru svog opsežnog programa svemirskih letova ozbiljno bave problemom kako da se astronauti sutragnjice zamrznju za vreme svojih dugih putovanja na daleke zvezde.

Profesor Itindžer, kome se danas često rugaju, priči daleku budućnost u kojoj se ljudi neće spaljivati niti će ih crvi jesti — budućnost u kojoj će leševi, zamrznuti na grobljima s dubokim hlađenjem ili u spremištima s dubokim hlađenjem, čekati dan kada će napredna medicina otkloniti uzroke smrti i na taj način ih ponovo oživeli. Razmišljamo li o svim posledicama te fantastične misli, javlja nam se užasna predstava armije duboko ohlađenih vojnika koji će se prema potrebi, u slučaju rata otopiti. To su, uistinu, strašne pretpostavke.

No, kakve veze imaju mumije s našom pretpostavkom o astronautima u praistoriji? Jesu li naše indicije pre-terane?

Pitamo: odakle su stari narodi znali da telesne ćelije nakon posebne obrade žive bilion puta sporije?

Pitamo: odakle potiče ideja besmrtnosti, odakle potiče misao o telesnom oživljavanju?

Većina starih naroda vladala je veštinom mumificiranja, a njihovi bogati pripadnici su ih i upotrebljavali. Ovde nisu bitne te poznate činjenice, bitno je rešavanje zagonetke odakle potiče ideja o ponovnom oživljavanju, o povratku u život. Da li je ta ideja sasvim slučajno pala na um nekom kralju ili nekom plemenskom poglavici ili je, možda, neki velmožnik gledao "bogovc" kako svoje leševe obrađuju po složenom postupku i stavljaju ih u neki neprobojni sarkofag? Ili su neki "bogovi" (=astronauti) upoznali nekog oštroumnog, pametnog kraljevića s na činom na koji se — nakon posebne obrade — leševi mogu ponovno ožveti?

Ta pretpostavka zahteva savremeno obrazloženje. Čovečanstvo će za nekoliko stotina godina doterati tetiniku svemirskih letova do takvog savršenstva kakvo je danas još nezamislivo. Putničke agencije će u svojim prospektima nuditi putovanja na planete sa tačnim rokovima odlaska i dolaska- Pretpostavka za to savršenstvo, je, dabome, to da sve grane nauke održe korak sa razvojem. Elektronika i kibernetika ne mogu same postići taj teški cilj. Moraće dati svoj doprinos medicina i biologija, tako što će pronaći načine koji će omogućiti da se čovekovi životni procesi produže. Danas je već i taj deo svemirskog istraživanja u punom zamahu. Nameće se fantastičan zaključak: zar su astronauti iz praistorije već znali ono što mi iznova moramo da saznajemo? Zar su neka nepoznata razumna bića već znala kako treba obrađivati tela da bi se ona nakon nekoliko hiljada godina mogla opet oživeti? Možda su ti mudri "bogovi" želeli "sačuvati" bar jednog mrtvacu koji je znao sve o svom vremenu, kako bi ga posle mogli pitati o životu njegove generacije? Ko zna! Nisu li možda "bogovi", vraćajući se na Zemlju obavili takva ispitivanja?

Nakon prvih, metodično prepariranih mumija, mumificiranje se u toku veka pretvorilo u pomodni krik. Na jednom se svako hteo ponovo probuditi; odjednom je svako mislio da će jednog dana nanovo oživeti ako samo učini ono što su njegovi preci. Visoki sveštenici, koji su ustvari raspolagali znanjem o takvim ponovnim buđenjima, znatno su doprinosili razvijanju tog kulta kojije za njihov sloj značio dobar posao.

Govorili smo već o fizički nemogućoj starosti sumerkih kraljeva i biblijskih ličnosti. Upitali smo se jesu li ta bića, mdžda, bili svemirski putnici, čija starost se za vreme n'eduplanetarnih letova, obavljenih brzinom nešto manjom od brzine svetlosti, usled vremenskog pomaka produžavala sarno u odnosu na našu planetu. Može li se neshvatljivoj starosti osoba koje se spominju u zapisima učiti u trag ako pretpostavimo da su te osobe bile mumi-ficirane ili zamrznute? Prihvatili se ta postavka tada su nepoznati astronauti vodeće ličnosti iz praistorije zamrz-nuli — uronili u veštački dubok san, kao što izveštavaju legende — i pri kasnijim posetama ih budili i razgovarali s njima. Nakon svake posete sveštenici, koje su astronauti poučili i za to odredili, imali su zadatak da žive mrtvace ponovo prepariraju i čuvaju ih u golemim hramovima dok se jednog dana "bogovi" opet ne vrate.

Nemoguće? Smešno? Najgluplje prigovore iznose većinom, oni ljudi koji se osećaju izvanredno povezanim s prirodom. Zar ne pruža i priroda očite primere takvog "zimskog sna" i ponovnog buđenja?

Ima nekih vrsta riba koje se, pošto su se potpuno zamrzle, pri pogodnoj temperaturi ponovo otope i veselo plivaju u vodi. Cveće, larve i grčice ne samo da doživljavaju biološki zimski san — nego se u proleće pojavljuju i u lepom novom odelu.

Budimo svoj vlastiti advocatus diaboli: jesu li Egipćani mogućnost mumificiranja zapazili u prirodi? Kad bi to bilo tačno, onda bi, ipak, morao da postoji neki kult leptira ili hrušteva ili, bar neki trag toga. No, nema ničega što bi ukazivalo na to! U podzemnim grobovima postoje golemi sarkofazi s mumificiranim bikovima, ali bikovi nisu mogli dati Egipćanima ideju zimskog sna.

Osam kilometara od Heluana nalazi se više od 5000 grobova različite veličine a svi potiču iz doba 1. i 2. dinastije. Ti grobovi dokazuju da je vegetina mumificiranja starija od 6000 godina.

Godine 1953. otkrio je profesor Emeri na drevnom groblju severne Sahare jedan veliki grob koji se pripisuje nekom faraonu iz 1. dinastije (radi se, verovatno, o Ua-đisu). Izvan glavnog groblja nalaze se u tri reda još 72 groba, u kojima su ležali leševi posluge kojaje htela svoga kralja pratiti u novi svet. Na telima 64 mladića i 8 mladih žena ne mogu se videti nikakvi tragovi nasilja. Zašto je tih 72 ljudi dozvolilo da ih zazidaju i ubiju?

Verovanje u zagrobni život najpoznatije je i, ujedno, najjednostavnije objašnjenje za tu neobičnu pojavu? Osim nakita i zlata, faraonu su stavljeni u grob i žito, ulje i začini — očito, kao hrana u zagrobnom životu. Grobove su pored oskrnavitelja grobova, otvarali i kasniji faraoni. Faraon bi tada u grobu svog pretka našao dobro očuvane zalihe. Mrtvac ih, nije pojeo niti ihje poneo na drugi svet. Pri zatvaranju groba stavljanje se u grobnicu nove životne namirnice, te bi se grob zatvorio tako da se ne može prodreti u njega i osigurao brojnim klopnama. Čini nam se da se verovalo u ponovno buđenje u kasnijoj budućnosti, a ne u buđenje na drugom svetu koje će se odmah dogoditi.

U Sahari je u junu 1954. godine otkriven jedan grob koji nije bio opljačkan, jer je u grobnici ležala kutija s nakitom i zlatom. Sarkofag se, umesto poklopcem, zatvarao pomičnom pločom. Devetog juna je dr Goneim svečano otvorio sarkofag. On bejaše prazan. Potpuno prazan. Zar je mumija pobegla a da nije ponela svoje blago.

Rus Rodenko je, 80 kilometara od granice Spoljne Mongolije, otkrio jedan grob tzv. "kurgan V". Taj grob je kamena humka koja je iznutra obložena drvetom. Sve grobne komore bejahu ispunjene večnim ledom, tako da se ono što se nalazilo u grobu sačuvalo u uslovima dubokog hladenja. U jednoj od tih komora nalazio se neki balzamovani muškarac i neka isto tako preparirana žena;

oboje bejahu snabdeveni svim onim što im je potrebno za kasniji život: hranom u okruglim posudama, odećom, na kitom. Sve to bejaše duboko zamrznuto i dobro očuvano uključujući i gole mumije. U jednoj komori primećen je četvorougao sa šest kvadratnih crteža u četiri reda. To bi mogla da bude kopija kamenog ornamenta što se nalazi u asirskom dvorcu u Ninivi! Razaznaju se neobični likovi, nalik sfingama, komplikovanih rogova na glavi i s krilima na leđima, čije držanje ih odaje da streme prema nebu.

Ti nalazi iz Mongolije ne govore baš nimalo u prilog duhovnog zagrobnog života. Duboko hladenje, prime-njeno u tamošnjim grobovima — a upravo o njemu se radi u tim drvetom

obloženim i ledom ispunjenim grobovima — odviše je ovozemaljsko i previše je namenjeno ze-maljskim ciljevima. Zašto su, to nam se pitanje neprestano nameće, stari narodi držali da će se leševi što su ih oni preparirali naći u okolnostima koje će omogućiti ponovno buđenje? To je zasad zagonetka?

U kineskom selu Vu-Čuanu postoji pravougaoni grob, veličine: 14 sa 12 metara; u njemu leže kosturi 17 muž-karaca i 24 žene. Ni tu se ni na jednom kosturu ne pri-mećuju znaci nasilne smrti. — U Andama postoje gle-čerski grobovi, u Sibiru ledeni grobovi, a u Kini, u su-merskom području i u Egiptu grupni i pojedinačni gro-bovi. Mumije su pronađene na dalekom severu kao i u južnoj Africi. A svi mrtvaci bejahu brižljivo pripremljeni i opremljeni za ponovno buđenje u nekom kasnijem vre-menu. Svi leševi bejahu snabdeveni onim što im je po-trebno u novom životu a svi grobovi bejahu tako smešteni i sagrađeni da su se mogli održati hiljadama godina.

Da li je sve samo slučaj? Da li je to samo snalažljivost, doduše neobična snalažljivost predaka? Ili postoji neko nama nepoznato, staro obećanje o telesnom oživljavanju? Ko je mogao dati takvo obećanje?

U Jerihonu su otkopani grobovi stari 10.000 godina i pronađene su glave stare 8.000 godina, izrađene od gipsa, I to je čudnovato, jer taj narod, navodno, još nije poznavao grnčarstvo. U jednom drugom delu Jerihona otkriveni su celi redovi okruglih kuća: zidovi se gore savijaju prema unutra poput kupola.

Svemoćni ugljenikov izotop C-14, pomoću koga se us-tanovljava starost organskih materija, tu određuje starost na, najviše, 10.400 godina. Ti naučno dobijeni podaci pri-lično tačno odgovaraju podacima što su ih dali egipatski sveštenici. Oni su kazali da su njihovi preci obavljali svoju sveštenučku dužnost više od 11.000 godina. I to je samo slučaj?

Posebno zanimljiv nalaz predstavlja praistorijsko ste-nje u Lusaku (Poitou, Francuska): crteži ljudi koji su sasvim savremeno obučeni, sa šeširima, u kaputima i krat-kim pantalonama. Sveštenik Breuil proglasio je crteže izvornim, i ta njegova izjava ruši sve ustaljene pretpo-stavke o praistoriji. Ko je urezao te crteže u stenje? Ima li bilo ko tako bujnu maštu da može zamisliti u krzno ode-venog pećinskog čoveka kako crta po stenama likove 20. veka?

U pećini Laskaks u južnoj Francuskoj pronađene su 1940. godine najlepše slikarije iz kamenog doba. Ta ga-lerija slika nas zapanjuje tako svojom svežinom, plasti-čnošću i očuvanošću da se neizbežno nameću dva pitanja;

kako je ta pećina bila osvetljena dok je umetnik iz ka-menog doba naporno radio i zašto su zidovi pećine pre-kriveni tim čudnovatim slikama?

Oni koji ta pitanja smatraju glupim, neka nam objasne te protivrečnosti; ako su pećinski ljudi iz kamenog doba bili primitivni i divlji: onda nisu mogli da izrade na pe-ćinskim zidovima tako čudnovate slike. Ako su, međutim, divljaci bili sposobni da izrade te slike, zašto onda nisu bili u stanju da sagrađe sebi kolibe kao sklonište? Naučnici priznaju životinjama sposobnost da već milionima godina grade sebi gnezda i skrovišta. Međutim, ustaljenim shva-tanjima očito ne odgovara priznanje takve sposobnosti i homo sapiensu onog doba!

Profesor Kozlov je pronašao u pustinji Gobi - ne-daleko od onog ocakljenog peska što je mogao nastati samo delovanjenr velike toplote — duboko pod ruše-vinama Kara-Kote neki grob kojije nastao prema proceni, oko 12.000 godina pre naše ere. Ujednom sarkofagu ležala su tela dvojice bogataša, a na sarkofagu je otkriven neki nacrtam krug podeljen uspravno.

U brdima Subis na zapadnoj obali Bornea pronađena je mreža pećina izrađenih poput katedrala; ostaci iz tih pećina ukazuju na to da su urađene oko 38.000 pre naše ere. Među tim neobičnim nalazima postoje tkanine, iz-rađene tako uredno i istančano da se ni uz najbolju volju ne može zamisliti kako su divljaci mogli napraviti tako nešto! Svugde samo pitanja, pitanja, pitanja...

Ne radi se o praznim pretpostavkama, nego o obilju nalaza: pećinama, grobovima, sarkofazima, mumijama, starim geografskim kartama, čudnovatim građevinama što predstavljaju velika arhitektonska i tehnička dostignuća, predanjima raznog porekla, koja ne odgovaraju ni jednoj ustaljenoj šemi.

U arheološka shvatanja uvlače se prve sumnje, no treba što pre prodreti u suštinu prošlosti. Treba nanovo po-staviti kamene međaše i, ako je ikako moguće, ponovo utvrditi niz činjenica.

Jedno treba da bude jasno: ovde se ne sumnja u istoriju za protekle dve hiljade godina! Mi govorimo samo i is-ključivo o praistoriji, o mračnim razdobljima koja po-kušavamo da rasvetlimo novim pitanjima.

Isto tako, mi ne možemo da pružimo nikakve brojke ni podatke o tome kada su nepoznati posetioци iz svemira počeli da utiču na još nerazvijena razumna bića na Zemlji.

No, usuđujemo se da posumnjamo u dosadašnje određivanje datuma koji se odnose na praistoriju! Držimo da imamo prilično valjanih razloga da pretpostavimo kako se događaj koji nas zanima zbija u doba mladog paleolita, dakle 10.000 do 40.000 godina pre naše ere. Naši do-sadašnji načini utvrđivanja datuma, uključujući i čuveni spasonosni ugljenikov izotop C-14, pokazuje velike ne-dostatke čim se radi o starosti većoj od 10.000 godina. Što je starija materija koja se ispituje, to je nepouzdanija metoda pomoću radioaktivnog ugljenika. Čak su nam i ozbiljni naučnici kazali da metodu pomoću C-14 smatraju vrlo ograničeno upotrebljivom, jer se njome starost neke organske materije između 30.000 i 50.000 godina može određivati po miloj volji..

Te kritičke primedbe ne moraju se uzeti zdravo za gotovo — ali, bez sumnje, dobro bi došla, pored metode C-14, i neka druga metoda određivanja datuma koja bi se zasnivala na najsavremenijim instrumentima za merenje.

VIII

Da li su bogovi ostavili na cedilu divove na Uskršnjem ostrvu ? — Koje bio beli bog — Nije biopoznat razboj a ipak se gajio pamuk — Presudno čovekovo saznanje

Prvi evropski pomorci koji su, početkom 18. veka, pri-stali na Uskršnje ostrvo, nisu verovali svojim očima. Ugle-dali su na tom malom komadiću zemlje 3.600 kilometara ispred čileanske obale, stotine čudesno velikih kipova svuda po ostrvu. Celi delovi brda bejahu klesanjem oblikovani, vulkansko stenje, tvrdo kao čelik, bejaše izrezano kao maslac a gromade su se, teške sve ukupno desetak hiljada tona, nalazile tamo gde, očito, nisu mogle biti obrađene. Stotine golemih kipova, od kojih je jedan deo visok između 10 i 20 metara i težak do 50 tona, zure još i danas izazovno u svakoga - nalik robotima koji kao da samo čekaju na to da ih opet pokrenu. Prvobitno su ti divovi nosili i gešire; no, ni ti šeširi ne doprinose baš razjašnjavanju zagonetnog porekla kipova: stene od kojih su izrađeni šeširi, teški više od 10 tona potiču iz drugog mesta nego stene od kojih su napravljena tela; a te šešire je trebalo podići na prilično veliku visinu.

Na nekim od tih divova tada su pronađene drvene pločice, ispisane nekim posebnim hijeroglifama. Danas se, međutim, u svim svetskim muzejima više ne može naći ni 10 tih pločica, a i na onima koje još postoje natpis do sada nije odgonetnut.

Istraživanja Tora Hejrdala o tim tajanstvenim goros-tasima otkrila su tri razdoblja kulture, koja se međusobno jasno razlikuju, a najstarije od njih je, čini se, i najsa-vršenije. Za ostatke drvenog uglja što ih je pronašao, Hejrdal smatra da potiču, otprilike, iz 400. godine naše ere. Nije dokazano da li su ognjišta i ostaci kostiju u bilo kakvoj vezi s kamenim divovima ili nisu. Na liticama i ivicama kratera Hejrdal je otkrio stotine nedovršenih kipova; naokolo je ležalo hiljade komada alata, jednostavnih kamenih dleta, stvarajući utisak kao daje posao sasvim iznenada prekinut.

Uskršnje ostrvo leži daleko od bilo kog kontinenta i od bilo koje civilizacije. Ostrvljanima su bliskiji Mesec i zvezde nego bilo koja zemlja. Na ostrvu, tom komadiću vulkanskog stenja, ne raste drveće. Često objašnjenje da su kamene gromade na drvenim valjcima dovučene tamo gde se nalaze, ni ovog puta se ne može prihvatiti. Osim toga, ostrvo nije moglo prehraniti više od dve hiljade ljudi. (Na Uskršnjem ostrvu danas živi nekoliko stotina domoro-daca.) Nekakvo dovoženje hrane i odeće brodom klesarima na ostrvu je, opet vrlo teško zamisliti u praistoriji. Ko je, onda, izrezao kipove iz stena, ko ih je obradio i

prevezao na njihova mesta? Kako su — bez valjka — kilometrima transportovani preko svakakvog terena? Ka-ko su obradeni, izglađeni i uspravljeni? I, kako je po-stavljen šešir, izrađen od kamena koji je poticao iz drugog kamenoloma nego što je onaj za tela?

Ako bujna mašta još i može u Egiptu zamisliti rad gomile mravi po načinu "ho-ruk", na Uskršnjem ostrvu ta pretpostavka otpada zbog nepostojanja beskrajne gomile. Maksimalno 2000 ljudi nije ni u kom slučaju moglo -makar radili dan i noć — sasvim primitivnim oruđem izraditi iz tvrdog vulkanskog kamena te goleme kipove. Napokon, jedan deo stanovništva morao je obrađivati škrta polja i baviti se skromnim ribolovom, a nekolicina je morala tkati sukna i plesti užad. Ne, samo 2000 ljudi nije moglo izraditi goleme kipove, a brojnije se stanovništvo ne može zamisliti na malom Uskršnjem ostrvu. Ko je, dakle, obavio posao? I zašto ga je obavio? I zašto stoje kipovi oko čitavog ostrva, ali ni jedan u unutrašnjosti? Kojem su kultu oni služili?

Na žalost, i na tom sitnom komadiću kopna prvi za-padni misionari su doprineli tome da se tama prošlosti ne razbistri: spalili su pločice s hijeroglifskim pismom, za-branili su stare božanske kultove i uništili sve istorijske izvore. Mada su se ta pobožna gospoda temeljno prihvatila posla, ipak nisu mogli da spreče domorce da svoje ostrvo još i danas nazivaju "Zemljom Ijudi-ptica". A usmenim predanjem sačuvana legenda priča o tome kako su se u pradavno doba spustili leteći Ijudi i zapalili oganj. Le-genda se potvrđuje u kipovima letećih bića velikih, uko-čenih očiju.

Nehotice se nameću poređenja između Uskršnjeg os-trva i Tiavanaka! Tamo kao i ovde nalazimo kamene divove koji pripadaju istom stilu. Ohola lica sa svojim stoičkim izrazom dobro pristaju likovina — ovde kao i onde. Kad je Fransisko Pizaro 1532. godine ispitivao Inke o Tiavanauu kazali su mu da niko nije video taj grad pre nego što se pretvorio u ruševine, jer je Tiavanako sagrađen još u noći čovečanstva. Predanja nazivaju Uskršnje ostrvo "pupkom sveta". Tiavanako i Uskršnje ostrvo razdvaja više od 5000 kilometara. Kako je uopšte, jedna kultura mogla uticati na drugu?

Možda nam ovde može pomoći predinkaska mitolo-gija; u njoj je stari bog-stvoritelj Virakoča bio prastaro i osnovno božanstvo. Prema predanju, Virakoča je stvorio svet dok je vladala tama i nije bilo Sunca; on je iz kamena isklesao jedan naraštaj divova, a kad mu se oni nisu svideli, potopio ih je u velikoj poplavi; zatim je naredio da nad jezerom Titikaka izađu Sunce i Mesec kako bi se na Zemlji pojavila svetlost. A nakon toga - to treba pomno čitati! — napravio je u Tiavanaku Ijudske-i životinjske likove od gline i udahnuo im život; od tada je ta bića koja je on stvorio poučavao jeziku, običajima i raznim veštinama, te je na kraju neke od njih preneo na razne kontinente gde je ubuduće trebalo da žive. Obavivši to, bog Virakoča je s dva pomoćnika putovao kroz mnoge zemlje da bi proverio kako se slušaju njegove naredbe i do kakvih posledica dovode. Preodenuvši se u starca Virakoča je lutao preko Anda i uz obale, i ponekad su ga tu i tamo loše primili. Jednomse, uKaći, tako razljutio zbogdočekadaje, obuzet gnevom, zapalio jednu stenu, s koje se požar počeo širiti na celu zemlju. Tada ga je nfczahvalni narod zamolio za oprostaj, te je on jednim jedinim pokretom ugasio pla-men. Nastavio je putovanje, davao je uputstva i savete, te su posle mnogi hramovi podignuti u njegovu slavu. U primorskom kraju Manti napokon se spremio za odlazak te je, jašući na talasima, nestao preko okeana, ali se na-meravao vratiti...

Španski konkvistadori, koji su osvojili Južnu i Srednju Ameriku, svuda su nailazili na legende o Virakoči. Me-đutim još nikada nisu čuli o gorostasnim belim Ijudima koji su stigli s neba... pa su začuđeno slušali o nekoj rasi Sunčevih sinova koji su Ijude naučili raznim veštinama i zatim nestali. U svim legendama što su ih Španci čuli postojalo je obećanje da će se Sunčevi sinovi vratiti.

Ustvari američki kontinent je postojbina vrlo starih kultura, no mi tačno poznajemo jedva hiljadu godina ame-ričke istorije. — Potpuno je nedokučivo zašto su Inke 3000 godina pre naše ere uzgajali u Peruu pamuk iako nisu poznavali ni posedovali razboje... Maje su gradili puteve, ali nisu upotrebljavali točkove mada su ih poznavali...

Pravo čudo predstavlja peloredna divna ogrlica od zelenog nefrita iz piramide grobnice iz Tikala u Gvatemalii Pred-stavlja čudo zato šlo nefrit potiče iz Kine... Neshvatljivi su olmečki kipovi! Njima i njihovim lepim golemim glavama sa šlemovima možemo se diviti samo tamo gde su pro-nadeni, jer se ne mogu prevesti ni u jedan muzej; ni jedan most u

zemlji ne bi izdržao teret tih divova. Samo "manje" monolite od 50 tona mogli smo do sada prevoziti pomoću dizalica i teških transportnih vozila. Tek nedavno su stvorene dizalice koje mogu podići nekoliko stotina tona. Međutim već naši preci bili su u stanju da to izvedu. Kako?

Čini se, čak, kao da su stari narodi naročito uživali u tome da žongliraju kamenim gromadama preko brda i dolina: Egipćani su dopremali svoje spomenike iz Asuana

— arhitekti iz tounhendža nabavljali su kamene gromade iz jugozapadnog Velsa i Marlburga

— klesari sa Uskršnjeg ostrva transportovali su gotove goleme kipove iz dalekog kamenoloma do mesta gde su ih postavljali — dok na pitanje odakle je onih nekoliko monolita dospelo u Tia-vanako, niko nije znao da odgovori. Čudni su ljudi bili ti naši preci; zadavali su sebi, uistinu, velike nepnljike i po-dizali svoje kipove uvek na najnepogodnijim mestima. Zar iz čistog uživanja u teškom životu?

Ne možemo umetnike iz svoje velike prošlosti držati tako glupima; oni bi podigli svoje hramove i kipove u neposrednoj blizini kamenoloma da im neka stara pre-danja nisu odredila mesto na kojem moraju da stoje njihova dela. Uvereni smo da utvrđenje Inka — Sačvaman — nije slučajno podignuto nad Kuskom, već da je neko pre-danje označilo to mesto svetim. Isto tako, uvereni smo da svugde gde su pronađene vrlo stare, veličanstvene građevine, u zemlji leže, još ne otkriveni, najzanimljiviji i najbitniji ostaci naše prošlosti, koji su, možda, izvanredno važni za dalji, odlučujući razvoj današnje kosmonautike.

Strani, nepoznati astronauti, koji su pre hiljade i hiljade godina posetili našu planetu, zacemento nisu bili manje da-levikovid nego što mi danas za sebe mislimo. Bili su uvereni u to da će čovek jednog dana svojim sopstvenim snagama i znanjem koraknuti u svemir. Zacemento je opšta pojava da razumna bića s neke planete uvek tragaju za srođnicima, za životom, za nekim sličnim razumnim bićima u svemiru. Naše savremene antene i odašiljači uputili su već prve radio-impulse drugim razumnim bićima. Kada ćemo dobiti odgovor — za 10, 15 ili 100 godina — to ne znamo. Zapravo, ne znamo kojoj zvezdi obratili, jer pojma nemamo o tome koja je planeta najzanimljivija za nas. Gde će naši signali dopreći do nekih razumnih, čovekolikih bića? To ne znamo. Međutim, štošta govori u prilog tome da su podaci koji nam nedostaju za naše ciljeve sačuvani za nas na našoj Zemlji. Mi se trudimo da savladamo silu teže; mi eksperimentalno ispitujemo mlade pogonske uređaje velike snage, elementarne čestice i antimateriju. Trudimo li se, međutim, dovoljno da pronađemo podatke što su za nas sakriveni na Zemlji, kako bismo na kraju mogli tačno da upoznamo svoju prapostojbinu?

Shvate li se stvari ozbiljno onda, štošta Sto se do sada vrlo teško uklapalo u mozaik naše prošlosti, postaje pri-lično verovatno: ne samo bitni podaci iz starih zapisa, već i "čvrste činjenice" što se ukazuju našem kritičnom pogledu širom zemaljske kugle. Uostalom, imamo mozak da mislimo njime.

Za čoveka je presudno da sazna kako su se dosadašnji smisao njegovog života i sva njegova nastojanja da na-preduje sastojala u tome da uči iz prošlosti kako bi sazeo za život u svemiru i povezanost sa svemirom. Ako se to dogodi moraće i najpametniji i najuporniji individualisti uvideti da je naš zajednički zadatak da se naselimo u svemiru i da razvijemo u tom pravcu sve svoje umne sposobnosti, svu svoju energiju i sve svoje iskustvo. Tada će se moći ostvariti obećanja "bogova" da će na zemlji vladati mir i da će biti otvoren put u nebo. Čim se raspoložive snage, mogućnosti i umne sposobnosti usmere na istraživanje svemira, ishod tog istraživanja će uverljivo objasniti besmislenost zemaljskih ratova. Kad se ljudi svih rasa, naroda i narodnosti udruženo prihvate nadnarodnog zadatka da se tehnički omoguće putovanja na daleke planete, tada će u takvim razmerama Zemlja sa svim svojim mini-problemima zauzeti pravo mesto u odnosu na zbijanja u svemiru.

Okulisti će moći ugaziti svoje svetiljke, alhemičari uni-iti svoje posude za topljenje a tajne bratovštine zbaciti svoje mantije. Besmislicama, što su se milenijumima uspešno prodavale, neće se više moći podvaljivati ljudima. Otvori li nam svemir svoja vrata, došćemo u lepšu budućnost.

Mi svoju sumnju s obzirom na tumačenje naše davne prošlosti temeljimo na saznanjima koje nam danas stoje na raspolaganju. Priznajući da smo sumnjičavi, imamo na umu skepsu

u onakvom smislu u kakvom je dvadesetih godina ovog veka, govorio o njoj u jednom svom pre-davanju Tomas Man:

"Pozitivna strana skeptika je to što on sve drži mo-gućim!"

IX

Gradovi upraSumama, izgrađeniprema kalendarima — Seoba naroda poput porodičnog izleta? — Jedan bog ne dolazi na ugovoren sastanak — Zasto su opservatorije oki-u-s,le? — Računske masine upraistoriji — Skup simpatičnih ludosti

Mada smo naglasili da nam nije namera da sumnjamo u istoriju čovečanstva za proteklih 2000 godina, ipak mi-limo da su grčki i rimski bogovi, kao i većina likova iz bajki i legendi nadahnuti vrlo dalekom prošlošću. Od pamtiveka žive u narodima drevna predanja. I mlade kul-rure pružaju nam znake koji ukazuju na davnu, nepoznatu prošlost.

Ruševine u gvatemalskim i jukatanskim pršumama ni malo ne zaostaju za egipatskim golemim građevinama. Osnova piramide iz Čolule — stotinu kilometarajužno od aeksičkog glavnog grada — veća je od osnove Keopsove piramide. — Pedeset kilometara severno od Meksika, u Teotivaku niz piramida pokriva površinu od skoro 20 icvadratnih kilometara, a sve otkrivene građevine podig-nute su u skladu sa zvezdama. Najstariji zapis o Teo-;vakanu izveštava nas da su se tu sastajali bogovi i većali .) čoveku, još pre nego što je, uopšte postojao homo sapiens!

Govorili smo već o kalendaru Maja, najtačnijem na svetu; upoznali smo Venerinu jednačinu. Danas je već dokazano da su sve grđevine u Čičen Ici, Tikalu, Kopanu ili Palenkvenu podignute prema tom čudesnom kalendaru Maja. Piramide se nisu gradile zato što su bile potrebne;

ni hramovi se nisu gradili zato što su bili potrebni. Pi-ramide i hramovi su se gradili zato što je kalendar od-ređivao da se svake 52. godine dovrši određeni broj ste-penica neke građevine. Svaki kamen bio je povezan s kalendarom, svaka dovršena građevina je podignuta tačno prema astronomskim pojavama.

Međutim, ono što se dogodilo oko 600. godine naše ere, jednostavno je neshvatljivo! Jedan čitav narod je iznenada i bez razloga napustio svoje mukotrpo i čvrsto sagrađene gradove s raskošnim hramovima, zualački izrađenim pi-ramidama, s trgovima obrubljenim kipovima i velikim stadionima. Prašuma je zauzela građevine i ulice, srušila zidove i pretvorila sve u golemu hrpu razvalina. Ni jedan stanovnik nije se više vratio na to mesto.

Prenesimo taj događaj, tu silnu seobu naroda, na stari Egipat: pokoljenjima su se prema kalendarskim podacima gradili hramovi, piramide, gradovi, cisterne i ulice; pri-mitivnim oruđem iz kamena su mučno isklesani divni kipovi i dopremljeni do monumentalnih zdanja; završivši taj posao što je trajao više od hiljadu godina, stanovništvo je napustilo svoje prebivalište i povuklo se na divlji sever. Takav događaj, smešten u nešto bliže i shvatljivije raz-doblje čini se nezamislivim jer je besmislen. Sto je ne-razumljiviji neki događaj, to su brojniji pokušaji tuma-čenja i mutnih objašnjenja. Najpre se pojavila verzija da su narod Maja, možda, proterali neki napadači. Ali, ko je mogao biti dorastao Majama, koji su se nalazili na vrhuncu svoje civilizacije i kulture? Nigde nije pronađen trag koji bi pokazao na oružani sukob. — Potpuno razumno zvuči pomisao da je seobu naroda izazvala velika promena klime. No, ni za tu tvrdnju ne mogu se naći nikakve indicije.

Kako bi se i mogle naći kad put Maja iz područja Starog carstva do granice Novog carstva iznosi samo 350 ki-lometara vazdušne linije — takva razdaljina ne bi bila dovoljna da se pobjegne pred katastrofalnom promenom klime. — I tumačenje da je narod Maja naterala na seobu neka strašna katastrofa, zahteva ozbiljno proveravanje. Međutim, u prilog tog tumačenja kojejejedno od brojnih što su se pojavila, nema ničega, ni najmanjeg dokaza. — Da li je došlo do sukoba generacija? Jesu li se mladi pobunili protiv starih? Je li došlo do građanskog rata, do revolucije? Kad bi dolazila u obzir neka od tih mogućnosti, tada bi, očito, samo jedan deo stanovništva - to jest, poraženi — napustio zemlju, dok bi pojedinci

ostali gde su i živeli. Proučavanja iskopina nisu otkrila ništa što bi ukazivalo na to da je ostalo, bar, jedan jedini Maja! Ceo narod se odjednom odselio, ostavivši svoje svetinje na milost i nemilost prašumi.

U koncept brojnih mišljenja hteli bismo da uvedemo jedan nov glas, jednu postavku koja je isto tako malo dokazana kao i ostala tumačenja, što do danas nisu mogla pronaći nikakve činjenice u svoju korist. Toliko verovatnoće koliko je ima u ostalim objašnjenjima, ima — čvrsto smo uvereni u to — i u našoj pretpostavci:

Pretko Maja su nekad vrlo davno posetili "bogovi" (u kojima naslućujemo astronoute). Možda su se preci ame-ričkih kulturnih naroda, s obzirom na to da niz indicija podupire tu pretpostavku, doselili sa starog Orijenta. U svetu Maja strogo su se čuvala sveta predanja o astro-nomiji, matematici i kalendaru! Budući da su "bogovi" obećali da će se jednog dana vratiti, sveštenici su čuvali preuzeto znanje: stvorili su novu razvijenu religiju, religiju Kukulkana, "Leteće Zmije".

Prema sveštenučkom predanju, "bogovi" su nameravali ponovo sići s neba onog trenutka kada se dovrše velike građevine prema zakonima kalendarskog ciklusa. Zbog toga su podsticali narod da dovrši hramove i piramide prema tom svetom ritmu, jer je godina dovršenja trebalo da bude godina radosti. Tada će bog Kukulkan sići sa zvezda, preuzeti građevine i nastaviti da živi među ljudima. Delo bejaše dovršeno. Nastupila je godina Božjeg povratka - no, ništa se nije dogodilo! Narod je pevao, molio i čekao celu godinu. Uzalud su žrtvovani robovi i nakit, kukuruz i ulje, nebo je ostalo nemo i nije davalo nikakve znakove. Nisu se pojavila nikakva nebeska kola, nije se čula huka ni daleka grmljavina. Ništa, baš ništa se nije dogodilo.

Uzmemo li da je ta pretpostavka tačna, tada je, zacelo, razočarenje sveštenika i naroda bilo užasno — sav rad u toku vekova beše uzaludan. Rodile su se sumnje. Da li se u kalendarskim proračunima krije neka greška? Hoće li se "bogovi" spustiti na neko drugo mesto? Zar se radi o nekoj strašnoj zabludi? Treba napomenuti da je mistična godina Maja, kojom je započeo kalendar 3111. pre naše ere. Dokaze za to pružaju zapisi Maja. Prihvatili se taj datum kao dokazan, tada je do početka egipaiske kulture pre-ostalo samo nekoliko stotina godina. Taj legendarni datum je, čini se, tačan, jer ga vrlo precizan kalendar Maja u nekoliko navrata utvrđuje. Ako je tako, onda u narna izaziva sumnjičavost ne samo kalendar i ne samo seoba naroda. Jedna nova činjenica rađa u nama crva sumnje.

Tek 1935. godine u Palenqueu (Staro carstvo) pronađen je neki crtež u kamenu koji, vrlo verovatno, prikazuje boga Kukumaca (na Jukatanu — Kukulkan). Nije potrebna nikakva bujna mašta da bi se i poslednji skeptik naterao na razmišljanje, samo ako se bez bilo kakvih predrasuda, sasvim nepristrasno posmatra ovaj crtež.

Pred nama sedi neko ljudsko biće, tela nagnuta prema napred, poput motocikliste; njegovo vozilo danas bi i svako dete moglo prepoznati kao raketu. Vozilo je napred šiljasto, nastavlja se nekim čudno brazdastim izbočinama što liče na usisne otvore, zatim se širi i završava plamenim lezikom. Abiće, nagnuto napred, rukama upravlja nizom nekakvih komandnih uređaja dok mu se peta leve noge nalazi na nekoj vrsti pedale. Njegova odeća je svrsishodna;

ima na sebi kratke, karirane pantalone sa širokim po-jasem, kratak kaput s modernim japanskim izrezom oko vrata i tesno priljubljene grivne na rukama i nogama. Bilo bi čudno, s obzirom na ono što se već zna o sličnim crtežima, kad ne bi bilo komplikovane kape za glavu! Međutim, ono je tu, s izbočinama i cevima, te podseća opet na nekakvu kapu s antenama. Ne odaje samo držanje tog našeg jasno nacrtanog astronoute da on upravlja vozilom - negcrpred njegovim licem visi i neki uređaj koji on ukočeno i pažljivo posmatra. Astronoutovo prednje se-dište je gredama odvojeno od zadnjeg dela vozila, u kojem se vide uredno poredani sanduci, krugovi, tačke i spirale.

Šta nam govori taj crtež? Ništa? Zar je opet sve što se dovodi u vezu sa svemirskim letom samo glupa fantazija?

Ako se i kameni reljef iz Palenquea, jedan u nizu indicija, odbija, onda treba posumnjati u poštene namere pri ispitivanju značajnih nalaza. Ta, ne radi se ni o kakvim utvarama ako se analizira nešto što je očito.

Zašto su — da nastavimo niz pitanja što do sada nisu dobila odgovor — Maje svoje najstarije gradove sagradili u prašumi, a ne kraj neke reke ili uz more? Na primer, Tikal leži 175 kilometara vazdušne linije od zaliva Hon-duras, 260 kilometara severozapadno od zaliva Kampeće i 380 kilometara vazdušne linije severno od Tihog okeana. Narodu Maja, bez sumnje, bilo je poznato more, Sto do-kazuje obilje predmeta izradenih od korala, Školjki i Ijus-kara. Zašto su se, onda, "zavukli" u prašumu? Zašto su gradili spremišta za vodu kada su se mogli naseliti blizu vode? Samo u Tikalu bilo je 13 rezervoara za vodu, sa zapreminom od 154.310 kubnih metara. Zašto su morali živeti, graditi i raditi baš tu a ne na nekom "logičnije" smeštenom mestu?

Razočarane Maje su, nakon svoje velike seobe, osno-vali na severu novo carstvo. 1. opet su nastali, prema određenim kalendarskim datumima, gradovi, hramovi i pi-ramide. Da bismo predočili tačnost kalendara Maja, evo njegovih vremenskih razdoblja:

20 kina = 1 ninal ili 20 dana
18 ninala = 1 tun ili 360 dana
20 tuna = 1 katun ili 7200 dana
20 katuna = 1 baktun ili 144.000 dana
20 baktuna = 1 piktun ili 2.880.000 dana
20 piktuna = 1 kalabtun ili 57.600.000 dana
20 kalabtuna = 1 kinčiltun ili 1-152.000.000 dana
20 kinčiltuna = 1 alautun ili 23.040.000.00 dana

No, iznad zelenog krova prašume ne štrče samo građevine podignute prema kalendarskim podacima - po-stoje tu i opservatorije!

Opservatorija iz Čićena prva je i najstarija okrugla građevina Maja. Čak i danas još se čini to obnovljeno zdanje poput neke savremene opservatorije. Ta okrugla građevina na tri terase izdiže se visoko iznad prašume;

unutra vodi vijugavo stepenište do najviše osmatračnice;

u kupoli se nalaze rupe i otvori upereni prema zvezdama, tako da se noću pruža impresivan pogled na zvezdano nebo. Na spoljnim zidovima nalaze se obrazine boga ki-še...i crtež nekog Ijudskog lika s krilima.

Naravno da zanimanje Maja za astronomiju nije do-voljno obrazloženje za našu pretpostavku o susretu s ra-zumnim bićima s neke druge planete. Međutim, obilje pitanja što su zasad bez odgovora zbunjuje: odakle su Maje znali za Uran i Neptun?... Zašto osmatračnice u opservatoriji iz Čićena nisu uperene prema najsvetlijim zvezdama?... Šta kazuje kameni crtež onog boga iz Pa-lenkvea koji upravlja raketom?... Kakav je smisao imao kalendar Maja sa svojim proračunima za 400 miliona go-dina?... Odakle su došli do podataka za proračune Sunčeve i Venerine godine na četiri decimale?... Kako su došli do nepojmljivih astronomskih saznanja?... — Da li je svaka činjenica za sebe slučajna proizvod uma Maja ili se iza svake činjenice, a pogotovo iza svih činjenica zajedno, krije mnogo više, možda neka bitna poruka za tada još vrlo daleku budućnost?

Strpamo li sve činjenice u sito i pažljivo odvojimo plevu od žita, tada preostaje tako strahovito mnogo apsurdna, tako mnogo "nemogućnosti" da bi to morao biti podsticaj za nauku da brzo uloži velike, nove napore kako bi more zagonetki, bar delimično rešila. Jer, u današnje vreme istraživanje se vige ne bi smelo zadovoljiti lakozvanim "nemogućnostima".

Moramo ispričati još jednu jezivu priču, priču o "Sakrid Vejlu", svetom bunaru iz Čićen Ice. Edvard Herbert Tom Bipsen je iz smrdljivog mulja tog bunara izvadio ne samo nakit i umjetnine, nego i kosture mladića i devojaka. Crpeći podatke iz starih izveštaja, Diego de Landa je tvrdio da su sveštenid u doba suše hodočastili do svetog bunara i, da bi ublažili srdžbu boga kiše, u svečanom obredu su bacali devojke i momke u bunar.

Ono što je tvrdio de Landa, dokazao je Tompson svojim nalazima. Ta jeziva priča iznosi iz dubine bunara na videlo pitanje: Kako je nastala ta vodom napunjena jama?... Zašto je ta

lokva proglašena svetim bunarom?... Zašto upravo ta lokva, kad postoji nekoliko poput nje?

Ni 70 metara udaljena od opservatorije Maja, nalazi se, skrivena u prašumi, tačna kopija svetog bunara iz Čičen Ice. Čuvana zmijama, otrovnim stonogama i neugodnim insektima, 'jama ima jednake dimenzije kao i "pravi" bunar, strme stene su jednako izjedene zubom vremena, zapuštene i obrasle prašumom. Ta dva bunara upadljivo liče jedan na drugog, čak, i na površini vode, te se boja vode u oba bunara prelijeva iz zelene u smeđu i crvenu kao krv. Nesumnjivo je da su oba bunara podjednake starosti, i možda su oba nastala od udara meteorita. Današnja na-uka, međutim, uvek spominje samo sveti bunar iz Čičen Ice; drugi bunar, sasvim sličan prvi, ne odgovara stvorenoj šemi, iako su obe lokve udaljene 900 metara od vrha najveće piramide: Kastiljo. Ta piramida pripada bogu Ku-kulkanu, "Letećoj Zmiji".

Zmija je simbol gotovo svih građevina Maja. To začuđuje, jer bi trebalo očekivati da će narod koji je okružen bujnim, gustim biljnim svetom, ipak ostaviti na crtežima u kamenu i motive cveća. No, do sada nije pronađen ni jedan cvetni motiv. Međutim, svuda nailazimo na od-vratnu zmiju. Zmija od pamtiveka puze u prašini i po močvarnom terenu. Zašto se njoj pridavala sposobnost letenja? Kao oličenje zla, zmija je osuđena da gmiže. Kako se može to odvratno stvorenje poštovati kao bog, i zbog čega može još i leteti? U očima Maja je moglo. — Bog Kukulkan (= Kukumac) odgovara, po svoj prilici, liku kasnijeg boga Kvecalkotla. Šta priča legenda Maja o tom Kvecalkotlu?

On je došao iz neke strane zemlje izlazećeg sunca, u beloj odeći; i nosio je bradu. On je poučio narod svim naukama, pojmovima pravde, veštinama i običajima i do-neo jevrlo mudre zakone. Predanja veličaju daje za vreme njegovog upravljanja kukuruz donosio klipove velike po-put čoveka pamukje rastao šaren. Ispunivši svoj zadatak, Svecalkotl se uputio natrag prema moru, propovedajući asput svoju nauku, kako bi se tamo ukrcao na brod koji ga je odvezao na zvezdu Danicu. Već nam je mučno da spo-aiinjemo kako je i bradati Kvecalkotl obećao da će se vratiti.

Dabome, i o pojavi tog mudrog starca ima tumačenja -a pretek. Pripisuje mu se nekakva mesijanska uloga;

aravno, zato što je bradat čovek na tim geografskim 'irinama retkost. Postoji, čak, jedna smela verzija koja 'tarog Kvecalkotla smatra Isusovim učnikom'. Nama to zvući neuverljivo. Ko god bi stigao iz Starog sveta u narod Maja, morao bi da poznaje točak pomoću kojeg se mogu prevoziti ljudi i stvari. Zar jednom mudracu, jednobogu poput Kvecalkotla, koji se pojavio kao misionar, zako-nodavac, lekar i davalac saveta o mnogim životnim pro-Memima, ne bi pre svega palo na um da jadne Maja upozna sa upotrebom točka i kola? U stvarnosti, međutim, Maje se nikada nisu koristili kolima niti su upotrebljavali toč-kove. Kako bi zbunjenost bila potpuna, navedimo kratak pregled ludosii iz drevnog doba!

U visini Antikitere grčki lovci na sunđere pronašli su 1900. godine neku staru brodsku olupinu, natovarenu mramornim i bronzanim kipovima. Te umjetnine velike vrednosti su izvađene, a kasnija istraživanja su ustanovila da je lada potonula, zacelo, početkom nove ere. Pri raz-'Tstavanju starina pronađen je neki nezgrapan komad, koji se posle pokazao značajnijim nego svi ostali kipovi zajedno. Kada su taj komad počeli pregledati i brižljivo čistiti, otkrivena je neka bronzana ploča s krugovima, natpisima i zupčanicima, te se brzo uočilo da se ti natpisi odnose na astronomiju. Kada su očišćeni svi delovi, po-javila se neka čudna konstrukcija, neka prava pravcata mašina s pokretnim kazaljka, komplikovanim skalama i ispisanim metalnim pločama. Ta obnovljena mašina ima više od 20 točkića, neku vrstu diferencijala i zupčanik sa čeonim zupcima. S jedne strane nalazi se neko vralilo koje, čirn se okrene, stavlja u pokret različitom brzinom sve skale. Kazaljke su zaštićene bronzanim poklopdma, na kojima se mogu pročitati dugi natpisi. Postoji li pred tom "mašinom iz Antikitere" još bilo kakva sumnja o tome da su uprošlosti postojali prvorazredni precizni mehaničari? Osim toga, ta mašina je tako komplikovana da, verovatno nije bila prvi takav model. Američki profesor Sol Prajz protumačio je taj uređaj kao neku vrstu računске mašine, pomoću koje se moglo izračunati kretanje Meseca, Sunca a, po svoj prilici, i drugih planeta.

Nije naročito važno to što mašina kao godinu svoje proizvodnje navodi na 82. godinu pre naše ere. Zanimljivije bi bilo saznati ko je konstruisao prvi model te mašine, tog planetarijuma u malim razmerama!

Fridrih II, car iz dinastije Hofenštaufen, doneo je, na-vodno, 1229. godine iz petog krstaškog rata neki vrlo neobičan šator sa Istoka: u unutrašnjosti šatora nalazio se neki satni mehanizam a kroz kupolast šatorski krov videla se zvezda u pokretu! Dakle, opet jedan planetarijum iz drevnog doba... Prihvatamo mogućnost da je davno na-stao, jer nam je poznato da je to, s obzirom na tadašnju razvijenost zanata, bilo moguće. Zbunjuje nas, međutim, pomisao da se radi o planetarijumu, jer početkom naše ere nije još postojala pretpostavka o zvezdama stajačicama u odnosu na rotaciju Zemlje. — Čak ni mudri kineski i arapski astronomi drevnog doba ne pružaju nam nikakvu pomoć s obzirom na tu neobjašnjivu činjenicu, a Galileo Galilej se, to je neosporno, rodio tek 1500. godine poste... Ko god poseti Atinu, trebalo bi da pogleda "mašinu iz Antikitere"; ona se nalazi u Nacionalnom arheološkom muzeju. O šatorskom planetarijumu Fridriha II postoji samo pismeni izveštaj.

Ako je praistorija i bila sumorna, ipak nam je ostavila šaljive stvari:

Na stenju pustinjske visoravni Markavasija, na 3800 metara nadmorske visine, pronađeni su crteži životinja kojih pre 10.000 godina nije uopšte bilo u Južnoj Americi - kamila i lavova.

U Turkestanu su inženjeri pronašli polukružne pred-mete od neke vrste stakla i keramike. Poreklo i značenje tih predmeta arheolozima su zagonetni.

U Det Veliju u pustinji Nevada postoje ruševine nekog starog grada koji je, zacelo, uništila kakva velika kata- ^ strofa. Još se i danas vide tragovi topljenja na stenama i pesku. Toplota pri erupciji vulkana ne bi bila dovoljna da topi stene — osim toga, toplota bi tada najpre spržila građevine. Danas samo laserski zraci stvaraju dovoljnu temperaturu. Začudn, u tom kraju ne raste više ni travka.

HadSar el Guble — "kamenjuga" — iz Libana, teži dva miliona kilograma. Taj kamen je obrađen, no pouzdano je da ga nisu mogle pomerati Ijudske ruke.

Na najnepristupačnijim liticama u Australiji, Peruu i Gornjoj Italiji, postoje neke veštački napravljene, još ne-objašnjene oznake.

Tekstovi na zlatnim pločama što su pronađene u Uru i Kaldeji, izveštavaju o čovekolikim "bogovima" koji su sišli s neba i poklonili sveštenicima te zlatne ploče.

U zemljama kao što su Australija, Francuska, Indija, Liban, Južna Afrika i Čile, postoji neobično crno "ka-menje" koje je bogato aluminijumom i berilijumom. Naj-novija istraživanja su ustanovila da je to kamenje nekada davno moralo biti izloženo jakom radioaktivnom bombardovanju i visokim temperaturama.

Sumerske ploče ispisane klinastim pismom prikazuju zvezde stjačice s planetama.

-U Rusiji je pronađen reljef nekog vazdušnog broda što se sastoji od 10 kugli, poređanih jedna do druge, koje stoje u nekom pravougloj okviru što ga sa obe strane nose debeli stubovi. Na stubovima stoje kugle. — Među ruskim nalazima postoji i mali bronzani kip nekog čovekolikog bića koje se sakriva u glomaznom odelu što je hermetički spojeno sa šlemom. Cipele i rukavice takođe su čvrsto povezane sa odelom.

Na jednoj vavilonskoj ploči u Britanskom muzeju u Londonu mogu se videti podaci o prošlim i budućim pomračenjima Meseca.

U Kun-mingu, glavnom gradu kineske pokrajine Jin-nan, otkrivenesu neke valjkaste "mašine", nalikna rakete, što se na crtežima koji ih prikazuju penju ka nebu. Ti urezani crteži pronađeni su na piramidama koje su pri jednom potresu iznenada izronile iz dna kunminškog je-zera.

Kako da nam se objasne te i mnoge druge zagonetke? Radi se već o bednom izgovoru kada se stara predanja žele na prečac i bez pomnijih ispitivanja odbaciti kao lažna, pogrešna i beznačajna. Isto je takav i postupak onih koji, našavši se u ćorsokaku, sve prevode proglašavaju punim mana, ali se, ipak, služe njima u onom trenutku kada ima odgovaraju

njihovi navodi. Čini nam se da se radi o od-ređenom kukavičluku kad se oči i uši zatvaraju pred či-njenicama - ili, čak, pretpostavka - samo zato što bi novi zaključci mogli odvratiti ljude od ustaljene šeme shva-tanja.

Svakog dana i svakog sata javljaju se širom sveta nova otkrića. Naša moderna sredstva prevoza i veza obave-štavaju celu zemaljsku kuglu o novim saznanjima. Na osnovu slučajnih otkrića može se, ako postoji dobra volja, stvoriti ceo sistem. Naučnici sa svih fakulteta trebalo bi da svoju istraživačku radoznanost usmere na podatke iz pro-šlosti isto onako predano kao što daju svoj stvaralački prilog istraživanju sadašnjice. Prva faza uzbudljivog ot-krivanja naše prošlosti je završena. Sada, stupanjem čo-veka u svemir, započinje druga, fascinantna pustolovina Ijudske istorije.

X

Imaju li svemirski letovi bilo kakvog smisla? Kakva je korist od utrošenih milijardi? — Rat ili svemirski letovi! — Štajesa mnogo klevetanim letec'im tanjirima? — Vec pre 60 godina do Sloje do neuklearne eksplozije — Da li je Marsov mesec veštački satelit?

Još uvek nisu prestale rasprave o tome imaju li sve-mirski letovi bilo kakvog smisla. Određena ili potpuna besmislenost svemirskih istraživanja dokazuje se otrca-nom tvrdnjom da ne treha ispitivati svemir dok na Zemlji ima još toliko nerešenih problema.

Nastojeći da ne upadnemo u područje naučnog do-kazivanja koja su nerazumljiva nestručnjacima, iznećemo ovde samo neke nepobitne razloge, što nam doslovce leže na dlanu, u prilog nužnosti svemirskih istraživanja:

Ljude od pamtiveka podstiču na stalna istraživanja radoznanost i želje za znanjem. Pitanja — zašto se nešto događa i kako se događa? — uvek subilapokretačasnoga razvoja i napretka. Svoj današnji način života zahvalju-jemo večnom nemiru što su ga ona stvarala. Savremena udobna vozila oslobodila su nas napornih putovanja ko-jima su još naši dedovi bili izloženi; mnoge teškoće fi-zičkog rada pomoću mašina znatno su ublažene; novi izvori energije, hemijski preparati, hladnjače, razni kućni aparati itd., itd., potpuno su nas oslobodili, čak i mnogih poslova koje je pre mogla obavljati samo Ijudska ruka.

Ono što je nauka stvorila, nije čovečanstvu donelo prokletstvo, nego blagoslov. Čak i njeno najstrašnije dete, atomska bomba, koristiće čovečanstvu.

Danas nauka postiže velikim koracima brojne svoje ciljeve. Za razvoj fotografije — da bi se dobile upotrebljive slike — bilo je još potrebno 112 godina. Telefon je pri-premljen za upotrebu već za 56 godina, a da bi se radio tako razvio da može besprekorno primati emisije, utro-šeno je nepunih 35 godina. Za stvaranje radara bilo je, međutim, potrebno još samo 15 godina! Etape epohalnih otkrića i proizvoda postaju sve kraće i kraće: crno-bela televizija usavršenaje za 12 godina istraživanja, a za izradu prve atomske bombe bilo je potrebno punih 6 godina! To je samo nekoliko etapa iz 50 godina tehničkog napretka — veličanstvenih i u početku često zastrašujućih. Ste-penice razvoja sve će brže i sve strmije voditi prema cilju. Idućih sto godina ostvariće se veliki deo večnih snova čovečanstva.

Uprkos upozorenjima i otporima, krčio je Ijudski um sebi put. Uprkos drevnom načelu da je voda životni pro-stor riba a da vazduh pripada pticama, čovek je osvojio te prostore koji mu, kako se čini, nisu bili namenjeni. Čovek leti — uprkos svim takozvanim prirodnim zakonima — a u atomskim podmornicama živi mesedma pod vodom. Svojim umom stvorio je sebi krila i škrge što mu ih njegov stvoritelj nije namenio.

Kad je Čarls Lindberg krenuo na svoj legendarni let, cilj mu je bio Pariz; dabome, nije mu bilo stalo do toga da vidi Pariz, nego je hteo da dokaže da čovek može sam i bez bilo kakvih štetnih posledica preleteti Atlantik. Prvi cilj svemirskih letova je Mesec. Međutim, ta nova naučno-tehnička zamisao želi da dokaže kako čovek može da **ovlada** svemirom!

Ali, čemu služe svemirski letovi?

Već za nekoliko vekova naša zemaljska kugla biće bes-**"**omoćno i kobno prenaseljena. Za godinu 2050. statistika već predviđa broj stanovnika od 8,7 milijardi ljudi! Jedva dvesto godina posle biće već 50 milijardi; prema tome, kada še na jednom kvadratnom kilometru živeti 335 ljudi. Nezamislivo! Pilule za umirenje u obliku takvih teorija kao što je ona o hrani iz mora ili, čak, ona o naseljima na morskome dnu, pokazaće se brže nego što se i očekuje kao neprikladna sredstva protiv naglog povećanja stanovništva. - Na indonezijskom ostrvu Lomboku umrlo je od gladi za prvih šest meseci 1966. godine više od 10.000 ljudi, koji su se u svom očaju pokušali održati u životu jedući puževe i biljke. Generalni sekretar Ujedinjenih nacija U Tant misli da u Indiji glad ugrožava oko 20 miliona dece što ukazuje na to da je tačna tvrdnja profesora Molera iz Ciriha da glad preuzima u svoje ruke vlast nad svetom.

Ustanovilo se da sveiska proizvodnja životnih namirnica ne drži korak s porastom stanovništva, uprkos naj-modernijim tehničkim sredstvima i važnim hemijskim đubrivima. Sadašnjost zahvaljuje zemlji i pieparate za kontrolu rađanja. No, kakva korist od njih kad ih žene u nerazvijenim zemljama ne upotrebljavaju! Jer, samo ako bi se za 10 godina, 10 jest do 1980. broj poroda uspeo smanjiti na polovinu, mogla bi proizvodnja životnih namirnica pratiti porast stanovništva. Nažalost, ne možemo verovati u taj razumni izlaz, jer se debeli zidovi pred-rasuda, tobožnjih moralnih načela i verskih zakona, sporije probijaju nego što raste opasnost od prenaseljenosti. Da li je ljudskije ili, čak, više u skladu sa božjom voljom da godinu za godinom umiru od gladi milioni ljudi nego da se ti jadnici zaštite pre rođenja?

Čak i ako se jednog dana pod sudbinskim pritiskom prihvati kontrola rađanja — čak i ako se povećaju obrađive površine i uz pomoć danas još nepoznatih sredstava dobiju bogatiji prinosi — čak i ako se ribolov umnogostruči a polja algi na morskome dnu budu davala hranu -čak i ako se sve to i još štošta drugo dogodi biće to, ipak-samo odugovlačenje, odgađanje za stotinak godina. Čoveku je potreban nov životni prostor.

Uvereni smo da će ljudi jednog dalekog dana naseliti Mars i da će se snaći u klimatskim prilikama isto tako kao što bi se Eskimi snašli kada bi se preselili u Egipat. Naši unuci će nastaniti planete stigavši do njih golemim sve-mirskim brodovima; koloniziraće nove svetove kao što su se u vrlo bliskoj prošlosti naseljavale Amerika i Australija. Radi toga se moramo baviti svemirskim istraživanjem! Moramo svojim potomcima pružiti mogućnost da prežive! Svaka generacija koja zanemari tu dužnost, izručuje u dalekoj budućnosti celo čovečanstvo smrti od gladi.

Ne radi se više o nekakvom apstraktnom istraživanju koje zanima samo naučnike. A onima kojim nije briga za budućnost treba kazati da su nas rezultati svemirskih istraživanja već spasili od trećeg svetskog rata! Zar nije pretnja potpunog uništenja sprečila velike sile da razlike u mišljenjima, zahteve i sukobe reše velikim ratom? Više nije potrebno da i jedan Rus stupi na američko tlo da bi tu zemlju pretvorio u pustinju, niti bi Amerikanci stradali tek u Rusiji, jer bi zemlja nakon napada nuklearnim bombama, ionako, zbog radioaktivnosti postala neprikladna za život i neplodna. Možda to zvuči besmisleno, no tek su nam interkontinentalne rakete osigurale kakav-takav mir.

Izražava se i mišljenje da bi bilo bolje da se milijarde što se ulažu u svemirska istraživanja daju za pomoć nerazvijenim zemljama. To mišljenje je pogrešno; indus-trijske države pružaju pomoć nerazvijenim zemljama ne samo iz dobrotvornih ili političkih razloga; daju je, razume se, i zato da svojoj domaćoj industriji otvore nova tržišta.

Pomoć što je traže nerazvijene države, jeste — posmatra li se s obzirom na vreme - nezatna.

Godine 1966. u Indiji je, prema proceni živelo 1,6 miliona pacova, od kojih je svaki za godinu dana pojeo oko 5 kilograma hrane. Pa ipak, država ne sme da uništi tu pacovsku katastrofu; indijski vernici štite pacove. U toj istoj Indiji skita naokolo 80 miliona krava

koje ne daju mleko, niti se koriste za vuču, niti se smeju zaklati. U zemlji u kojoj danas razvoj sprečavaju tako brojne re-ligiozne zabrane i zakoni, proći će nekoliko pokoljenja pre nego što se uklone verski običaji, navike i praznoverja što ugrožavaju život. I tu komunikaciona sredstva svemirskog doba služe napretku i prosvetljavanju: novine, radio, televizija. Svet je postao manji. Znamo i saznajemo jedno o drugim više nego pre da bi se, međutim, konačno uvidelo da su nacionalne granice samo ostatak prošlosti, potrebni su svemirski letovi. Tehnika što se radi njih razvija, proširuje saznanje da sigurnost naroda i kontinenta u odnosu na svemirski prostor može biti samo početak i podsticaj za zajednički rad na istraživanju svemira. Čovečanstvu je u svakoj epohi bila potrebna neka istaknuta parola koja je u problemima koji su privlačili njegovu pažnju, pretvarala u stvarnost ono što se činilo nedostižnim.

Jedan vrlo bitan faktor, koji u ovo naše industrijsko doba predstavlja važan argument u prilog svemirskih istraživanja, jeste nastajanje novih privrednih grana u kojima nalaze svoj hleb stotine hiljada ljudi što su zbog racionalizacija izgubili posao. "Svemirska industrija" u Sjedinjenim Američkim Državama već je nadmašila poznatu konjunkturu automobilske industrije i industrije čelika. Više od 4 hiljade novih proizvoda nastalo je zahvaljujući svemirskim istraživanjima; tu su takozvani nus-produkti istraživanja koje je upereno prema jednom višem cilju.

Ti nusproizvodi ušli su u sadašnjicu a da oni koji se služe njima i ne razmišljaju o njihovom poreklu. Elek-tronske računске mašine, mini-odašiljači i mini-prijem-nici, tranzistori u radio-aparatima i televizorima pronađeni su na ivici istraživačkog puta isto tako kao i posude u kojoj jelo više ne zagori iako se ne doda mast. Precizni instrumenti u svim avionima, potpuno automatski kontrolni uređaji i uređaji za automatsko upravljanje, kao i brzo usavršeni elektronski mozgovi, samo su deo mnogo napadanih svemirskih istraživanja, onaj deo razvojnog programa koji deluje i na privatni život pojedinca. Onoga o čemu nestručnjaci nemaju ni pojma, ima cela legija:

novih postupaka za zavarivanje i podmazivanje u visokom vakuumu, fotoelektričnih ćelija i novih, sitnih izvora energije što savlađuju beskrajne udaljenosti.

Iz reke poreskih prihoda što pristiže svemirskim istraživanjima, vraća se poreskim obveznicama i potočićima renta od tog velikog ulaganja. One države koje ni na koji način ne učestvuju u svemirskim istraživanjima pregaziće ta zahuktala tehnička revolucija. Nazivi i pojmovi kao što su: Telstar, Echo, Relej, Trios, Mariner, Rendžer, Sinkom, predstavljaju oznake na putu nezadrživog istraživanja.

Budući da zemaljske zalihe energije nisu neiscrpne, jednog dana će svemirski letovi biti od životne važnosti i zbog toga što ćemo morati da nabavljamo fisioni materijal s Marsa, s Venere ili neke druge planete kako bismo mogli osvetljivati svoje gradove i grejati svoje kuće. Budući da nuklearne elektrane već danas daju najjeftiniju energiju, masovna industrijska proizvodnja potpuno će se orijentisati na te elektrane baš tada kada na Zemlji više ne bude fisionog materijala. Svakog nas dana zapljuskuju novi rezultati istraživanja. Mirnom prenošenju stečenog znanja s oca na sina zauvek je odzvonilo. Danas tehničar, koji popravlja radio-aparat što se uključi jednostavnim pritiskom na dugme, mora poznavati tranzistorsku tehniku i snalaziti se u složenim krugovima veza, često još samo štampanim u sintetičkom materijalu. Uskoro će morati da se bavi i novim, sitnim mikroelektronskim delovima. Ono što naučnik danas nauči, mora već posle učenja dopunjavati novim znanjem. Dok je još u doba naših dedova ono što se naučilo bilo dovoljno za ceo život, danas i u budućnosti neprestano će morati da se starom znanju dodaje novo. Ono što je juče vredelo, već sutra biće nadmašeno.

Makar tek za milione godina, nage Sunce će se, ipak, jednom ugaziti, umreti. Da bi došlo do katastrofe, nije baš neophodno da nastupi onaj strašni trenutak u kojem će neki državnik izgubiti živce i staviti u pogon nuklearni aparat za uništavanje. Propast Zemlje može izazvati neki nepredvidivi nepoznat svemirski događaj. Međutim, čovek nije još nikada otvoreno pogledao u oči takvoj mogućnosti, mada je vernički tražio u nekoj od hiljadu religija nadu u dalji život duha i duše.

Zbog toga smatramo da istraživanje svemira ne predstavlja proizvoljnu odluku, nego je posledica čovekove jake unutrašnje potrebe da se ispitaju perspektive njegove budućnosti u

svemiru. Kao što iznosimo pretpostavku da nas je u praistoriji posetio neko iz svemira, isto tako pretpostavljamo da nismo jedina razumna bića u kosmosu — odnosno, slutimo da u svemiru postoje neka starija, razvijena razumna bića od nas. Tvrđimo li i to da sva razumna bića osećaju potrebu da istražuju svemir, tada kročimo uistinu, za trenutak, u carstvo utopije, svesni toga da diramo u osinje gnezdo!

Već dvadesetak godina pojavljuju se uvek iznova "le-teći tanjiri"; u stručnoj literaturi nazivaju se: UFO, što predstavlja skraćenicu američke oznake: Unidentified Flying objects (Neidentifikovani leteći predmeti). Uzbu-denje zbog toga što želimo ozbiljno da se pozabavimo tim traumama zvanim UFO, neka se privremeno stiša dokjoš razmotrimo jedan važan argument što se koristi u raspravama o opravdanosti svemirskih letova.

Govori se kako su svemirska istraživanja nerentabilna, kako ne postoji ni jedna tako bogata zemlja koja bi mogla bez opasnosti od državnog bankrota trošiti ogromne svote novca. Naravno, istraživanja sama po sebi nisu nikad bila rentabilna, tek rezultat israživanja vraća uložena sredstva. Preterana su očekivanja da svemirska istraživanja već u sadašnjem stadijumu budu rentabilna i da se amortizuju. Ne postoje podaci o tome koliko se zaradilo na onih 4000 "nusprodukata" svemirskog istraživanja. Mi smatramo nesumnjivim da će se to istraživanje isplatiti kao vrlo malen broj dosadašnjih istraživanja. Kada ono postigne svoj cilj, biće ne samo rentabilno nego će u doslovnom smislu doneti čovečanstvu spas od propasti. Samo usput spominjemo činjenicu da je ceo niz satelita COMSAT zanimljiv i za privredu.

U novembru 1967. godine "Der Štern" je izveštavao:

"Većina medicinskih aparata stiže iz Amerike. Oni su rezultat sistemskog iskorišćavanja ispeha s područja nuklearnih, svemirskih i vojnih istraživanja. Oni predstavljaju posledicu jedne nove saradnje industrijskih giganta i američkih bolnica, koja medicinu gotovo svakodnevno vodi do novih pobjeda.

Tako su se proizvođač Starfidžerov "Lokid" i poznata klinika "Mejo" dogovorili da na osnovu kompjuterske tehnike razviju nov način bolesničke nege. Konstruktori avionske kompanije "Nort Ameriken Eviejšn" rade prema lekarskim uputstvima na takozvanom "emfizemskom po-jasu" što bi trebalo da olakša disanje bolesnicima kojima su oštećena pluća. Ustanova za istraživanje svemira NA-SA dala je ideju za ovaj dijagnostički uređaj: aparat, izmišljen, zapravo, u svrhu merenja udaraca mikrometeo rita o svemirske brodove, može poslužiti za tačno beleženje trzaja mišića pri određenim nervnim oboljenjima.

Spasonosan nusprodukt američke kompjuterske tehnike je i stimulator srca. Danas živi već više od 2000 Nemaca sa takvim aparatom u grudima. Radi se o mi-nijaturnom generatoru što se napaja baterijom a stavlja se ispod kože. Lekari ga kroz vratnu venu žicom spoje s desnom srčanom komorom. iada se srce ujednačeni električnim udarima podstiče na ritmičko siezanje. Onu kuca. Kada se baterija stimulatora za tri godine istroši, može se prilično jednostavno zameniti.

Američki električni koncern "Dženeral Elektrik" lane je poboljšao to malo remek-delo medicinske tehnike, na lajan način što je stvorio model sa dve brzine. Želi li onaj koji nosi takav stimulator zaigrati tenis ili potučati za vozom, samo jednom kratko pređe magnetnim štapićem preko mesta gde se nalazi ugrađeni generator. Srce odmah počne brže da radi.

Toliko o članku iz "Der Šterna". I to su dva primera o nusproizvodima svemirskih istraživanja. Ko se još usuđuje da kaže da su ta istraživanja beskorisna?

"Di Cajt" u broju 47 od novembra 1967. godine izveštava pod naslovom "Uticaj Mesečevih raketa":

"Konstrukcije svemirskih vozila koja su predviđena za meko spuštanje na Mesec, pobuđuju zanimanje i konstruktora automobila, jer se saznanja o ponašanju takvih konstrukcija u okolnostima koje prouzrokuju njihovo uništenje mogu bitno proširiti. — Ako se automobili i ne budu mogli učiniti takvima da putnici u njima budu zaštićeni od svih vrsta sudara, ipak bi konstrukcije što se vrlo uspešno primenjuju u kosmonautici mogle pridoneti tome da se smanji opasnost pri sudarima. Veliku čvrstoću uz malu težinu pružaju sačaste ploče, koje se u savremenoj proizvodnji aviona sve više primenjuju. Međutim, i pri izradi automobila taj se postupak već praktično ispituje. Po.d

eksperimentalnog vozila, jednog "Rovera", koji po-kreće gasna turbina, sastoji se od "saća".

Na primedbe kao što je: "Nikad se neće moći putovati sa zvezde na zvezdu" više ne može da nasedne onaj koji poznaje stanje i snažan razvoj nauke. Današnja mlada generacija još će videti kako se la "nemogućnost" pretvara u zbilju! Sagrađiće se veliki svemirski brodovi, nezami-slivo jakih motora. U novembru 1967. godine. Rusi su već uspjeli da izvedu spajanje dve svemirske letelice bez posade u stratosferi! — Jedan deo naučnika već radi na nekoj vrsti zaštitnog štita — nalik električnom luku — koji bi se nalazio ispred kapsule i sprečavap udaranje čestica o nju. — Jedna grupa poznatih naučnika želi da dokaže tako-zvane tahjone. Za sada su to još hipotetičke čestice, koje jure brže od svetlosti a donja granica brzine im je brzina svetlosti, Zna se da tahjoni moraju postojati; potrebno je još "samo" pronaći fizikalni dokaz njihove postojanosti. No, takvi dokazi o "nepostojećem" pronađeni su već za neutrino i antimateriju! Najupornije kritičare iz tabora protivnika kosmonautike treba na kraju pitati: zar zaista misle da bi se nekoliko hiljada, možda najpametnijih ljudi našeg vremena, tako predano bavilo čistom utopijom ili nekim nevažnim ciljem?

A sada, pozabavimo se, odvažno i bez obzira na opa-snost da nas neki neće ozbiljno shvatiti, UFO-ima. Ako nas neki ne budu ozbiljno shvatili, naći ćemo se zbog svojih misli - to je dobra uteha - u krugu vrlo uglednih, po-znatih ljudi.

UFO-i su primećeni u Americi kao i nad Filipinima. nad Zapadnom Nemačkom kao i nad Meksikom. Pret-postavimo da je 98% onih ljudi koji smatraju da su videli UFO-e, ustvari, zapazilo munje u obliku kugle, mete-reološke balone, čudne oblike oblaka, nove nepoznate tipove aviona ili, čak, neobične igre svetla i senki na po-lutamnom nebu. Nesumnjivo je da je veliki broj ljudi zahvatila masovna histerija; tvrdili su da su oni videli ono čega nije bilo. Bilo je tu, naravno, i onih koji su hteli da se naprave važni, iz tobožnjih zapažanja izvuku korist i u doba političkog mrtvila daju štampi senzacionalni tekst. Odbace li se svi spletkari, lažljivci, histerici i autori sen-zacija, tada još uvek preostaje prilično velika grupa trezvenih, čak, stručnih posmatrača. Moguće je da se prevari neka priprosta domaćica ili neki farmer s Divljeg zapada. No, kada o tome kako je video UFO-e govori, na primer, neki iskusan civilni pilot, onda je teško odbaciti to kao besmislicu. Jer, pilot dobro poznaje fatamorgane, munje u obliku kugle, meteorološke balone i ostalo; redovno se ispituje sposobnost reagovanja svih njegovih čula, dakle, i oštrina vida; nekoliko sati pre leta i za vreme leta ne sme ni okusiti alkohol; osim toga, on nema nikakvih razloga da priča lovačke priče jer bi zbog njih mogao izgubiti svoj lep i dobro plaćen posao. Međutim, budući da to ne priča samo jedan pilot, nego ceo niz pilota (među njima i vojni piloti) govori isto, nnda ih ireba pažljivo saslušati.

Mi ne znamo šta su UFO-i; mi ne tvrdimo da se po svaku cenu radi o letelicama nepoznatih razumnih bića, iako se toj pretpostavci može vrlo lako prigovoriti. Na žalost, autor ove knjige nije na svojim putovanjima oko sveta ni jednom imao priliku da svojim sopstvenim očima vidi UFO-e. Međutim, možemo ovde navesti nekoliko verodostojnih, pouzdanih izveštaja.

Petog februara 1965. godine objavilo je američko mi-nistarstvo odbrane da je naredilo Odeljenju za UFO-e da preispita izveštaje dvojice radarista. Ta dvojica su 29. januara 1965. godine primetila na svojim radarskim ekranima na mornaričkom aerodromu u Merilendu dva ne poznata leteća predmeta koji su se aerodromu približavala Petog maja 1967. otkrio je načelnik Merlinsa iz Kote d'Ora, monsijor Maliot, na jednom polju deteline, udaljenom 623 metara od puta, neku neobičnu rupu; pro-našao je tragove nekog kruga, rečnika 5 metara i dubokog 30 santimetara. Od tog kruga su na sve strane vodile brazde, duboke 10 santimetara; sticao se utisak kao da se neka teška metalna rešetka utisnula u zemlju. Na kraju brazda pronadjene su rupe duboke 35 santimetara, čto su ih, možda, napravile "noge" s kraja metalne rešetke. Po-sebno zanimljiv bio je sitan, ljubičasto-beli prah što se nataložio u brazdama i jamama. Lično smo pregledali to mesto kraj Merlinsa; utvare ne mogu osiaviti takve tra-gove!

Šla se može misliti o tim izveštajima? Žalosno je ono što mnogi ljudi i sva okultna društva slvaraju od svojih tobožnjih zapažanja. Oni samo zamagljuju pogled na stvarnost. I,

sprečavaju ozbiljne naučnike u tome da se bave tim pojavama, izlažući ih opasnosti da ispadnu smešni.

U jednoj emisiji drugog programa nemačke televizije od 6. novembra 1967. godine o temi: "Invazija iz svemira?", govorio je pilot nemačke "Lufthanse" o događaju što su ga doživeli on i četiri člana posade. Petnaestog februara 1967. godine, 10 do 15 minuta pre sletanja u San Fran-cisku, ugledali su na maloj udaljenosti od svog aviona neki leteći predmet, prečnika oko 10 metara, kojije blještavo sijao i neko vreme leteo pored njih. SaopStili su svoja zapažanja Koloradskom univerzitetu, koji je, u nedostatku nekog boljeg objašnjenja, pretpostavio da je taj leteći predmet otpali deo neke rakete što je uzletela. Pilot je izjavio da nakon dva miliona kilometara što ih je do sada preleteo ne može, kao ni njegovi drugovi, poverovati u to da se neki otpali metalni deo može četvrt sata održati u vazduhu, da može biti takvih dimenzija i leteti pored aviona; u to objašnjenje veruje još manje zbog toga što se sa zemlje moglo pratiti to neidentifikovano leteće telo gotovo tri četvrt sata. Taj nemački pilot zaista, ne ostavlja utisak poput nekakvog sanjara!

Evo dve vesti iz minhenskog lista "Di zidojče Cajtunga" od 21. i 23. novembra 1967. godine:

"Beograd (vlastiti izveštaj)

Već nekoliko dana primećuju se nad raznim krajevima jugoistočne Evrope nepoznati leteći predmeti (UFO-i). Krajem nedelje jedan astronom amater iz Zagreba snimio je tri takva svetleća nebeska predmeta. Međutim, dok su stručnjaci još ocenjivali taj snimak što se u povećem formatu pojavio u jugoslovenskim listovima, već se iz platininskog područja Crne Gore, javljalo o novim UFO-ima, koji su, čak, izazvali nekoliko šumskih požara. Te vesti pristižu pre svega iz Ivanograda, gde stanovnici uporno i odlučno tvrde da su proteklih dana svake večeri videli čudna, jarko osvetljena nebeska tela. Vlasti, doduše, po-tvrđuju da je u tom kraju nekoliko puta došlo do šumskih požara, ali za sada ne mogu da otkriju njihove uzroke."

"Sofija (UPI)

Nad bugarskim glavnim gradom Sofijom pojavio se jedan UFO. Kako javlja bugarska novinska agencija BTA, UFO se mogao videti golim okom. Prema agencijskom izveštaju to leteće telo bilo je "veće od sunca a posle je poprimilo oblik trapeza". Navodno, jako je sijalo. Taj leteći predmet pratio je i jedan sofijski teleskop. Jedan naučnik saradnik bugarskog Instituta za hidrologiju i meteorologiju izjavljuje da se to leteće telo kretalo, verovatno, sopstvenom snagom. Smatra se da je letelo tri-desetak kilometara iznad zemlje."

Ozbiljnim istraživanjima zaključuju put beskrajno glupi ljudi: postoje "kontaktori" koji tvrde da imaju vezu sa vanzemaljskim bićima; postoje grupe koje na osnovu do sada nerazjašnjenih pojava razvijaju fantastične verske ideje, ili stvaraju iskrivljene poglede na svet, ili, čak, tvrde kako su od posade UFO-a dobili uputstva da spasu čovečanstvo. U očima verskih fanatika egipatski "UFO-anđeo" potiče, razume se, od Muhameda, azijski od Bude, a hrišćanski u slučaju sumnje ravno od Isusa.

Na 7. međunarodnom svetskom kongresu istraživača koji se bave UFO-ima, u jesen 1967. godine, profesor Herman Obert, koga nazivaju "ocem kosmonautike" i koji je bio učitelj Vernera fon Brauna, nazvao je UFO-e još "van naučnim problemom"; međutim, UFO-i su verovatno, kazao je Obert, "svemirski brodovi s neke druge planete", te je doslovno istakao: — Očito su bića koja upravljaju njima razvijeni od nas, pa ako to razborito uvidimo, mogli bismo štošta naučiti od njih. Obert, kojije tačno predvideo razvoj raketa na zemlji, pretpostavlja da na spoljnim planetama Sunčevogsistema postoje uslovi za nastanak života. On koji je poznati naučnik, traži da se i ozbiljni naučnici prihvate problema koji se trenutno čine fantastičnim: - Naučnici se ponašaju poput kljukanih gu-saka kojeviše ništa ne žele probaviti. Nove ideje odbijaju, jednostavno kao glupost!

Pod naslovom "Kasna sumnja", "Di Cajt" je 17. novembra 1967. godine izveštavao: "Godinama su Sovjeti sa smeškom gledali na zapadnu hisleriju zbog letećih tanjira. U "Pravdi" je ne tako davno objavljeno službeno saopštenje da takvih čudnih nebeskih vozila nema. Sada je, međutim, vazdušni general Anatolij Stoljakov postao

predsednik jednogodbora koji treba da ispita sve izveštaje o UFO-ima. Londonski "Tajms" piše o tome: Bili UFO-i proizvod kolektivnih halucinacija ili pripadali posetio-cima s Venere, ili predstavljali bočju objavu — za njih mora postojati neko objašnjenje, inače Rusi ne bi stvorili odbor za ispitivanje tih pojava.

Najspektakularniji i najzagonetniji događaj u vezi s pojavom "materije iz svemira" odigrao se u 7 sati i 17 minuta ujutro 30. jula 1908. godine u sibirskoj tajgi: neka užarena kugla prešla je preko neba i izgubila se u stepi. Putnici koji su se vozili transsibirskom željeznicom videli su blještavu loptu kako se kreće s juga prema severu. U tom je neki snažan tresak potresao voz, usledile su eks-plozije a većina seizmografskih stanica u svetu zabeležila je jasan potres. U Irkutsku - 900 kilometara od središta podrhtavanja - klatno seizmografa se Ijuljalo gotovo jedan sat. Tutnjava se čula 1000 kilometara naokolo. Uništena su cela stada jelena, a Ijudi, nomadi, odleteli su sa svojim šatorima u vazduh.

Tek 1921. godine počeo je profesor Kulik da prikuplja izjave očevidaca; na kraju je uspeo da sakupi i novac za naučnu ekspediciju u retko naseljeno područje tajge. Sti-gavši 1927. godine u kamenitu Tunguziju, ekspedicija je hila uverena da će naći neki krater. Sto je naslao od udara nekog velikog meteora. Pokazalo se da su bili u zabludi. Već 60 kilometara od središta eksplozije ugledali su prvo drveće bez vrhova. Što su se više približavali kritičnoj tački, to je pustiji bio kraj. Drveće je ličilo na gole tele-grafske stuboe; oko središta bejahu i najjača stabla slom-Ijena prema spolja. Na kraju su pronađeni i tragovi nekog velikog požara. Krećući se dalje na sever ekspedicija je stekla utisak da je tu došlo do neke snažne eksplozije. Naišavši u močvarnom području na jame raznih veličina, pretpostavila je da se radi o udarima meteorita; kopala je i bušila u tom močvarnom kraju, a da nije našla ni jedan ostatak meteorita, ni jedan komad gvožđa, ni jedan os-tatak nikla, ni jedan kamen. Dve godine posle, traženje se nastavilo uz pomoć većih bušilica i tehničkih pomagala.

Bušilo se do dubine od 36 metara; nije pronađen nikakav ostatak meteorita.

Dopremljeni su osetljivi aparati koji otkrivaju i naj-manju količinu metala u tlu. Sve je osialo bez rezultata. -Ipak, na tom meslu moralo je nešto eksplodirati, jer su to videle i čule hiljade Ijudi.

Godine 1961. i 1963. po nalogu Sovjetske akademije nauka poslate su još dve ekspedicije u Tunguziju. Ekspe-diciju iz 1963. godine predvodio je geofizičar Solotov. Ta grupa nauduka, opremljena najmodernijim tehničkim uređajima, došla je do zaključka da se pri eksploziji u sibirskoj Tunguziji moralo raditi o nuklearnoj eksploziji.

Vrsta eksplozije može se odrediti ako su poznate neke fizikalne veličine što su izazvale eksploziju. Jednu od tih veličina pri eksploziji u Tunguziji otkriva količina sve-tlosne energije što se isijavala. U tajgi, 18 kilometara od središta eksplozije, pronađeno je drveće kojeje u trenutku eksplozije bilo izloženo svetlosnom zračenju i zbog toga se zapalilo. No, zeleno stablo može se lek tada upalili ako količina svetlosne energije kojoj je izloženo iznosi 70 do 100 kalorija po kvadratnom santimetru. Bljesak eksplo-zije je, međutim bio tako svetao da je i 200 kilometara od središta bacaio sekundarne senke!

Na osnovu takvih merenja ustanovilo se da je svetlosna energija eksplozije morala iznositi $2,8 \times 10^{23}$ erga. (Na-pomena: erg važi u prirodnim naukama kao takozvana "mera za rad". Insekt kojem masa iznosi 1 g obavi rad od 981 erga kada se popne po zidu 1 santimetar.)

Unutar kruga od 18 kilometara nalaze se na vrhovima drveća debele i tanke grane koje su ugljenisane. Iz toga se može zaključiti da se radilo o naglom zagrevanju: posledici neke eksplozije, a ne šumskog požara! Takva opaljenost može se naći samo tamo gde se Sirenju bljeska eksplozije nije isprečila nikakva ,prepreka. Prema tome, jasno je i nesporno da se moralo raditi o zracima. Uzimajući u obzir zbir svih tih posledica, za tako veliko pustošenje bila je potrebna energija od 10^{23} erga. Ta ogromna energija od-govara razornoj moći atomske bombe od 10 megatona ili 100.000.000.000.000.000.000 erga!

Sve ono što je ustanovljeno potvrđuje nuklearnu eks-ploziju, a lumačenja koja kao uzrok togdogađaja smatraju pad neke komete ili nekog velikog meteorita smeSta u carstvo bajki.

Kakva se objaSnjenja nude za tu nuklearnu eksploziju iz 1908.godine?

U martu 1964. godine u jednom članku u uglednim lenjingradskim novinama "Zvezda" pojavila se pretpo-stavka da su inteligentna bića s neke planete iz sazvežđa Labud pokušala usposlaviti vezu sa Zemljom. Autori Genrih Altov i Valentina Šuraleva tvrde da je udar u sibirskoj lajgi bio odgovor na eksplozivnu, snažnu erupciju vulkana Krakatau u Indijskom okeanu, koji je pri svojoj erupciji 1853. godine izbacio u svemir jak snop radio-talasa. Daleka svemirska bića su le radio-talase po-grešno shvatila kao signal iz svemira; zato su prema Zemlji uperila previše jake laserske zrake, koji su se, naišavši visoko iznad Sibira na Zemljinu atmosferu, pretvorili u materiju. — Mi ne prihvatamo to tumačenje, jer nam se ono čini odviše fantastičnim!

Isto tako ne možemo da prihvatimo teoriju koja taj događaj želi da objasni udarom antimaterije. Ako i pret-postravimo da u svemirskom prostranstvu ima antima-terije, tada u Tunguziji ne bi smelo više ništa da postoji, jer sudar materije i antimaterije ima za posledicu uza-jamno poništavanje. Osim toga, vrlo mali su izgledi da bi neki komad antimaterije mogao bez sudara s materijom da prevali svoj dugi put do Zemlje.

Pre bismo se mogli priključiti mišljenju koje u nu-klearnoj eksploziji vidi pucanje reaktora nekog strašnog svemirskog broda. Farnastično? Da, svakako. No, mora li zbog toga biti i nemoguće?

O tunguskom meteoritu postojivelika hrpa knjiga. Mi, međutim, želimo istaknuti još samo jednu činjenicu: radioaktivnost oko središta eksplozije dvostruko je veća — još i danas! — nego drugde. Pažljiva ispitivanja drveća i njegovih godova pokazala su znatan porast radioaktivnosti od 1908. godine.

Dokle god ne postoji jedan jedini, tačan, nesporan naučni dokaz o toj pojavi — i o mnogim drugim — niko nema pravo da neosnovano odbacuje tumačenja koja se nalaze u granicama zamislivog.

O planetama svog Sunčevog sistema znamo prilično mnogo; "život" u našem smislu reči dolazi u obzir u vrlo ograničenim razmerama, možda, jedino na Marsu. Čovek je u svojoj glavi lačno obeležio teorijske granice mogućnosti života; ta granica se označava kao ekosfera. U našem Sunčevom sistemu leže samo Venera, Zemlja i Mars unutar granica ekosfere. Pri tome treba, svakako, imati na umu da je pojam ekosfere stvoren na temelju naših pretpostavki o životu, i da neki nepoznati život ne mora, uopšte, biti vezan za naše životne preuslove. Do 1962. godine držalo se da je i na Veneri moguć život, to jest sve dok se Mariner II nije približio Veneri na 34.000 kilometara. Nakon informacija što ih je on poslao, ne dolazi sada više prema ljudskim shvatanjima, ni Venera u obzir kao nosilac života.

Iz izveštaja Marinera II proizilazi da temperatura Venerine površine na sunčanoj kao i na tamnoj strani iznosi u proseku 430 stepeni Celzijusovih. Pri takvim temperaturama ne može biti vode na površini; mogla bi postojati samo jezera rastopljenih metala. Omiljena predstava Venerine kao Zemljine Ijupke blizakinje mrtva je, mada bi postojeći ugljovodoni mogao biti plodno tlo za bakterije svih vrsta.

Još ne tako davno tvrdili su naučnici da je život na Marsu nezamisliv. Zatim se govorilo da je jedva zamisliv. Međutim, nakon uspešno izvedenog izviđačkog zadatka Marinera IV, mora se mogućnosti da na Marsu postoji život priznati, iako jog oklevajući, prilično velika verovatnoća. Mada se ne možemo složiti s teorijom da na Marsu ima razumnih bića, ipak smatramo mogućim da na loj crvenoj planeti postoje niži oblici života. Isto tako, moguće je da je naš sused Mars pre bezbroj hiljada godina imao svoju sopstvenu civilizaciju. Posebnu pažnju zaslužuje u svakom slučaju, Marsov mesec Fobos!

Mars ima dva meseca: Fobos i Deimos (na grčkom: strah i užas). Ti meseci bili su poznati mnogo pre nego što ih je 1877. godine otkrio američki astronom Ejsaf Hel. Već 1610. je Johan Kepler slutio da Mars prate dva saielita. Mada je, kapucinski monah Širl nekoliko godina posle tvrdio kako je video Marsove mesece, zacelo se prevario, jer se tadašnjim optičkim instrumentima nisu, ni u kom slučaju mogli videti sitni Marsovi sateliti. No, zapanjuje opis što ga godine 1727. daje Jonatan Svift u svojoj knjizi "Putovanje u Liliput" (to je jedno od Guliverovih putovanja!): on ne samo da

opisuje oba Marsova meseca, nego i navodi podatke o njihovoj veličini i putanjama. Evo šta piše u trećem poglavlju:

"Liliputanski astronomi provode veliki deo svog života posmatrajući nebeska tela i koriste se, osim toga, dvo-gledima kojisu mnogo savršeniji od naših. Ta im prednost omogućuje da svoje vidike prošire mnogo dalje nego što to mogu astronomi u Evropi, te imaju popis 10.000 zvezda stajačica, dok naši najveći katalogi sadrže samo trećinu tog broja. Između ostalog, otkrili su dve male zvezde ili satelite koji kruže oko Marsa. Pri tome je unutrašnji sa-telit udaljen od središta planete tačno za tri njena prečnika a spoljašnji za pet. Prvi obiđe planetu za desel sati a drugi za 21,5 sati, pri čemu se kvadrati njihovog kruženja veoma približavaju trećoj potenciji njihove udaljenosti od središta Marsa. To, opet pokazuje da su podložni onom islom zakonu gravitacije koji deluje i na druga nebeska tela."

Kako je Svift mogao opisati Marsove satelite kada su oni otkriveni tek nakon 150 godina? Nesumnjivo je da su već pre Svifta neki astronomi naslućivali da postoje Mar-sovi sateliti, no na osnovu slutnji, ipak se ne mogu dati precizni podaci! Ne znamo odakle je Svift' crpeo svoje znanje.

Ustvari, ti sateliti predstavljaju najmanje i najneobičnije mesece u našem Sunčevom sistemu: oni kruže po gotovo okruglim putanjama iznad ekvalora! Ako reflektuju svetlo jednako kao naš Mesec, onda Fobosov prečnik mora iznositi 16 kilometara a Deimosov samo 8. Ako su to, međutim, veštački meseci pa zbog toga reflektuju još više svetla, onda su stvarno još manji. Oni su jedini do sada poznati meseci u našem Sunčevom sistemu koji brže kruže oko svoje matične planete nego što se ona vrti. S obzirom na Marsovu rotaciju, Fobos napravi za jedan Marsov dan dva kruga, dok se Deimos samo malo brže kreće oko Marsa nego što se ovaj vrti oko svoje ose.

Godine 1862. kada se Zemlja našla u vrlo povoljnom položaju u odnosu na Mars, uzalud se tragalo za Marsovim mesecima — oni su otkriveni 15 godina kasnije! Pojavila se teorija o planetoidima, jer su razni astronomi mislili da su Marsovi meseci komadi iz svemira što ih je uhvatio Mars. No, teorija o planetoidima ne može se održati: oba Marsova meseca, naime kruže u gotovo istoj ravni iznad ekvatora. Jedan komad iz svemira mogao bi se slučajno naći na tom položaju, ali ne i dva. Činjenice koje se mogu izmeriti stvorile su napokon savremenu teoriju o satelitima.

Ugledni američki astronom Karl Sagan i ruski naučnik Šklovski potvrđuju u svojoj knjizi "Inteligentni život u svemuru", što je izašla 1966, teoriju da mesec Fobos predstavlja veštački satelit. Na osnovu niza merenja, Sagan dolazi do zaključka da je Fobos šupalj, a šupalj mesec ne može biti prirodan.

Uistinu, karakteristike Fobosove putanje u raskoraku su sa njegovom prividnom masom; takve putanje su tipične za šuplja tela. — Rus Šklovski, upravnik Odeljenja za radio-astronomiju na moskovskom institutu "Stern-berg", iznosi istu tvrdnju pošto je ustanovio da se u kretanju Marsovog meseca Fobosa primećuje neko čudno, neprirodno ubrzanje. To ubrzanje je istovetno s pojavom što se primećuje i kod naših veštačkih satelita.

Danas se fantastične teorije Sagana i Šklovskog shvaćaju vrlo ozbiljno. Amerikanci nameravaju da pošalju na Mars nove sonde, koje će i odrediti udaljenost oba Marsova meseca. Rusi nameravaju idućih godina iz nekoliko opservatorija pratiti kretanje Marsovih satelita.

Ako je mišljenje da je na Marsu nekada postojala razvijena civilizacija, gto ga na Istoku i na Zapadu zastupaju poznati naučnici, tačno, onda se postavlja pitanje zašto ona danas više ne postoji. Zar su razumna bića sa Marsa morala da potraže neki novi životni prostor? Da li ih je njihova zavičajna planeta koja je sve više i više gubila kiseonik, prisilila da potraže novo prebivalište? Da li je propast te civilizacije skrivila neka kosmička katastrofa? i na kraju: da li se jedan deo Marsovih stanovnika mogao spasiti na nekoj susednoj planeti? Dr-Emanuel Velikovski u svojoj knjizi "Worlds in Collision", koja je objavljena 1950. a o kojoj se još mnogo raspravlja u stručnim krugovima, izneo je teoriju da se neka golema kometa sudarila sa Marsom te da je iz tog sudara nastala Venera. Dokaz za njegovu teoriju mogla je biti visoka temperatura Venerine površine, ugljovodonični oblaci i nepravilna

rolacija. Podaci što ih je poslao Mariner II potvrđuju postavke Velikovskog: Venera je jedina planeta koja se okreće "natraške", dakle jedina planeta koja se za razliku od Merkura, Zemlje, Marsa, Jupitera, Saturna ili Neptuna, ne pridržava pravila igre našeg Sunčevog sistema...

Međutim, ako dolazi u obzir mogućnost da je neka kosmička katastrofa izazvala uništenje civilizacije na planeti Marsu, tada takve indicije idu u prilog našoj teoriji da je Zemlju u praistoriji posetio neko iz svemira. Javlja se pretpostavka — bilo kao utopija, bilo kao teoretska mogućnost — da se, možda, neka grupa divova sa Marsa spasla na Zemlji i osnovala s poluinteligentnim bićima, koja su tada ovde živela novu kulturu homo sapiensa. Budući da je Marsova sila teže manja od Zemljine, može se pretpostaviti da su tela Marsovaca bila snažnija i veća nego što su tela Zemljinih stanovnika. Ako u toj teoriji ima istine, onda su to oni divovi koji su sišli sa zvezda, koji su mogli pomicati goleme tesane kamene, koji su ljude podučavali ovde još nepoznatim veštinama i koji su na kraju izumrli...

Još nikada kao danas nismo znali tako malo o tako brojnim stvarima. Uvereni smo da će tema "čovjek i nepoznata razumna bića" ostati na dnevnom redu ispraživanja dokle god se za sve rešive zagonetke ne nađu odgovori.

XI

Signali u svemir — Postoji li veza misli brža od svetlosti? — Cudnovati slučaj Kejsi — Grin-Benk / jednačina ~ — Istaknuti stručnjaci zastupaju egzobiologiju — Na čemu radi NASA? — Razgovor s Vefnerom fon Braunom

Osmog aprila 1960. rano ujutro oko četiri sata, započeo je u jednoj pustoš dolini u Vest-Virdžiniji ovaj eksperiment: prema zvezdi Tau-Ceti, udaljenoj 11,8 svetlosnih godina, uperen je veliki, dvadeset šest metara dugačak radio-teleskop iz Grin-Benka. Mladi američki astronom, dr Frenk Drejk, koji kao naučnik uživa odličan glas i koji je rukovodio izvođenjem tog plana, hteo je da se uključi u radio-emisije drugih civilizacija kako bi primio iz svemira signale nepoznatih razumnih bića. Prvi eksperiment je trajao 150 sati; on je ušao u istoriju astronomije kao projekat OZMA, iako je bio osuđen na neuspeh. Eksperiment nije prekinut zbog toga što bi ijedan od naučnika koji su učestvovali u tome držao da u svemiru nema radio-emisija, nego zato što se uvidelo da za sada ne postoje uređaji koji bi bili tako osetljivi da mogu postići po-stavljeni cilj. OZMA neće ostati jedini takav pokušaj. Možda će se na Mesecu podići radio-teleskop koji će, oslobođen zemaljskih smetnji, moći da traži radio-signale u neizmernom svemirskom prostranstvu.

Doduše, postavlja se pitanje da li traženje signala ko-risti našem istraživanju svemira i da li bi bilo svrsishodnije da radio-signale galjemo u svemir. Ne možemo, dakako, očekivati od drugih razumnih bića da razumeju ruski, španski, ili engleski jezik i da samo čekaju na lo da im se javimo...

Ostaju, po svoj prilici, tri načina kako se možemo javiti:

matematičkim simbolima, laserskim zracima ili slikama. Najveće izgleda treba pridati prvoj varijanti; u tu svrhu treba odabrati i primeniti međugalaktičke talasne dužine koje bi mogle biti primljene u celom svemiru. Takvu bi frekvenciju predstavljalo 1420 megaherca,

jer je to frekvencija zračenja neutralnog vodonika koja nastaje pri sudaru vodonikovih atoma. Budući da je vodonik element, mogla bi ta frekvencija zračenja biti poznata u celom svemiru. Osim toga, 1420 megaherca nalazi se izvan zbrke zemaljskih talasa. Mogućnost zabune i smetnji svela bi se na minimum. Na taj način mogli bi se poslati radio-impulsi u svemir, pa ako ima nekih nepoznatih razumnih bića, ona će ih prepoznati.

U vezi s tim veoma je zanimljiva jedna vest iz 51. broja lista "Di Cajt" od 22. XII 1967. Pod naslovom "Mesec pod udarom zraka" pisalo je:

"Udaljenost Meseca od Zemlje već je tako tačno poznata da proračun može biti pogrešan samo za nekoliko stotina metara, no astronomi se još ne zadovoljavaju time. Zbog toga će astronomi na jednom od prvih letova na Zemljin satelit poneti sa sobom ogledala i tamo ih postaviti. Ta ogledala — nalik uglu sobe — sastojaće se od tri ravnine, uspravno postavljene jedna na drugu, koje će imati to svojstvo da će svetlo što će padati na njih, odbijati natrag prema izvoru svetlosti.

Ogledala će se sa Zemlje kratko obasjati laserom u trajanju od stotilionitog dela sekunde, a pre toga će se uključiti teleskop s otvorom od 1,50 metara. Svetlost što će se odbijati od Meseca, primaće taj teleskop i dovodi fotomultiplikatoru.

Na osnovu poznate brzine svetlosti i vremena što je potrebno laserskom bljesku da stigne do Meseca i natrag, moći će se tada na metar tačno izračunati udaljenost Meseca.

Vrlo se lako može zamisliti da neko pokušava i s nama da uspostavi vezu! Odavno ispunjavaju svemir radio-talasi. Zar se ne može zamisliti, ako je naša pretpostavka tačna, da se neka druga razumna bića nama javljaju? Na primer, u jesen 1964. iznenada je porasla energija zračenja CTA-102; ruski astronomi su saopštili da su, možda, uhvatili signale neke vanzemaljske razvijene civilizacije. Tu radio-zvezdu CTA-102 uveli su radio-astronomi Kalifornijskog tehnološkog instituta u katalog pod brojem 102 — otuda njeno ime.

Trinaestog aprila 1965. izjavio je astronom Šolomicki u amfiteatru instituta "Sternberg" u Moskvi:

— Pred kraj septembra i početkom oktobra 1964. energija zračenja CTA-102 mnogo se pojačala. Ali, samo za kratko vreme, zatim je opet nestala. Zapazili smo to i čekali. Pred kraj godine se jačina izvora, iznenada, ponovno povećala, te je tačno 100 dana nakon prve pojave dostigla svoju drugu kulminaciju. ~ Njegov pretpostavljeni, profesor Šklovski, dodao je da su takve promene zračenja vrlo neobične.

U međuvremenu je holandski astrofizičar Martin Šmit tačnim merenjima ustanovio da CTA-102 mora biti udaljena od Zemlje oko 10 milijardi svetlosnih godina. To znači da su radio-zračenja, ako potiču od inteligentnih živih bića, morala biti poslata pre 10 milijardi godina. U to doba, međutim, naša planeta — prema današnjem gledištu nauke — nije još ni postojala. To saznanje moglo bi značiti neku vrstu smrtonosnog udarca za traženje drugih živih bića u svemiru.

Kada bi potraga za životom u svemiru bila bezizgledna, ne bi astrofizičari u Americi i Rusiji, u engleskom Džodril-Benku kraj Mančestera kao i u Stokertu kraj Bona, pomoću snažnih usmerenih antena usredsredili svoje istraživanje na takozvane radio-zvezde i kvazare. Zvezde starije Epsilon-Eridiani i Tau-Ceti udaljene su od nas 10,2, odnosno 11,8 svetlosnih godina. Radio-talasi, namenjeni tim "susedima", putovali bi, dakle, oko 11 godina, odgovor bi, prema tome, mogao stići do nas za 22 godine. Radio-vezama s udaljenijim zvezdama potrebno je srazmerno duževreme; kontakti pomoću radio-talasa s civilizacijama koje su udaljene milione svetlosnih godina, potpuno su neprikladni. No, jesu li radio-talasi naše jedino tehničko iskustvo koje dolazi u obzir za takve eksperimente?

Mogli bismo se, na primer, i optički javiti! Jedan jak laserski zrak — usmeren na Mars ili Jupiter — morao bi se, ako ima inteligentnih živih bića, primetiti. (Napomena:

"Laser" je skraćena za Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation, što znači: pojačanje svetlosti indukacionom emisijom zračenja — ukralko: pojačivač

svetlosnih talasa.) Jedna druga mogućnost, koja zvuči do-nekle fantastično, bila bi ta da ogromne površine uredimo tako da predstavljaju izrazite kontraste boja i da, u isto vreme, budu neki geometrijski ili matematički simbol što ima, po svoj prilici, univerzalnu vrednost. To je neobična, ali potpuno izvodljiva zamisao; trebalo bi uz stranice ogromnog, jednakokrakog trougla u dužini od 1000 kilo-metara posejati krompir; u tom ogromnom trouglu po-sejao bi se krug pšenice; na taj bi način svakog leta nastajao jasan žut krug — unutar zelenog jednakokrakog trougla. Bio bi to, osim toga, koristan plodonosni eksperiment! Međutim, ako postoje neka nepoznata razumna bića koja nas traže kao što mi njih tražimo onda bi sjajan krug i trougao bili za njih znak da ti oblici ne mogu biti hir prirode... Kao što rekosmo, to je jedna mogućnost. Neko drugi je predložio da se podigne niz svetionika koji bi svetleli uvis a to more svetlosti trebalo bi da ima oblik modela atoma... Predlozi, predlozi.

Svi predlozi polaze od-pretpostavke da neko posmatra našu planetu. Ne prilazi li se tom problemu, s obzirom na naša ograničena sredstva, pogrešno?

Iako smo vrlo sumnjičavi i, čak, nenaklonjeni svemu što je okultno, ipak ne možemo zaobići neke danas još ne-objašnjive fizikalne pojave, na primer: prenošenje misli između inteligentnih mozgova, što je dokazano na širokoj naučnoj osnovi ali još nije objašnjeno.

Na odeljenjima za parapsihologiju brojnih uglednih univerziteta ispiluju se egipćanskim naučnim melodama do sada neistražene pojave kao što su vidovitost, snovidenja, prenošenje misli itd... Pritom se odvajaju i isključuju sve ominoze priče o priviđenjima iliverska bulažjenja. Na-učnici se bave isključivo fenomenima koji su zreli za ta-kozvana laboratorijska ispitivanja. Pojedinačna i grupna ispitivanja pokazala su da postoji prenošenje misli. Na tom području — još doskora strogo zabranjenom za nauku — postignut je značajan napredak.

U avgustu 1959. završio se eksperiment "Nautilus". Taj eksperiment je ne samo dokazao mogućnost prenošenja misli nego je i pokazao da misaona veza između ljudskih mozgova može biti jača nego radio-talasi. Eksperiment se sastojao u ovome:

Nekoliko hiljada kilometara od "odašiljača misli", ronila je podmornica "Nautilus" nekoliko stotina metara ispod površine vode; sve radio-veze bejahu prekinute, jer radio-talasi ni danas još ne mogu prodreti kroz debeo sloj morske vode. Naprotiv, misaona veza između osobe X i osobe Y uspešno je funkcionisala.

Nakon takvih naučnih eksperimenata postavlja se pitanje za šta je sve sposoban ljudski mozak! Mogu li se uspostaviti misaone veze brže od svetlosti? Slučaj Kejsi, koji je ušao u naučnu literaturu, dozvoljava takve pretpostavke.

Edgar Kejsi, priprost seljačić iz Kentakija, nije imao pojma o tome kakve se fantastične sposobnosti kriju u njegovoj glavi. Iako je umro 5. januara 1945, još i danas se lekari i psiholozi bave ocenjivanjem njegovih postupaka. Ugledno Američko lekarsko udruženje (American Medical Association) dozvolilo je Edgaru Kejsiju da daje savete bolesnicima i ako nije bio lekar.

Edgar Kejsi je oboleo u ranoj mladosti; spopali su ga grčevi, visoka temperatura je oslabila njegovo mlado telo, te je pao u komu. Dok su lekari uzalud pokušavali po-vratiti dete k svesti, Edgar je iznenada počeo glasno i jasno govoriti: objašnjavao je od čega boluje, spomenuo je ne-koliko lekova koji su mu potrebni i od kojih sastojaka treba napraviti smesu kojom će se lečiti na taj način što će mu se njome namazati kičma. Lekari i rođaci bejahu za-prepašćeni, ne shvatajući odakle dečaku to znanje i te njemu potpuno strane reči. Budući da se činilo da je bolest neizlečiva, sproveli su u delo njegova uputstva. Nakon lečenja lekovima koje je on naveo, Edgar je počeo pri-metno da se oporavlja.

Taj se događaj pročitao: budući da je Edgar govorio u komi, javili su se brojni predlozi da se dečak hipnotiše kako bi se na taj način "izmamili" iz njega saveti za lečenje. Edgar nije hteo na to da pristane. Tek kad je oboleo njegov prijatelj, izdiktirao je jedan precizan recept služeći se latinskim rečima koje nije nikada pre toga čuo ni pročitao. Za nedelju dana njegov prijatelj je bio opet zdrav.

Dok se prvi slučaj, koji je bio prava mala senzacija ali koji u naučnim krugovima nije ozbiljno shvaćen, uskoro zaboravio, dotleje ovaj novi događaj podstakao Lekarsko

udruženje da sastavi komisiju koja će ubuduće, ako se, slučajno, ponovi nešto slično, sastaviti zapisnik i uneti u njega i najsitnije detalje o tom događaju. Kejsi je u uspravnom stanju pokazivao takvo znanje i sposobnosti kakve bi, inače, mogao da ima samo lekarski konzilijum.

Jednom je Edgar "propisao" nekom vrlo imućnom pacijentu neki lek koji nije mogao nigde da se nabavi. Taj čovek je objavio nekoliko oglasa u visokotiražnim kao i međunarodnim listovima. Iz Pariza (!) mu je pisao neki mladi lekar da je njegov otac pre mnogo godina proizvodio taj lek, ali da je proizvodnja već odavno obustavljena. Sastav tog leka bejaše istovetan s precizno navedenim podacima Edgara Kejsija.

Kasnije je Edgar "propisao" neki lek i naveo pritom adresu laboratorije u nekom dalekom gradu. Kad je uspostavljena telefonska veza s tom laboratorijom, saznalo se da je taj preparat tek pronađen, da je određena formula i da se traži ime, ali da se taj lek još ne nalazi u apotekama.

Komisiji sastavljenoj od profesionalnih lekara nije bilo ni na kraj pameti da poveruje u telepatiju; ona je trezveno i realno istraživala, utvrđivala ono što je videla i ustanovila da Edgar nikada u životu nije imao u ruci neku medicinsku knjigu. Budući da su sa svih strana i iz celog sveta hrlili k njemu ljudi, Edgar je dvaput dnevno davao savete, uvek u prisustvu lekara i uvek besplatno. Njegove dijagnoze i saveti za lečenje bejahu tačni - no, kada bi se probudio iz transa, ne bi vige ništa znao o onome što je govorio. Kada su ga članovi komisije upitali kako dolazi do svojih di-jagnoza, odgovorio je da, verovatno, može stupiti u vezu s bilo kojim mozgom i uzeti od njega informacije što su mu potrebne za dijagnozu. Budući da pacijentov mozak tačno zna šta nedostaje telu, sve je sasvim jednostavno: on ispita mozak obolelog i zatim potraži onaj mozak na svetu koji mu kaže šta treba da učini. On lično jeste, smatrao je Edgar, samo jedan od svih mozgova...

To je čudesna ideja, koja bi — prenesena na našu tehniku — izgledala, otprilike, ovako: u Njujorku bi se jedan ogroman kompjuter nahranio svim danas poznatim fizičkim podacima. Kad god i s koje god mesta bi se kompjuteru postavilo neko pitanje, on bi odmah odgovorio. Drugi bi se kompjuter nalazio u Cirihi; u njemu bi bilo pohranjeno sve medicinsko znanje. Jedan bi kompjuter u Moskvi bio napunjen svim podacima iz biologije, a jedan kompjuter u Kairu imao bi u sebi sva astronomska saznanja — ukratko: u raznim svetskim centrima smestilo bi se sve znanje sveta, prema granama, u kompjutere. Svi kompjuteri bili bi bežično povezani jedan s drugim, te bi — na primer — kairski kompjuter, kada bi se od njega zatražila neka medicinska obaveštenja, za stoti deo se-kunde preneo ta pitanja ciriškom kompjuteru. — Takvo, potpuno zamislivo i već tehnički izvodljivo simultano uključenje odgovara, po svoj prilici, funkcionisanju mozga Edgara Kejsija.

Nameće nam se ova fantastična pomisao, ova smela pretpostavka: šta onda ako svi (ih, makar, samo visoko razvijeni) ljudski mozgovi raspolazu nepoznatim oblicima energije i poseduju mogućnost da stupe u vezu sa svim živim bićima? Mi znamo užasno malo o delovanju i mogućnostima ljudskog mozga; poznato je da u mozgu zdravog čoveka radi samo desetina moždane kore. Sta je sa preostalim devet desetina? Poznata je i naučno dokazana činjenica da su neki ljudi pomoću volje i ničeg drugog ozdravili od neizlečivih bolesti. Možda zato što je zbog nekog nama nepoznatog "uključenja" radila još jedna ili dve desetine moždane kore?

Prihvatimo li čudesnu pretpostavku da u mozgu deluju najjači oblici energije, tada bi se neki jak umni impuls mogao istovremeno svuda osetiti. Uspe li nauka da dokaže tako "divlju" misao, tada bi, svakako, dolazila u obzir mogućnost da svi umovi u svemiru imaju jednaku, nepoznatu građu.

Poslužimo se i mijednim šablonom'. Pusti li se u bazenu milijardama bakterija na bilo kojem mestu jak električni impuls, tada će se taj impuls osetiti svugde i osetiće ga sve vrste bakterija. Strujni udar će se svugde primetiti u istom trenu. — Pri tom nam je jasno da to upoređenje ima nedostataka, jer je elektricitet poznat oblik energije i vezan za brzinu svetlosti. Mi, međutim, imamo na umu takav oblik energije koji se pojavljuje i deluje svugde i u isto vreme. Mi samo naslućujemo jedan još neidentifikovan oblik energije koji će jednom neshvatljivo pre-tvoriti u shvatljivo.

Kako bismo toj fantastičnoj misli dali prizvuk verovatnoće, evo izveštaja o jednom eksperimentu od 29. i 30. maja 1965. Radi se o eksperimentu koji je jedinstven po svom obimu i karakteru. Ta dva dana se 1008 osoba koncentrisalo u isto vreme, tačnije, u ustom trenu, na slike, rečenice i grupe simbola, koje su, tako reći usredsređenom snagom "emitovali" u svemir. Ne začuđuje samo to što se održao taj grupni eksperiment — zapanjuju i rezultati tog eksperimenta. Osobe koje su učestvovala u eksperimentu nisu se međusobno poznavale; učesnici su živeli stotine kilometara udaljeni jedni od drugih; na štampanim oblicima odgovorilo je 2,7 posto učesnika da su videli model atoma. Budući da je dogovor među "eksperimentalnim zečicama" bio nemoguć, iznenađuje činjenica da je 2,7 posto učesnika videlo istu "misaonu sliku". Telepatija? Trik? Slučaj? Priznajemo, sve to zvuči fantastično - no, činjenica je da su naučnici upriličili taj eksperiment. Ko, onda, još veruje da smo već sve saznali?

Isto tako neobjašnjivo je i ono što je ustanovila grupa fizičara na univerzitetu u Princetonu: pri ispitivanju raspadanja električno neutralnog K-mezona došlo se do rezučija koji teoretski ne bi smeo postojati, jer protivureči odavno dokazanom principu vremenske invarijantnosti nuklearne fizike, prema kojem se fenomeni elementarnih čestica smatraju vremenski reverzibilnima.

Evo još jednog bisera! Jedno od pravila teorije relativiteta glasi: masa i energija samo su različiti oblici iste pojave ($E = mc^2$). Jednostavno rečeno, masa se može stvoriti doslovno iz ničega, na primer lako da se neki zrak velike energije usmeri pored nekog teskog atomskog jezgra. Zrak energije tada nestaje u jakom električnom polju atomskog jezgra a umesto njega nastaju jedan elektron i jedan pozitron. Energija u obliku zraka pretvorila se u masu dvaju elektrona. Razumu koji nije naučno školovan taj je postupak neshvatljiv, ali on se upravo tako odvija. Nije nikakva sramota ako se ne može razumeti Ajnštajn;

jedan naučnik je nazvao Ajnštajna "velikim usamljenikom", jer je on, po svoj prilici, mogao samo s desetak svojih savremenika da razgovara o svojoj teoriji.

Nakon ovog izleta u, takođe, još neistraženo područje prenošenja misli i funkcionisanja ljudskog mozga, okrećemo se opet prema sadašnjosti.

Nije više nikakva tajna da se u novembru 1961. godine okupilo u Nacionalnoj radio-astronomskoj opservatoriji u Grin-Benku, u Vest Virdžiniji, jedanaest poznatih stručnjaka na tajnoj konferenciji. Tema tog većanja bilo je opet pitanje postojanja vanzemaljskih razumnih bića. Naučnici — među kojima bejahu dr Đuzepe Kočoni, dr Su-Šu-Huang, dr Filip Morison, dr Frenk Drejk, dr Oto Štru-ve, dr Karl Sagan, kao i nobelovac Melvin Kalvin - zajednički su doneli na kraju konferencije takozvanu Grin-Benk jednačinu; prema toj formuli postoji samo u našoj galaksiji u svako doba do 50 miliona civilizacija, koje ili pokugavaju da s nama stupe u vezu ili čekaju na neki znak s drugih planeta.

Grin-Benk jednačina ne uzima u opziru samo sve bitne aspekte, nego su naučnici i odredili za svaki element jednačine dve vrednosti: jednu koja prema današnjim saznanjima predstavlja najveću dozvoljenu vrednost i jednu koja je apsolutna minimalna vrednost.

N=R+ fp ne fi fi fe L

U toj jednačini znače:

R+ srednju vrednost zvezda koje godišnje nastaju a koje su slične našem Suncu

fp deo zvezda na kojima mogu da postoje živa bića

ne prosečan broj planeta koje kruže u ekosferi svog sunca te na taj način, prema ljudskim merilima, pružaju dovoljne uslove za razvoj života

fi označava deo na taj način izdvojenih planeta na » kojima se uistinu razvio život koji predstavlja onaj deo planeta sa životom koje su našim razumnim bićima, sposobnim da samostalno deluju dok živi njihovo sunce

fe izražava deo planeta što su naseljene razumnim bićima koja već imaju razvijenu tehničku civilizaciju

L znači životni vek civilizacije, jer se samo dve vrle stare civilizacije mogu, s obzirom na goleme udaljenosti, susresti u svemiru.

Umetnu li se za svesrednosti u toj jednačini apsolutno najniže brojke, tada je N a 40.

Uzmu li se, međutim, najveće dozvoljene vrednosti, tada je

$$N = 50,000.000$$

Dakle, prema toj fantastičnoj Grin-Benk jednačini postoji, u najnepovoljnijem slučaju, četrdeset zajednica razumnih bića u našem Mlečnom Putu koje traže vezu s drugim inteligentnim bićima. Najsmelija pretpostavka ukazuje na pedeset miliona grupa nepoznatih razumnih bića koja čekaju na neki znak iz svemira. Postavke iz Grin-Benka ne zasnovavaju se na našoj sadašnjosti, već pro-računi polaze od broja zvezda u našem Mlečnom Putu od kada on postoji.

Prihvatimo li jednačinu vrhunskih naučnih mozгова, onda je već pre sto hiljada godina moglo biti tehnički savršenija civilizacija nego što je naša — taj podatak potkrepljuje ovde iznetu teoriju o poseti "bogova" iz svemira u pradavno doba. Američki astro-biolog dr Sagan tvrdi da već prema statističkim proračunima postoji mogućnost da su našu Zemlju, bar jednom u toku njene istorije, posetili predstavnici neke vanzemaljske civilizacije. U svim razmišljanjima i nagađanjima može biti mašle i potajnih želja — međutim, Grin-Benk formula pruža mogućnost da se odredi broj zvezda na kojima je moguć život.

Upravo se stvara jedna nova grana nauke, takozvana egzobiologija. Nove naučne grane uvek teško steknu priznanje. Egzobiologiji bi, zacemento, bilo još teže da se probije kad ne bi već sada ugledne ličnosti posvećivale svoj rad tom naučnom području koje se otvoreno bavi vanzemaljskim životom. Ozbiljnost tog novog istraživanja uverljivo dokazuje niz imena koja se izjavljavaju u prilog te nove naučne grane:

Dr Frimen Kvimbi (šef egzobiološkog programa NA-SA), dr Ira Blei (NASA), dr Džoša Lederberg (NASA), dr L.P. Smit (NASA), dr R. E. Kej (NASA), Dr Ričard Jang (NASA), dr H. S. Braun (California Institute of Technology), dr Edvard Parsel (vanredni profesor fizike na Harvardskom univerzitetu), Dr R. N. Brejssvells (Radio Astronomy Institute Stanford), Dr Tovnes (nosilac Nobelove nagrade za fiziku 1964.), dr I. S. Šklovski institut "Sternberg", Moskva), dr N. S. Kardašev (institut "Sternberg", Moskva), Ser Bernard Lovel (Jodrell Bank), dr Verner fon Braun (šef američkog raketnog programa "Saturn"), profesor dr Obert, fon Braunov učitelj, profesor Dr Štalindžer, profesor dr E. Zinger i mnogi drugi.

Ta imena jamče za brojne hiljade egzobiologa širom sveta. Želja svih tih ljudi jeste da razbiju zabranu, da sruše zidine učmalosti što su do sada okružavale istraživačke pustine o kojima smo ovde govorili. Uprkos svim otporima, egzobiologija je tu i ona će, možda, jednog dana postati najzanimljivija i najvažnija oblast istraživanja.

Ali, kako se može izneti neki dokaz o životu u svemiru pre nego što krenemo u svemir? Postoje statistički podaci i proračuni koji odlučno potvrđuju vanzemaljski život. Postoje dokazi o bakterijama i sporama u svemiru. Po-traga za nepoznatim razumnim bićima već je započela, ali još nisu postignuti merljivi, očiti i uverljivi rezultati. Po-trebne su nam potvrde u prilog teorija — dokazi za nagađanja koja se danas još proglašavaju utopijama. NASA raspolaže gotovim istraživačkim programom koji treba da prikupi dokaze o postojanju života u svemiru. Osam različitih sondi, od kojih je svaka na svoj način jedinstvena i komplikovana, treba da pruže podatke o životu na planetama našeg Sunčevog sistema.

Evo tih planiranih sondi:

Optical Rotary Dispersion Profiles

The Multivator

The Vidicon Microscope

The J-Band Life Detector

The Radioisotope Biochemical Probe
The Mass Spectrometer
The Wolf Trap
The Ultraviolet Spectrophotometer

Evo nekoliko objašnjenja o tome šta se krije iza tih tehničkih oznaka što su nerazumljive nestručnjacima:

"Optical Rotary Dispersion Profiles" naziva se laboratorijska sonda s pokretnim svetlom za traganje. Spustivši se na neku planetu, počinje to svetlo emitovati zrake i tražiti molekule. Poznato je da su molekuli pretpostavka za svaku vrstu života. Jedan od tih molekula jeste velika, spiralna DNS-molekula koja se sastoji od tri hemijska jedinjenja koji su nanizani jedan do drugog — kiseonikove organske baze, šećera i fosforne kiseline. Kad polarizovana svetlost naiđe na neki molekul šećera, zakrene se oscilatorna ravnina svetlosti jer kiseonikova baza adenin u hemijskom spoju sa šećerom deluje "optički aktivno". Budući da je u DNS-molekulu šećerno jedinjenje optički aktivno, tragački zrak sonde će, tek kad naiđe na spoj šećera i adenina, dati signal koji će, pošlo se automatski prenese na Zemlju, pružiti dokaz o životu na nekoj drugoj planeti.

"Multivator" predstavlja sondu, tešku samo 500 grama, koju će neka raketa poneti kao lagan nustovar i izbaciti u blizini neke planete. Ta minijaturna laboratorija će lada moći izvesti 15 različitih eksperimenata i njihove rezultate dostaviti Zemlji.

Sonda koja se službeno naziva "Radioisotope Biochemical Probe" a stvorena je pod nadimkom "Guliver", treba da se meko spusti na površinu neke planete i da, zatim, ispali u raznim pravcima tri lepljive uzice, duge 15 metara. Za nekoliko minuta te uzice će se automatski uvući natrag u sondu; ono što se zadrži na uzicama — prašina, mikrobi ili bilo kakve biohemijske materije — uroniće se u neku hranjivu tečnost. Ta hranjiva otopina biće delimično obogaćena radioaktivnim ugljenikovim izotopom C-14; uneti mikroorganizmi morali bi, prema tome, svojom izmenjenom materijom da proizvedu ugljendioksid CO₂. Ugljendioksid se može lako izdvojiti iz hranjive tečnosti i dovesti do mernog instrumenta koji će izmeriti radioaktivnost gasa koji sadrži C-14 i opetjaviti rezultate Zemlji.

Opisaćemo još jedan uređaj što ga je NASA stvorila u svrhu traženja vanzemaljskog života: takozvanu "Vučju zamku" (The Wolf Trap). Tu mini-laboratoriju njen pronalazač prvobitno je nazvao "Bug-Detector", ali su ga njegovi saradnici prekrstili i prozvali "The Wolf Trap", jer se njihov starešina zove: profesor Wolf Vishniac. — "Vučja zamka" isto treba da se meko spusti na neku planetu i zatim ispruži jednu vakuumsku cev s vrlo krhkim vrhom. Kada cev dodirne tlo, vrh će se raspršiti te će vakuum ' uisati sve vrste uzoraka s tla. I ta sonda će sadržati razne sterilne hranjive materije koje svim vrstama bakterija osiguravaju brz razvoj. Posledica toga razmnožavanja bakterija biće zamućenje bistre hranjive tečnosti, a osim toga promeniće se pH-vrednost tečnosti. (Ta pH-vrednost označava koliko je kisela neka kiselina). Obe promene mogu se lako i nepobitno utvrditi: zamućenje tečnosti pomoću svetlosnih zraka i foto-čelije, a promena kiselosti električnim ph-merenjem. Na temelju rezultata moći će se doneti zaključci o postojanju života.

U program NASA i uporedna istraživanja kojima je cilj traženje i dokazivanje vanzemaljskog života, ulažu se milioni dolara. Prve bio-sonde trebalo bi da krenu na Mars. Bez sumnje će za prethodnicom, za tim mini-laboratorijama, uskoro poći i čovek. Odgovorni u NASA složno izjavljuju da će se, na kraju, 23. septembra 1986. spustiti na Mars prvi astronauti. Čimjenica da je tačnu naveden datum ima svoj razlog: 1986. će biti godina male Sunčeve aktivnosti. Doktor fon Braun zastupa gledište da bi se već 1982. mogli spustiti ljudi na Mars: ljudi iz NASA su stvorili tehničke preduslove za to, ali im američki Kongres ne dodeljuje dovoljno novčanih sredstava. Pored svih lekućih obaveza Američkih Država, dva dodatna gutača novca kao što su vijetnamski rat i svemirski program na duže vreme su pretežak teret, čak, i za najbogatiju zemlju na svetu.

Postoji već plan leta na Mars. Konstruisan je već i svemirski brod za Mars. Treba ga još "samo" sagraditi. Jedan njegov model stoji već na pisaćem stolu jednog izvanrednog čoveka u Hantsvilu — stoji pred profesorom doktorom Ernestom Štelindžerom. Štelindžer je direktor "Research Project Laboratory" koja pripada "George Marshall Space Flight

Centeru" u Hantsvilu, u Alabami. On ima više od stotinu naučnih saradnika u svojim laboratorijama. Tu se obavljaju eksperimenti iz oblasti fizike plazme, te nuklearne i termičke fizike. Naučnici se, osim toga, bave osnovnim istraživanjima u vezi s projektima šlo dolaze u obzir u dalekoj budućnosti. Pruučavanje elek-tričnog rakelnog pogona sutrašnjice zauvek je povezano sa imenom dr štelindžera. On je konstruktor svemirskog broda za Mars što će još u ovom veku odneti ljude na crvenu planetu.

Dr Štelindžer urzo je nakon drugog svetksog rata pozvan , zajedno sa svojim prijateljem Vernerom fon Braunom u Sjedinjene Američke Države : izrađivali su u Front Blisu rakete za američko vazduhoplovstvo. Nakon izbi- janja korejskog rata ta dva pionira raketne tehnike, pra- čeni sto šezdeset dvojicom zemljaka preselili su se u Hant- svil kako bi tamo iz temelja razvili jedan projekt kakav, čak ni Amerika, naviknuta na gigantske poduhvate, mje još doživela.

Hantsvil je tada bio malo, dosadno mestašće na rubu planina Eplačjan. Dolaskom raketnih slručnjaka taj gra- dić se pretvorio u cirkus: za nekoliko godina iznikle su zapanjujuće brzo tabrike, rakeini poligoni, laboratorije, ogromni hangari i kancelarije od lalasastog lima. Danas u Hantsvilu živi preko 150.000 ljudi; gradić se probudio iz sna a njegovi stanovnici su postali fanalično privrženi svemiru. Kad su na poligonu zagrmle prve rakete "Red- stone", još su mnogi građani presirašeno trčali u podrume svojih kuća. Kada sedanas isprobava neka rakela "Saturn" i vazduh ispuni tutnjava kao da je nasiupio sudnji dan, gotovo se niko više i ne obazire na to. Kao što Londonci uvek nose sa sobom kišobran, tako građani Hantsvila nose gtitnike za ugi. Oni nazivaju svoj grad "Rocket-City" (Ra- ketni grad), a kada Kongres ne želi odobriti zalražene milijarde za kosmonautiku, tada se ljute i bune. Građani Hantsvila imaju valjanih razloga da budu ponosni na svoje "Nemce" i NASA, jer se Hantsvil razvio u najveći centar NASA. Tu su izmišljene i konstruisane rakete o kojima su se pojavljivali veliki naslovi u novinama širom svela, od male "Restone" do ogromne "Saturn V". — Do sada su SAD uložile u Mesečev program oko 25 milijardi dolara. Naručeno je 15 raketa "Saturn V" - za 135.000.000 do- lara. Na startu su tankovi napunjeni s 4 miliona litara visokoeksplozivnog pogonskog goriva, koje razvija snagu od 150.000.000 KS. Ta divovska raketa teži gotovo 3000 tona. U Hantsvilu radi pod vođstvom Vernera fon Brauna oko 7000 tehničara, inženjera i naučnika na ostvarivanju velikog cilja da se osvoji svemir. U ukupnum američkom svemirskom programu učestvovalo je 1967. oko 300.000 naučnika svih vrsia sa svojim saradnicima. Više od 20.000 industrijskih fabrika radi za najveći istraživački poduhvat svih vremena.

Austrijski naučnik dr Pšer mi je, za vreme jedne posete Hantsvilu, rekao da istraživačke grupe neprestano moraju stvarati novu "robu" koja se za sada nigde na svetu ne proizvodi i ne nudi.

— Pogledajte ovo! — rekao je i pokazao mi neki veliki vali'ak u kojem je zujalo i brujalo. — Tu izvodimo eks-perimerite podmazivanja u visokom vakuumu. Znete li da ne možemo upotrebiti ni jedno od bezbrojnih maziva što se proizvode na svetu? U svemiru potpuno gube svoju sposobnost podmazivanja. Uzmite li se postojeća maziva, čak se i jednostavan elektromotor u praznom vazdušnom prostoru zaustavlja najkasnije za pola sata. Šta nam drugo ostaje nego da pronađemo neko mazivo koje će i u vi- sokom vakuumu još uvek besprekorno podmazivati?

Izjedne druge prostorije čulo se neko strašno škripanje i cviljenje. Dva golema škripca, čvrsto usadena u pod;

pokušavala su da rastrgnu neku metalnu ploču, debelu deset santimetara.

— ovaj niz eksperimenata rado bismo sebi uštedeli — rekao je dr Pšer. - No, naša iskustva su pokazala da postojeće metalne mešavine nisu dorasle zahtevima sve- , mira. Dakle, moramo pronaći takve legure koje odgovaraju našim potrebama. Radi toga ispitujemo kidljivost i izdržljivost metala, imajući na umu sve situacije što se mogu zamisliti u svemiru. Moramo pronaći i nove načine zavarivanja. Zavarena mesta treba podvrgnuti testovima izdržljivosti s obzirom na hladnoću, vrućinu, vibracije, is-tezanje i pritisak, kako bismo na taj način ustanovili gra-nicu kada zavaren šav puca.

Domaćica koja me je pratila, pogledala je na svoj sat. I dr Pšer je bacio pogled na sat. Svi su gledali na satove. Ljudi iz NASA to, dabome, više ne primećuju. Posetilac, pak, to u

početku znatizeljno zapaža, ali se ubrzo privikne, jer pogledavanje na sat je uobičajena kretnja ljudi iz NA-SA u Kejp Kenediju, u Hjustonu, u Hantsvilu. Oni kao da stalno broje u sebi...četiri...tri...dva...jedan...nula.

Nakon vožnji i hodanja kroz hale, hodnike i vrata i nakon još brojnih kontrola, stigli smo do izvesnog gos-podina Paulija, koji, takođe, potiče iz evropskog nemač-kog govornog područja i koji trinaest godina radi kod NASA. Dobio sam na glavu beli Slem sa znakom NASA, te me je gospodin Pauli odveo do postolja "Salurna V". Pod tom jednoslavnom reči "postolje" podrazumeva se betonski kolos koji teži stotine tona, koji ima nekoliko spratova do kojih vode liftovi i dizalice, koji okružuju ograde i u koji je položena zamršena mreža kablova, dugih nekoliko kilometara. — Kada se upali, "Saturn V" stvara buku koja se čuje 20 kilometara od poligona za lansiranje. Pri takvim eksperimentima postolje, usađeno duboko u stene i beton, podiže se, čak, i osam santimetara iz svojih temelja, dok se kroz jednu branu crpi za hlađenje 1,5 miliona litara vode u sekundi. Samo za hlađenje prilikom eksperimenta na postolju morala je da se sagradi pumpa koja bi lako mogla da podmiruje svežom vodom velegrad poput Diseldorfa. Jedan jedini pokušaj paljenja rakete stajao je oko 1.250.000 dolara. Svemir se ne može na jeftin način osvojiti...

Hantsvil je jedan od osamnaest centara NASA. Evo popisa tih mesta, koja treba zabeležiti jer će, možda, posle biti polazne tačke svemirskih letova:

Armes Research Center, Moffett Field, California Electronics Research Center, Cambridge, Massachusetts Flight Research Center, Edwards, California Goddard Space Flight Center, Greenbelt, MD Propulsion Laboratory, Pasadena, California John F. Kennedy Space Center, Florida Langlev Research Center, Hampton, VA Lewis Research Center, Cleveland, Ohio Manned Spacecraft Center, Houston, Texas Nuclear Rocket Development Station, Jackass Flats Pacific Launch Operations Office, Lompoc, California Wallops Station, Wallops Island, VA¹ Western Operations Office, Santa Monica, California NASA-Head-Quarter, Washington DC.

Industrija koja se bavi izradom svemirskih brodova već je odavno nadmašila konjukturu automobilske industrije. Na kosmodromu Kejp Kenedi radilo je 1. jula 1967. godine 22.828 ljudi; godišnji budžet - samo na te baze! - iznosio je 1967. godine 475.784.000 dolara.

Sve to samo zato što nekoliko ludaka želi na Mesec? Pružili smo — mislimo — dovoljno uverljivih primera o tome šta smo već do danas — i to kao nusproizvode — dobili od svemirskih istraživanja, počevši od aparata za dnevnu upotrebu pa sve do komplikovanih medicinskih uređaja koji svakog dana i svakog sata u celom svetu održavaju ljude u životu. Supertehnika što se razvija nije, zaista, prokletstvo za čovečanstvo. Ona ga velikim koracima nosi u budućnost koja je svaki dan nova.

Autoru se pružila prilika da zamoli Vernera fon Brauna da iznese svoj stav o ovde iznetim pretpostavkama:

Pitanje: Smatrate li mogućim, gospodine fon Braun, da ćemo na drugim planetama svoga Sunčevog sistema pro-naći život?

životinjski život nego i razumna živa bića. Otkrivanje takvog života izvanredno je privlačan i zanimljiv zadatak, ali nije pozudano hoćemo li, s obzirom na ogromne udaljenosti između našeg i drugih sunčevih sistema i još veće udaljenosti između naše galaksije i drugih galaktičkih sistema, uspeti prikupiti dokaze o takvim oblicima života ili stupiti sa njima u neposrednu vezu.

Pitanje: Može li se zamisliti da u našoj galaksiji žive ili su živela neka starija, tehnički naprednija bića?

Odgovor: Za sada nema nikakvih dokaza ni znakova o tome da u našoj galaksiji žive ili su živela neka starija i tehnički naprednija živa bića nego što smo mi. Ipak, na osnovu statističkih i filozofskih rasuđivanja uveren sam da postoje takva razvijena živa bića. Moram, pak, naglasiti da ne raspoložemo nikakvom čvrstom, naučnom osnovom u prilug lakvom uverenju.

Pitanje: Postoji li mogućnost da su u pradávnou dobu neka starija razumna bića posetila našu Zemlju?

Odgovor: Neodbacujem tu mogućnost. Ipak, koliko mi je poznato, dosadašnja arheološka istraživanja nisu pružila nikakvu osnovu za takve pretpostavke.

Tu se završio razgovor s vrlo zaposlenim "ocem Sa-turna". Na žalost, autor ga više nije mogao pobliže upoznati s obiljem čudnovatih otkrića i neusklađenosti što su ih drevne knjige ostavile kao nerešene zagonetke, ni s brojnim pitanjima što ih postavljaju arheološki nalazi ako se posmatraju kroz naočare svemirskog doba. No, dr fon Braun očekuje podatke ove knjige.

XII

Fabrike ideja osiguravaju budućnost — Starim proročimabiloje lakse — Krug se zatvara

Gde stojimo danas?

Hoće li čovek jednom ovladati svemirom? „, Jesu li u praistoriji neka nepoznata bića iz svemirskih dubina posetila Zemlju?

Pokušavaju li negde u svemiru neka razumna bića stu-piti s nama u vezu?

Da li je naše doba sa svojim pronalascima što su okre-nuti budućnosti, uistinu tako strašno?

Da li bi preopasne posledice istraživanja trebalo za-držati u tajnosti?

Hoće li medicina i biologija pronaći mogućnosti da ponovo ožive duboko zaleđene Ijude?

Hoće li se stanovnici Zemlje naseliti na drugim pla-netama?

Hoće li polno opštiti sa nepoznatim starosedeočima?

Hoće li Ijudi stvoriti drugu, treću, četvrtu... Zemlju?

Hoće li jednog dana posebni roboti zameniti hirurge?

Hoće li bolnice 2100. godine biti skladišta rezervnih delova za defektne Ijude?.

Hoće li se u dalekoj budućnosti Ijudski život moći veštačkim srcima, plućima, bubrezima itd. produžiti na neodređeno vreme?

Hoće li Hakslijev "Lepi novi svet" jednog dana u svojoj nezamislivosti i hladnoći postati stvarnost?

Zbir takvih pitanja mogao bi imati obim telefonskog imenika nekog velegrada. Ne prođe ni jedan dan a da se negde u svetu ne dođe do nekog novog, potpuno ne-očekivanog pronalaska — svaki se dan neko pitanje iz zbirke nemogućnosti precrta kao rešeno. Edinburški uni-verzitet dobio je od Njufajldovog fonda 270.000 funti kao početnu pomoć za razvoj inteligentnog kompjutera. Pro-totip tog kompjutera razgovarao je s jednim pacijentom, i pacijent nije nakon razgovora mogao poverovati da je imao posla sa mašinom! Profesor doktor Miči, koji je konstruisao taj kompjuter, tvrdi da njegov aparat počinje razvijati vlastiti život... Jedna nova nauka zove se fulu-rologija! Njen je cilj planiranje i temeljno ispitivanje i poimanje budućnosti pomoću svih raspoloživih tehničkih i idejnih sredstava. Svuda po svetu nastaju fabrike ideja, one su manastiri danagnjih naučnika koji misle na sutra. -Samo u Americi postoje 164 takve fabrike ideja. One (preuzimaju narudžbe vlade i krupne industrije. Najpo-znatija fabrika ideja je RAND Korporejšn u Santa Moniki u Kaliforniji. Njeno osnivanje zatražilo je vazduhoplov-stvo Sjedinjenih Država godine 1945. Razlog: visoki oficiri želeli su istraživački progam za međukontinentalno vo-đenje rata. U tom dvospratnom, velikom istraživačkom centru rade danas 843 odabrana naučna stručnjaka. U toj su se zgradi rodile prve zamisli i planovi za temelje naj-neverovatnijih Ijudskih pustolovina. Već su 1945. RAND-ovi naučnici izračunali vojnu korist od svemirskih bro-dova. Kadje RAND 1951. stvorio program raznih satelita, smatralo se to utopijom. Otkad RAND deluje, svet za-hvaljuje tom istraživačkom centru 3000 tačnih izveštaja o pojavama kojima se do sada nije poklanjala pažnja.

RAND-ovi naučnici su objavili više od 110 knjiga, koje su neverovatno unapredile našu kulturu i civilizaciju.

Kraj tog istraživačkog rada ne može se predvideti, a neće ga, verovatno, ni biti.

Slični zadaci budućnosti izvršavaju se i u ovim institutima: "Hudson-Institute" u Harmon-on-Hudsonu, N. Y.; "Tempo Center for Advanced Studies" General Electrica u Santa Barbari, California; "Arthur Little Institute" u Cambridgeu, Mass.; "Battelle Institute" u Columbusu, Ohio.

Vlade i krupna preduzeća ne mogu više bez tih mislilaca budućnosti. Vlade moraju daleko unapred odrediti svoje vojne planove; krupna preduzeća moraju deset godina unapred proračunavati svoja ulaganja. Futurologija mora za stotinu i više godina unapred planirati razvoj vele-gradova.

S obzirom na današnje znanje, nije teško predvideti, na primer, razvoj Meksika za idućih 50 godina. Pri takvom proricanju uzele bi se u obzir sve predvidive činjenice, kao i sadašnja tehnika, komunikaciona i prevozna sredstva, politička strujanja i mogući protivnici Meksika. - Ako se danas može napraviti takva prognoza, onda su, dabome, neka nepoznata razumna bića mogla pre 10.000 godina stvoriti takvu prognozu i za planetu Zemlju.

Nužno je da čovečanstvo svim svojim sredstvima predviđa i istražuje budućnost. Bez tog proučavanja budućnosti ne bismo imali nikakvih izgleda da odgonetnemo svoju prošlost. Ko zna, možda na arheološkim nalazištima leže važna uputstva za odgonetanje naše prošlosti, možda nemarno gazimo po njima jer ih ne znamo iskoristiti?! -

Zbog toga, upravo zbog toga predložili smo "arheološko-utopijsku godinu". Kao što mi ne možemo slepo "verovati" u mudrosti starih shvatanja, tako ni od drugih ne tražimo da "veruju" u naše pretpostavke.

Međutim, očekujemo i priželjkujemo da prilike uskoro sazru za to da se — uz pomoć savršene tehnologije — priđe bez 'predrasuda zagonetkama prošlosti.

Mi nismo krivi za to što u svemiru postoje milioni drugih planeta...

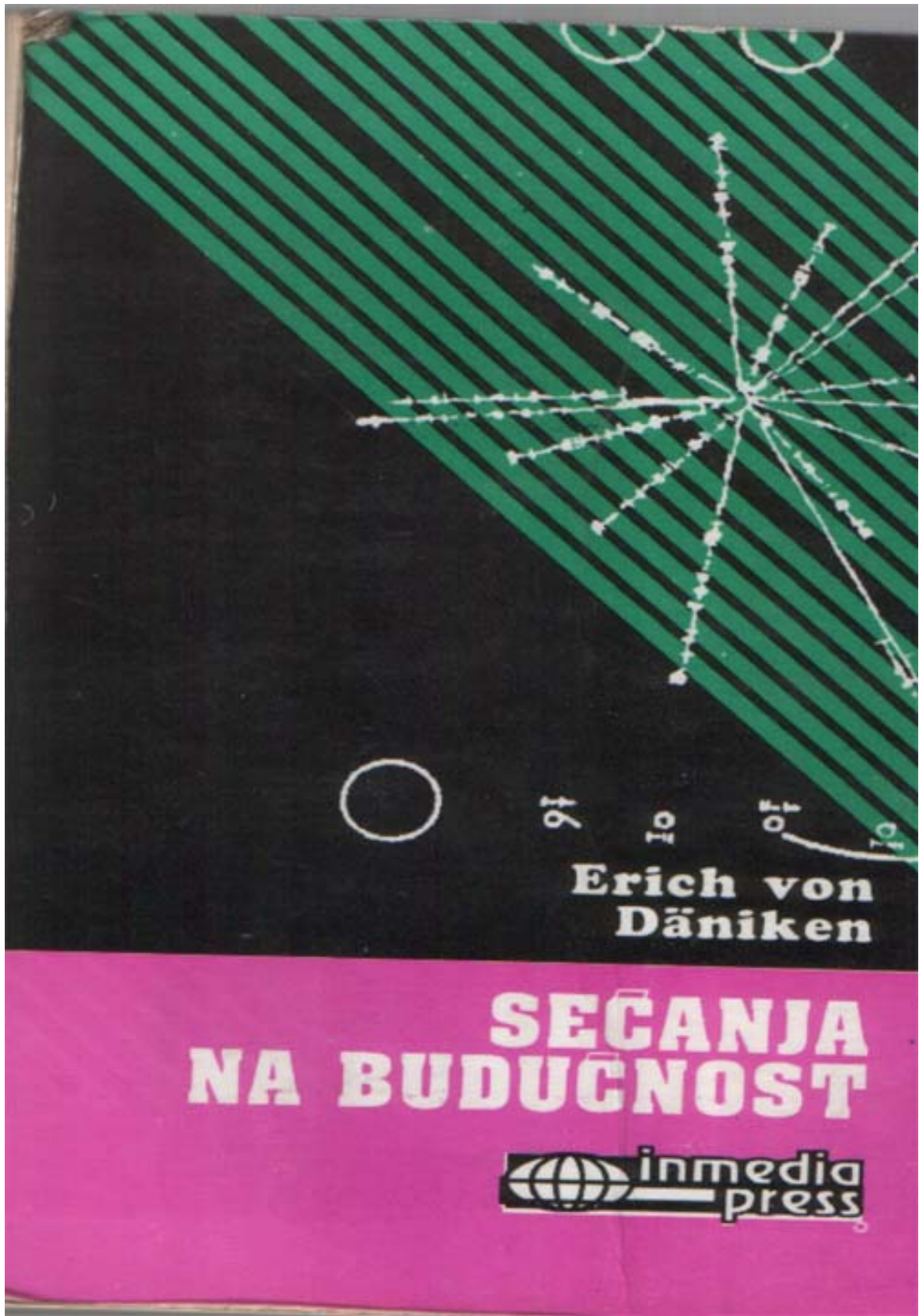
Mi nismo krivi za to što japanski kip iz Tokomaja, star hiljade godina, ima na svom šlemu savremene kopče i štitnike za oči.

Mi nismo krivi za to što postoji kameni reljef u Palen-kveu...

Mi nismo krivi za to što admiral Piri Rajs nije spalio svoje stare karte...

Mi nismo krivi za to što stare knjige i predanja o ljudskoj istoriji otkrivaju mnogobrojne apsurde...

.. ali smo krivi ako, mada sve to znamo, ne obraćamo pažnju na to i ne shvatamo to sasvim ozbiljno! Čovek ima pred sobom veličanstvenu budućnost, koja će još nad-mašiti njegovu veličanstvenu prošlost. Potrebna su nam istraživanja svemira i budućnosti i odvažnost da se prihvatimo projekata što se čine nemogućima. Na primer, da se prihvatimo sveopšteg istraživanja prošlosti koje bi nam moglo doneti dragocena sećanja na budućnost. Sećanja koja će tada biti dokazana i koja će, bez pozivanja da se u njih poveruje, rasvetliti istoriju čovečanstva, Na sreću budućih pokoljenja.

16 10 10 10

Erich von
Däniken

SEČANJA NA BUDUČNOST

 inmedia
press

